

Зборник радова чланова
Савеза књижевника у отаџбини и расејању
Нови Сад

ОСТАЈТЕ ОВДЕ

Издавач

Савез књижевника у отаџбини и расејању,
Нови Сад

За издавача

Милош Б. Иветић, Футог

Главни и одговорни уредник

проф. Дијана Влаинић Драгин, Стара Пазова

Уређивачки одбор

проф. Дијана Влаинић Драгин, Стара Пазова
проф. Душица Гак, Кула
Милош Б. Иветић, Футог

Корице

Драгица Ждралић, Петроварадин

Лектура

проф. Душица Гак, Кула

Тираж - 300 примерака
Штампа: «ГОРАПРЕС» Земун

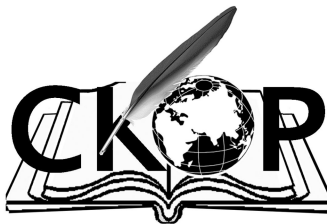
ISBN: 978-86-7970-157-2

Савез књижевника у отаџбини и
расејању

ОСТАЈТЕ ОВДЕ

Зборник радова

13. Међународне уметничке колоније „Панонски бисери“

Нови Сад, 2019

АЛЕКСА СЕ ВРАЋА ИЗ РАЈА

Од звијезда саткан, из бескраја,
Алекса се враћа из раја.

Има ли иког, у часе сретне,
с добром на лицу, с душом, да сретне?

Хоће ли ико, жив, мртав, ко зна -
на Старом мосту да га препозна?

А вода жубори, мире јасмини,
гле оно дјевојче налик Емини!

Иашле лијепе Анке и Зоре,
с Неретвом неријеч да прозборе.

Пролази Алекса сав од свјетлости -
а никог свога, Боже опрости.

Само пазимо, ко сјене црне,
нас неколко да не посрне.

Перо Зубац

АЛЕКСИ ШАНТИЋУ

Емина и Анка стиховима се шећу
по пространству срца твога и песничког бића.

И љубав славе, и плодове мећу,
мећу постојање и лепоту стиха.

Версама својим оплеменио јеси
родни Мостар и род свој.

Домаће огњиште опевао ти си
и родну грудну и звездани рој.

Своје једно претпразничко вече описао си нама
читаоцима и дружбеницима по перу,
и удесом својим дирнуо нам срца
овековечивши патњу и љубав своју.

Тања Трашевић Спасић, Ниш

РЕЧ УРЕДНИКА

„Међу нама речено“

У данашње време, кад је култура на маргинама, када је поезија за многе у ћорсокаку, право је чудо имати испред себе зборник поезије, зборник радова посвећен једном од наших највећих песника. Као и сваке године, наше удружење одаје почаст великанима наше књижевности. Ове године одајемо почаст великом Алекси Шантићу, песнику града Мостара.

Алекса Шантић је обогатио српску књижевност својим делом, српску поезију најлепшим стиховима. Његови стихови, дан данас, се с радошћу или са сетном сузом у очима читају. У нама живе његове песме *Емина*, *О класје моје*, *Претпразничко вече...* Стога, није ни чудо што је овај зборник једна ода великом Шантићу.

Песма која илуструје Шантићево дело, као дубоки наклон песнику Мостара, отвара странице овог зборника. Песникиња, *Тања Трашевић Спасић*, нас уводи у свет љубави, родољубља, социјалног превирања и рефлексije.

*„Версама својим оплемењено јеси
родни Мостар и род свој.
Домаће огњиште опевао ти си
и родну грудну и звездани рој.“*

Тањини стихови рефлектују све оно о чему пише сваки аутор овог зборника. Песници и писци из свих крајева наше земље, као и из иностранства, покушали су на свој начин да одају почаст великом српском песнику. Његови стихови били су инспирација ствараоцима овог века.

Стихови *„И опет ми душа све о теби сања...“* чине тематски циклус љубавног песништва у зборнику. Док душа сања, наши аутори нас уводе у свет љубави и погледа на љубав. Стихови о љубави нас воде кроз лавиринте нежности, кроз одјеке срца, траже истину говорећи љубав кроз оптимизам и ведрину, тражећи вечност у времену. Песник *Богдан Јевтић* говори о вечности у времену:

*„Срца нам слатко струје,
страсти бујају као олује,
распламсао се љубавни сјај,
заједно освајамо рај.“*

За наше ауторе љубав је судбина, истина, сновиђење, тајна веза и нит што спаја, све док се мисли боре. Љубав за неког сан, сновиђење или машта, за неког стварност, претаче се у стихове и лебди пред нашим очима. На прелому векова, љубав још живи, Мостар мирише на Шантићеву Емину и песник *Иван Букинац* нам поручује да *„ сви путеви поезије и севдаха воде до топлот хамама и баите старог имама.“*

Елегични тонови испуњавају други циклус зборника и Шантићевих стихови

*„Оловни облак по души ми паде,
Најирњи покров бола и горчина.“*

уводе нас у тужне ноте наших аутора. Песници се боре са успоменама с којима је тешко живети. Песникиња Ања Митић доживљава препород иако је све око ње тамно, она проналази белину и свој пут у стиховима. У стиховима аутора чујемо крик за недоживљеним, неодољаним и непроживљеним, као и болан крик за непрежаљеним и највољенијим. Јецај бола за родним крајем и завичајем, преноси ону људску потребу за својим кореном. У том животном времеплову најјасније се исказала песникиња *Јабланка Павловић*, из Сокобање. Њени стихови су глас и одјек овог тематског циклуса.

Најизразитији тематски циклус зборника је патриотски, саздан на темељима Шантићевих стихова *„И свуда гдје је српска душа која, Тамо је мени отаџбина моја“*. Свака песма је јасна, чиста и носи поруку. Осећа се дух патриотизма из сваке речи. Снажне поруке да се чува историја и дух православља у овом модерном добу. Волети своју земљу, свој завичај, родно село, волети историју која нам је у коренима, поручују песници. Поштовати

своје претке и оставити завет потомцима, говоре стихови песникиње *Бранке Тирнанић*:

*„Па им душе Богу свемоћноме шаље,
у аманет нама да живе и даље.
Зато данас децо, браћо и сестрице,
китимо им хумке, пламом воштанице.“*

Душан Ковачевић Батуља верује у препород и поручује да треба остати у својој земљи, јер ту су најлепше песме, најбоља дружења и народ. Песници своје стихове посвећују Србији, Републици Српској Крајини, Републици Српској и Косову. Сваки стих одише тугом за завичајем и надом да ће се тамо вратити, као и да није све изгубљено. Лелујају слике спаљених огњишта, пререзаних вратова и изгубљених породица, напуштене отаџбине, која се увек везује за религију, за оно чисто православље и веру у Христа. Пред очима је поље косовских божурова и нада, стиховима нам то казује песникиња *Нада Дангубић*:

*„Од некуд се црно јато сјати
црно јато –црни гавранови,
па слетише на божуре моје,
чупају га да га искорене!
Ал’је божур биљка од давнина
па се не да искоренити њима.“*

Увек су присутни у стиховима социјални мотиви, који су се нашли у мноштву стихова *Алексе Шантића* и били инспирација нашим песницима. Мото четвртог циклуса су стихови из песме *О, класје моје*: „*Селаче, гољо, ти си прах народу, Тегли и вуци, и у јарму скапај!*“. Време у коме живимо донело је збуњене погледе на улицама. Тај поглед упрт у земљу у вечитој потрази за егзистенцијом. Песникиња *Драгана Максимовић Јовановић* налази се у магновењу својих питања, не зна да им нађе одговора, не сме да каже, а не зна да лаже. У ковитлацу своје егзистенције, бори се и нада. Пишу песници о егзистенцији у иностранству, где их море разне бриге док се боре за боље сутра. Нигде није идеално на овој планети Земљи, свугде је

вечита борба за боље сутра, за децу, за потомке. Увек је човек упрегнут у неки јарам, али нестаје она блискост међу људима. Сви постајемо работи савремене машинерије. Сви грцамо у животу, као што каже песник *Зоран Танкосић*:

*„Овде се грца од привидне среће,
За њу се трампи тело и душа,
Вуци навукли коже јареће,
Новцем и лажју човек се куша“.*

Изузетни описи природе крију се у петом циклусу који почиње Шантићевим стиховима *„Изронио месец. Овде близу секе. Осећа се мирис кадуље и смреке.“* Јасно ћемо видети слике река, бара, језера, врбака, мостова, завичаја, дању окупаних сунцем, а ноћу месечином обасјани. Преплићу се слике природе док се говори о слободи птице, а у свему томе се огледа слобода песника да пише о ономе што му срце жели. Песник је сликар своје песме и лети као птица под облаке тражећи савршенство тренутка. Сликар међу песницима је Желимир Ристић:

*„Ех, како би данас
да насликам песму,
да речи њене преточим у боје,
док небо нас у плаво облачи
да закитим обале своје.“*

Шантићевим стиховима *„Све љепше искре проспе душа моја-Свијетла крила уздижући јаче...“*, почиње последњи циклус зборника који је обележен слободним темама. Сазнајемо да путеви песника краја немају, реч је оно што жеже, речју се све искаже, стиховима се све опише. Александра Љубисављевић нам својом песмом говори о слободи песника, његовом значају и његовим путевима. Ти путеви су слободни да воде песнике у друге димензије, јер његове ципеле никад се не уморе.

*„Ципеле песника никада се не уморе
Иако су прешле незамисливе раздаљине*

Од земље до неба, па и даље, ван свода плава.“

Сви радови у овом циклусу су рефлексивна претходних циклуса. Сваки стих овог циклуса је искра претходних циклуса. Свако дело је испреплетено родољубивим, социјалним, љубавним

мотивима. О свему овоме најлепше говоре стихови Маје Грачан Ливаде:

*„У мени има
истине,
лажи,
ватре,
леда,
пркоса,
трагова радости,
трагова бола,
хиљаду жеља,
хиљаду неостварених снова
авантуристе.
Из мене сто ђавола вире.
У мени има
оптимизма,
снаге,
вере,
љубави,
гена мојих предака.
У мени има поезије.
Међу нама речено
у мени има...
у мени нови живот се рађа.“*

Ови стихови нека буду аманет свим читаоцима зборника. Потражите у себи оно исконско, оно прадедовско, оно православно и нека вас то води кроз живот без обзира на све оно што вам његови путеви под ноге баце. Корачајте са оптимизмом и љубављу, не губите наду и волите поезију. Овим малим зборником одајемо почаст Алекси Шантићу, као и песницима заступљеним у њему и „међу нама речено“, док нас има биће и поезије.

Дијана Влаинић Драгин
проф. књижевности

Љубавна –
„И опет ми душа све о теби сања...“

АЛМА БУЉУБАШИЋ МАГЛИЋ, Хилерод, Данска

УВЈЕК СА ТОБОМ

Године су дошле
још једна зора прошла,
уморне су ове очи
надам се још увјек
да нова нада ће доћи.

Остадох гладна и жедна
ја љубави твоје,
одавно нисам у теби била
своје другаре још нисам срела.

Срце ме овдје стеже
ја имам снаге и моћи
душа ме за те веже,
знај једном ћу доћи.

Жеље су моје то
да шетам у теби,
да ти се једном вратим
топлину твоју
ја овдје често схватим.

Много је година прошло,
пролазила љета и зиме,
кад ми тешко буде
ја дозивам ти име.

Ту зора твоја не свиће,
твоје јутро не дише,
овај живот не живим
знај не могу више..

АНА БЕРТА, Инђија

ОДЈЕК СРЦА

Ти си жена та, од које често узимам
Ти си жена, којој љубав ретко поклањам.
Ти си звезда што ноћу пут обасјава
Ту си када залутам, да ме усмериш.

Ти си жена која много даје
А ја мало узвраћам,
Бог те послао да ми вечно прашташ
Када опрост не тражим, ти патиш.

Бол је теби као стални сапутник
Чекаш и молиш да ти се вратим
Ја идем путем који је лакши,
Ал' знам, без тебе не могу живети.

Немој да носиш патњу и бол
Стани... не мисли
Да је само теби намењена.
Послушај одјек срца мог.

ИСТИНА

Понекад помислим да је живот санта леда
Да је патња и бол иза сјаја.
Ако за мене немаш срца
Или је од жељеза,
Куцаћу на жељезна врата.
Да ли ћеш чути звук љубави.
Ако су врата камена
Срце није од камена.

Знам да је љубав моћна
Вреднија од најскупљег накита
Ношеног од срца стамена.
Крв је старија, од предака
Прошлост је истина.
Не можеш је променити никада.

Сва моја прошлост је истина.
Волела сам те,
Радост свог бића само сам теби давала.
У сумрак живота тешко је да се воли
Колико сна толико и боли.

АРАНКА КИШ, Суботица

ИСКРЕНО

Када у мом додиру
Осетиш страст
Док те милује
Мој врели дах
Док усне нежно
Кожу ти љубе
Када се око тебе
Благо свијају
Моје топле руке
Када се образ
На твоје тело прислони
Мирис праменова
Усна ти покупи
И уз тебе уздрхтало
Моје се тело привије
Тада ћеш знати
Шта искрена љубав
У себи крије

ЗНАШ ЛИ...

Знаш ли...
Где срце одлази
Када се застакли поглед
Изгубљен негде у даљини
Са уздахом лутања
На стиснутој усни
Знаш ли где сам
Када се кап кристална
Низ лице спусти
И нестане
На нежности жељној усни
А из душе врисак
Са страшћу се отме
Док ме болом обојене сузе
На делове ломе

АЦА ЈОВАНОВИЋ, Ковиљ

У ОВОЈ КУЋИ

У овој кући провео сам дане
суморне, тешке, препуњене бола.
Жудео сам сам за дан кад ћеш доћи
и пио наше пиће „пола – пола“.

У овој кући милових ти сенку,
у касне сате кад ми тужном свратиш
и нисам знао да ми није права
ил' срце није желело да схвати.

У овој кући беху зимске ноћи
ледено празне без твог нежног гласа,
а ја сам чек'о да ми стигне сенка
и да ми ледно срце заталаса.

У овој тужној кући мог пијанства
звао сам жељно само име твоје,
а ти си била бескрајно далеко,
могох те само сањат', мило моје.

ДОМ

У нашем дому седим сам у ноћи
и слушавам како бара прича, збори
и чини ми се као да си ту,
а тебе нема, баш си предалеко,
могу те само видети у сну.

Ковиљски рит бруји, жабе поју,
чује се лавез несташних пулина,
мала се сова са кровова јави,
а тебе само у замисли видим,
док одсејај росе посматрам у трави.

Не иде ми се из нашега дома,
иако још се ту чинити мора,
да буде топло и да срећом зрачи.
Волим са твојом сликом ту да седим,
у росној трави дома кад се смрачи.

БОБАН Боки ПАУНОВИЋ, Пожаревац

КРАЉИЦА СНОВА

Како да ухватим чаролију слова,
која ми кроз душу, ходи горе-доле?...
и напишем песму девојци из снова,
да ме стрепње прођу и патње што боле.

Како да препознам, душу дал' је жива,
кад ме сваке ноћи она у сну води;
њена се лепота у аорти слива,
каква само једном, може да се роди.

К'о пролећно небо очи јој се плаве,
скупиле у зенит, све звезде и свице;
а околи круже, нашу љубав славе,
злаћаног перја, распеване птице...

Ниоткуда дође, зашуми к'о слап,
душу ми лепотом, као хрчаг пуни;
тако сваке ноћи сипа кап по кап,
код ње ми је срце, к'о драгуљ на круни.

ОПРАШТАМ ТИ ПЕСМУ

Нашу љубав мила нисмо могли скрити,
дрхтаји су наши у свакоме слову;
у дубини душе, заувек ћеш бити,
опраштам ти њоме сад и песму ову.

Све смо наше зоре плаштом оденуге,
разгрнули срећом и љубавним жаром;
због љубави наше, ево јоште ћуте
и свака се од њих, зове подстанаром...

Ти, поноћно Сунце, скривено у мени,
у свакој ми ноћи дајеш снагу нову;
кајање и завет... све у једној жени,
опраштам ти чежњом, сад и песму ову!

Где почетак беше, оне наше среће,
к'о мирисни цветак у пролећном зову;
нико нашом стазом, никад проћи неће,
али ти и за њих, праштам песму ову!

БОГДАН ЈЕВТИЋ, Крушевац

ВЕЧНОСТ У ВРЕМЕНУ

Успаване улице
буде сећање
на наше дуге
вечерње шетње.

На рана,
ведра пролећа,
када свака звезда
за нас је сјала.

И сунце, и месец,
сведоче истину,
јасно видљиву
на нашем лицу.

Таласи задовољства
уздижу нас до неба,
разум слуша
оно што осећа душа.

Све може да нестане,
чак и у трену,
ти остајеш моја вечност
у непролазном времену.

ОПТИМИЗАМ И ВЕДРИНА

Речи освајају тишину,
стварају оптимизам и ведрину.
Ти сигурна, самоуверена
од мојих вибрација си затреперела.

Срца нам слатко струје,
страсти бујају као олује,
распламсао се љубавни сјај,
заједно освајамо рај.

Душе трепере у највећој срећи,
кад се љубав буди
из дубине груди,
кренула је усна усну да љуби.

Безбројни пољупци
у кристално чистој ноћи,
месец нас обасјава
са пуно више сребрнастог сјаја.

Са небеског сазвежђа
звезда падалица пада,
жеља нам је једна, права
да уживамо до бескраја.

БОЖИЦА ВЕЛОУСИС, Београд

ГОВОР ЉУБАВИ

Оно што говоримо је оно што мислимо.

И треба да причамо,

док су нам срца пуна љубави.

Добар човек је дестинација.

Ако некад сретнемо то дете у себи,

пустимо га напоље, да се игра.

Да поверујемо једни другима,

као што верујемо Сунцу.

Оно увек држи обећање да ће се појавити свако јутро.

Ништа не говори више о човеку од тога,

како он говори о другима.

И даље верујем

у речи написане оловком,

у извињења, у то да се људи мењају

и загрљаје који трају...

Ћутња је најтежи страни језик.

Али пре него што отворите уста,

отворите срца...

Прећутати љубав - Злочин и казна.

ЈЕДНОМ

Гледам те.
Твоје мисли теку у моје очи.
Ако их затвориш,
остаћу у тишини.
Саучесник у ћутању,
убица пољубаца
који се још нису десили...
Ти,
чије име скривам
на јастуку.
Једном, ушуњаћу се
у твоје срце
на врховима прстију.
А онда,
кад ти отежају капци,
минираћу све путеве назад,
да никад из тебе не изађем.

БОРИСАВ БОРА БЛАГОЈЕВИЋ, Ћуприја

ДОЋИ ЋЕ ДАН

Срешћемо се ми доћи ће дан
Ја као ја и ти као ти
Јер без песме тако сам сам
А ти рима у мени што спи

А знам да си ти као ти
Рођењем самим изворна река
Корен где цветају црвени божури
Истина и моја чежња далека

И очи ти тражим да ме нађу
У бескрају звезда кад небом крену
Љубав се увек рађа у незнађу
Док живот отиче у варку опсену

И добро знам искриш у мени
А не знам зашто кога да питам
Као кад шарен лептир повилени
За твојим гласом лутам и скитам

А глас ти дубок немиран тих
И нећеш да признаш осећам знам
Па буди ми песма да разумем стих
Срешћемо се ми доћи ће дан.

БОШКО БАРЈАКТАРОВИЋ, Радичевић

ЉУБАВ И СУДБИНА

Сва је од осмеха створена
И пољупца мог, скривеног у стиду
Понекад у анђела отелотворена
Нацртана руком мојом, као мурал на зиду.

Од њеног погледа стена пуца
И моје страсти, која у ватрама гори
Због ње, срце понекад стане па куца
Често, са самим собом муче ме разговори.

Очи у бојама морске пјене
Нежно склопљене због погледа мог
Ноге предивне, дуге и савршене
Док гледам себе на крсту љубави распетог.

Када проговори све замирише
К’о руже у ђул башти, црвене боје
Само њу волим и никад ниједну више
Неће грлити сонети песме моје.

Никада ниједну нисам тражио тако
Од почетка света до његовог краја
Љубио и губио, смејао се и плак’о
Нашао сам је... у топлини загрљаја.

ВЕСНА МИЛОВАНОВИЋ, Краљево

А МИСЛИ СЕ БОРЕ

Вредно си учио, на врху био
Животу се радовао,
Многе цуре љубио,
Лудовао и пио...

Лепоту и снагу
Бог ти је дао
А ти си младост
Олако трошио
Ни себи веран ниси био.

У руци цигарета
И чаша пића
Препознатљив знак
Бахатог младића
Сина, локалног моћника.

Младост брзо прође,
И позна јесен дође
Ти, са снегом у коси
И душом отрованом тугом.
Сам, у свом граду
Уз познату баладу,
Дочекујеш зоре.
А мисли се боре.

ГОРДАНА СРЕЋКОВИЋ, Београд

СТОПЕ

У хладу чемпреса
Лахори мирис мора и смиља
Твоје су усне медне
Кожа ти је тако слана
Пољубаца усне жедне.

Вече на жалу-двоје се грле
Под њима пада сребрни млаз
Ка обали благи валови хрле
Шум се претвара у уздах.

У топлом песку остадоше стопе
Велика љубав дописа стих
Море пенуша и плимом сненом
Заљубљује се полако у њих.

ДОПУСТИ

Најдражи бисеру
У мору трофеја
Допусти
Загонетној жени
Побуњеној Антигони
Разапетој
Између жеља и навика
Да просветли
И усрећи
Недостижне
Визије будућности.

ДИНА ЗАВАРКО, Нови Сад

ПРИСТАНИШТЕ НА ДЛАНУ

На длану те носим, кап росе си,
мени жедној извор.
Чувам те од сунчевих зрака
да те у облак не претворе.

На длану те носим, зрно песка си,
мени самотној спруд.
Чувам те од неимара
да те у друмове не удену.

На длану те носим, влат траве си,
мени окованој ливада.
Чувам те од видарки
да те у ивањски венац не уплету.

На длану те носим, суза си,
мени коралној океан.
Чувам те од сећања
да те у таму заборави не однесе.

Између линије срца и линије живота
направила сам ти пристаниште.
Док сањариш о пловидби,
дахом ти милујем једра.

ДРАГАН РАДОСАВЉЕВИЋ, Пожаревац

ЗАВИЧАЈНА ПЕСМА

Кад погледам како месец
у вечери испловљава,
ја се сетим родног краја
шта се тамо сад дешава.

Мисли моје често лете
у завичај, родној кући,
дана кад сам био дете
од туге ће срце пући.

Зашто ноћас нисам птица
многа поља да прелетим,
мајку, оца да обиђем,
дома свога да се сетим.

Гледам тако небо плаво
што ме с' мојим крајем спаја
а у души чујем песму
из роднога завичаја.

Ој' девојко из Србије
шта ти ноћас душа сања,
желео бих да те љубим
али нада све је мања.

ЉУБАВ СЕ ЦВЕЋЕМ КИТИ

Не желим да дајем лажана обећања,
нити да покрећем илузије страсти,
но никад не могу да сакријем љубав
то је моја мана по питању части...

Кад уберем цветак што бајно мирише
ја пажљиво гледам којој ћу га дати
но ако погрешим, ја га назад тражим
нек' увене са мном, нек' га мени врати

Ко жали за љубав, нек за њу не моли
јер рањено срце не може да пати,
није свако рођен, ни да зна да воли
а камоли своју неком љубав дати...

ДРАГИЦА БЕКА САВИЋ, Бачка Паланка

СНОВИЋЕЊЕ

Ти си моја слатка тајна,
о, блистава звездо.
Моја су два ока сјајна,
твојој лепоти гнездо.

Диве ти се горске виле,
љубомору своју крију.
Гледају ти крадом очи миле,
и лепоту из њих пију.

Од снова си саткана,
ти си моје сновиђење.
Од маште си саздана,
ти си моје привиђење.

Хоће да ми сруше снове,
прљају те погледима,
јер немају очи моје,
да те виде њима.

А ја сам те вечно жедан,
из груди се уздах оте.
Боже, ја сам пијан
од твоје лепоте!

ДРАГИЦА ГРУЈИЋ, Мали Радинци

ТАЈНА ВЕЗА ЗА СВЕ НАС...

Био је дочек хиљаду деветсто шездесет и седме. Имала сам тек нешто више од шеснаест година. У души, у срцу још увек сам била дете, знала сам само да треба да учим и ништа више. Моја старија сестра се спремала за дочек те Нове 1967. Она је имала штошта лепо да обуче и фризерка је била ту. Мама је казала да и ја могу ићи. Леле, а шта ћу обући, нећу ваљда ићи у школској униформи? Била сам други разред средње школе. Сестра се умилоствила и изнела ми неке своје ципеле и хаљину. Обукла сам ја то, ал' ништа ми није било таман. Али ето, ићи ћу у томе. Изгледала сам сама себи као Пепељуга. Дочек је био близу наше куће, у просторијама месне заједнице. Мислим да је на мени једино моја коса, природна и једноставно очешљана, била лепа, и моје лице младо и нежно, које се свакоме свиђало.

На дочеку је био и он. Младић из мог комшилука. Ишао је и у исту школу, био је две године старији. У ствари, у мом комшилуку је становао. Знала сам да му се свиђам, у школи смо се виђали и једино ту смо могли бити заједно, све остало је мени било забрањено.

Неколико минута пре поноћи засвирао је танго. Младићи су прилазили девојкама и бирали их за плес. Он је изабрао мене. Светла су се погасила. Први пут у животу сам осетила нежан загрљај и топао пољубац на образу и чула шапат на самом уху: „Срећна ти Нова година, љубави!“ После тога светла су се упалила. Била сам срећна. Дуго сам осећала тај пољубац; није се дао ни опрати, ни избрисати, нити сам ја то желела, то је била наша тајна. Тада још нисам знала да понекад цео живот не вреди као један тренутак.

И после тога дани су пролазили, виђали смо се у школи. Време је протицало, он је завршио средњу школу, ја други разред. Отишао је у своје село, чула сам да је уписао

факултет у Новом Саду. Пролазила сам поред куће у којој се становао и видела сам га како стоји на крају улице. Али, маму сам такође видела у нашој улици. Колена су ми клецала, желела сам да станем, знала сам да га можда никада више нећу видети, али нисам смела да застанем. Пролазећи поред њега, само сам се јавила и прошла. Иза себе сам чула: „Љубави моја!“, онако како је само он то умео да каже.

Отишао је својим путем. Ја сам завршила школу и одмах добила посао у оближњем селу. Он је тада био на трећој години студија и већ је био асистент на факултету.

Нисам га виђала, али су некако вести о њему до мене увек долазиле. И ја сам у школи била најбољи ђак; када сам почела да радим, помислила сам како живот може бити суров – да останеш ту где си, само зато што немаш услова да се и даље школујеш. Јесам, али касније, када сам већ зарађивала, и у другом граду. После једно две године од када сам се запослила, због посла, морала сам да одем у село из којег је он био родом. Питала сам колегу, са којим сам разговарала, за моју прву љубав. Рекао је да га зна и да мисли да је данас код куће, код родитеља и послао је једног дечака по њега. Видела сам га како иде. Сусрет, сваки сусрет је срећа, и сама реч ме на то асоцира. Срдачно смо се поздравили и попричали.

Од тада га никада више нисам видела. Мислим, уживо. Он је завршио факултет, магистрирао, докторирао, био на положају, виђала сам га често на телевизији и тако до данашњих дана.

Ја сам се удала, родила децу, „остарила“. И он је, наравно, али некако стално је био присутан у мом животу. Знала сам све о њему, иако га уживо нисам виђала. У подсвести знала сам да ћу га видети, да тако мора бити, да није фер да живот тек тако прође. Врло често бих се помолила за њега и његову породицу.

Ето, прошло је педесет година, а све је било тако свеже као да је јуче било.

Ових дана била сам на спроводу, последњем испраћају нашег мештанина. У маси света видела сам - њега. Препознала сам га. Па како не бих, често је био присутан у медијима. Нисам очекивала да ће он препознати мене, он мене није виђао. Педесет година није мало, а ја сам пре педесет година била само девојчица. Када се скуп разилазио, ако случајност постоји, а мислим да не постоји, у једном тренутку били смо једно поред другог. Изговорила сам његов надимак. Погледао ме је. Није ме препознао. Гледали смо се неколико тренутака.

-Чекај, рекао је, да се сетим. Ја сам... Осмех му је прешао преко лица, са обе своје руке ухватио је моју шаку и задржао је пар тренутака, меко, као што је био онај први пољубац, и једини.

-Па откуд ти овде?

У неколико речи сам му рекла. Представио ми је свог сина и неколико минута смо корачали једно поред другог. Још једном ме ухватио благо за руку. Свако је отишао својим путем, као некад.

Тада сам схватила да стварно један тренутак може да вреди више од целог живота, и да две душе не морају да буду заједно, а ипак једна за другу да добро знају, да постоји тајна веза, тајна веза за све нас...

ДРАГОЉУБ ЈАНОЈЛИЋ, Смед. Паланка

ВОЂЕВИНА

Станојка се током ноћи неколико пута будила. Устајала је и готово на прстима прилазила прозору. Зурила је у велико очево двориште. Из крошње дуда оглашавао се кос. Волела је птице и дивила се тим божјим створењима. Идући за буљуком стоке примећивала је у врзинама плитка гнезда врабаца, али о томе никоме није ни за живу главу говорила. Бојала се, а то се догађало, да други чобани покупе и поразбијају птичија јаја. Заплакала би у таквим приликама и после дуго туговала. Била је лака на сузи баш као и њена покојна мајка Анка.

Ово је њена последња девојачка ноћ у родитељском дому. Отац Светозар, који се после Анкине смрти четврти пут женио, удао је за Љубомира Аничиха. Први пут га видела на предбрачном испиту у цркви Светих Козме и Дамјана. Чула је да има златне руке. Изучио столарски занат код најбољег мајстора у Вреоцима. „Што очима види, то направи“ – говорио је отац кад се вратио са уређаја.

Летња месечина се просула двориштем. Обасјала је готово сваки кутак. Под јабуком петровком злате се опали плодови. Сваког јутра их сакупљала. „Бог нам дао, грехота је да труну на земљи“ – говорила је маћеха Живка. Много лепих савета је од ње чула. Учила је да кува, меси, плете, везе... „Све је то за твоје добро“ – понављала је често.

Зора је била близу кад је скрао сан. Отац се неколико пута промешкољио у кревету, а онда устао да погледа на сат. „Време је, Светозаре, да ускочиш у чакшире, ускоро ће и акције да стигну“ – обраћао се себи самом. Неприметно, као да нешто краде, изашао је из собе. На прагу га заплуснула свежина раног јутра. Неколико пута се протегло, а онда закорачио у двориште.

Капија је била окићена још претходног дана. Девојке су сакупљале цвеће по целом крају. Жене брале ноћну фрајлу, лепог човека и шебоје, откидале гранчице шимшира и

благосиљале веселе имућног Светозара Талијана. „На Станојку да се угледате, ни на једну другу“ – говориле су девојкама, које су с нарамцима цвећа хитале невестиној кући.

Од кад је постао домаћин Светозару се први пут десило да после устајања није одмах отишао у шталу, него се запутио ка подруму. Са ексера закованом у греду повише врата, скинуо је свежањ кључева. Лагано је откључавао катанац и сишао унутра. Уз влажњикав зид били су поређани ражњеви с бравима. Бацио је поглед на бурад с вином и ракијом. Кажипрстом је куцнуо свако буре. По звуку је непогрешиво разликовао пуно од празног.

Станојка је већ била устала кад је маћеха Живка ушла у собу са је пробуди. Стајала је пред малим огледалом. Живка јој на кревет спустила нову одећу. „Спреми се дете, ускоро ће сватови“ – рече тихим гласом и изађе у двориште. Станојка реши мараму с девојачком спремом. Из јелека испаде стручак миришљавог босиљка. Саже се да га подигне.

Причали јој да је њена покојна мајка с посебном љубављу неговала босиљак. Знала је и многе песме о биљци којом се свети водица за славу и Васкрс, шкропе главе верника на служби у цркви, ките иконе и уплиће у ђурђевдански венац. „Е, да ми је жива мати. Јадница не дочека овај дан...“ Са сузама у очима примаче се прозору.

Акчије се размилеле двориштем. Светозар већ обукао свечано одело, оно у коме одлази у цркве и на славе. Наређује да се исече печење и наточи пиће. Неколико је већ пута улазио у велику собу. Проверавао како су постављени столови. Прилазио икони светог Ђурђица. Молио се. „Зоро, Зоро!“ – ословљава га надимком домаћин вођевине. Ајде чује се бас од Талијанског ђерма...“

Светозар журним кораком крете да сачека сватове. Пред капијом се зауставише коњаници. Алати и вранци у белој пени. Из влажних и умршених грива избија беличаста пара. Војвода сиђе са чеца и нанишани тикву што се благо клатила на високој, танкој мотки. Груну пушка. Коњи се ускомешаше, а комадићи тикве расуше по земљи.

Свирачи оплели коло, Светозар се здрави са сватовима, младожења Љубомир Аничих погледом тражи шурака Ивка Талијана, акчије нуде пиће и поцупкују. Деца се тискају око аутомобила којим ће се на венчање, а потом у нови дом одвести Станојка.

Љубомир „купује“ невесту. Пружа Ивку банку. Ивко, иако још дете, не пристаје да сестру „прода“ за мале паре. Док се цењају, двориште се пуни народом. Момци и девојке се хватају у коло. Светозар у чело стола поставља кума и старог свата. Виолиниста стаје између два реда столова. Весели војвода кити гудало, а потом празни чаше ранковаче.

Иза кума и старог свата стоје младенци. Станојка у дугој белој хаљини. Љубомир у новом, необлаченом оделу. Везе виолина. Светозар погледом даје знак акчијама да приносе јело. Ивко се тиска уз сестру. Она му милује косу. Рекла би му нешто, али се боји заплакаће. Неговала га и пазила. Била јер уз њега од оног дана кад су га из млекара, одмах пошто се родио, у пеленама пренели у кућу, зна кад је изговорио прву реч, добио први зуб и проходао.

Домаћин сватова, пошто се у пријатељској кући окрепише, устаде да Светозару захвали на лепом дочеку, а онда подиже часу да наздрави и објави полазак у цркву на венчање. Коњаници поскакаше на алате и вранце, остали се завалише у чезе, фијакере и каруце, а младенци седоше у аутомобил. Коњи поцупкују у лаком касу, јече виолине, ори се песма веселих сватова.

На Станојкиним грудима пресијава ниска дуката. Двадесет јој отац дао у мираз. Чувао их за овај дан. Често их кришом пребројавао и гланцао. Од покојног оца чуо да дукат у рату вреди колико и људски живот. Наслушао се прича о великој војни, страдању и патњи. И сам је у раму, испод иконе Светитеља, чувао велики златник. Наменио га сину Ивку ако, не дај Боже, опет дође до рата, а њему стигне позив да узме пушку и крене у борбу.

Од Гуцетине до цркве не беше куће из које бар једно чељаде није истрчало на пут да види сватове и младенце у лимузини. Неки су гласно коментарисали како овако богату

свадбу може да приреди само мајстор Љубомир Аничич. Не беше девојке у целој Азањи чије срце није уздрхтало кад би се на игранци нашла у његовој близини. А он је коло позивао само најлепше и оне о чијим су вратовима висиле најдуже ниске дуката.

Станојка и Љубомир с крунама на глави слушају благослов азањског проте. Њој се све ово, иако стоји пред олтаром, чини нестварним. Удаја је дошла некако ненадано. Отац јој сам изабрао прилику. Још јој у ушима његов глас: „Кћери, ускоро идеш у твоју кућу.“ Оно „у твоју кућу“ није тада најбоље разабрала. Сада када се браком везала за Љубомира и добила његово презиме, све јој је постало јасно.

(Одломак из романа „Јаук душе“)

ЖАНКА Жана БОШКОВИЋ КОВЕН, Милано, Италија

ДУША

Скривена иза дуге
Подрхтава

Осмесима
И очима топлим
Греје се

Љубављу
Вољеног
Храни се

Од мене
Анђела без крила
У трену
Претвори

И својом снагом
У небеско
Плаветнило
Затвори

СРЕЋА

Лет галеба савијен под
мишком

Уловљен сунчев зрак под
језиком
Скривам

Очима дуге упијам свежину
јутра
Крошња гиздава
Хаљина ми најмилија

Твоју близину под ноктом
чувам
Поветарцем топлим
јутарњим
Лице умивам

Образи ми медом врелим
горе
Срећа међу прстима
лепљива
Капље

Љубав...

ЖЕЛИМИР РИСТИЋ, Платичево

ПУСТИ МЕ

Пусти ме вечерас
да будем твој песник,

У твојој коси да се кунем одом,
перима петопрстим
посве би песму да осмислим,
па да те обгрлим, као водом.

Да будем твој песник
пусти ме вечерас,

Док ми у крилу склупчана
шапућеш уздахе твога срца
уз трептаје звезда што куца,
Да би у песми била саздана

Пусти ме вечерас
да будем твој песник.

ЗДРАВКА БАБИЋ, Билећа, Р. Српска

НА ПРЕЛОМУ ВИЈЕКОВА

Алекси Шантићу

„Кићено, кићено небо звијездама
Широко, широко поље...” Ооооо...
Сјећаш ли се Алекса?
Када пјесма сватовска
у срце ти се зари као нож!
Мјесец се ко ходочасник сакрио у цркву
Туђ прстен кад сам ставила на руку
И везала себе у гордијев чвор,
са доласком прве јесење кише
невољеном отишла у дом!
На привјеску од ланчића
У јецају од рима
ко капљицу росе на каменом цвијету,
понијела сам нашу тајну.
Љубио си ме Алекса!
Треперило је небо изнад Вележа
Ноћ је падала, утихнули зрикавци.
Родобољу окитили гроздови бехара.
Неретва је окупљала наше звијезде.
У ноћи њежности даривао си ми вјечност,
Молитвом од рима:
„Ако хоћеш да ти пјевам ону тију нојцу милу,“
Пјесмом као монолит
цјеливао си свемире испод чипкане блузе,
стихом помјерио свилене бретелице.

Тратинчице, иванчице, јорговане...
у степама моје баште.
Прењ је запамтио најљепши сан.
Наше дане страсти, љубичасте ноћи.
„Дјевојка је своје очи клела,
чарне очи да би не гледале.“
Сјећаш ли се Алекса?
Пјевале су бродарице виле.
И ја сам плакала, и ти си плак’о
Брегаву замутише злослутне кише.
У врлету облака изнад Херцеговине,
скаменише се наши сватови.
Процвјеташе ране к’о божури.
Бидермајер посади смо соколу у око.
Оста мост од сунца и забрањених уздаха
Мајчина клетва јача од твоје пјесме.
Вапај у небо пред иконом Светог Николе
Да не узмеш жену туђе вјере.
Понијела сам у мираз зимски пастел.
Твоје очи мутне, бисер сланих суза.
Носиш тугу ко небеса празна.
Блиједи пламен угашене наде.
Твоју пјесму у вјечној тишини.
Ко пепео свети... Урну љубави,
На вијеки вијеков да сам твоја!

ИВАН БУКИНАЦ, Нови Сад

МИРИШЕ МОСТАР НА ЕМИНУ

Било је то време путева
За стихове и емоције
И сви су они водили севдахи у Мостар
У једном малом граду
Настало је и остало
Шантићево време поета и поезије
Свима је недостајало тих пет минута до среће
Мирише Мостар од његове Емине
У сваком стаблу, грму, ружи, шедрвара
Његова танка нит
Везује онај камени мост
А Дрина бистра, хладна
Пева и носи његово време
Волео бих бити једно дрво, грана
Да чиним хлад његовим стиховима
Ако бих кренуо са једног краја
Увек бих стигао тамо
Јер сви путеви поезије и севдаха
Воде до топлог хамама и баште старог имама

КАО ШТО НИСАМ

Да сам умро ноћас
Као што нисам
И да ме нема више
Као што ме има

Не бих никада могао о теби
Стихове писати
И тако моју љубав
О теби казивати

Буди ми део сна на јастуку
Сакриј се у моје трепавице на оку
И купај у мојој сузи

Тој једној, последњој
Што је остала
Кад ње не буде више
Неће бити ни мене

О, када би знала
Када би само знала

Дао бих све што немам
А волео бих имати
Све мирисе цвећа и њихове латице

Све наде оне остварене
И песме за душу кад поје тихо
Тамбураша под твојим прозором

ИВАН ГАЋИНА, Задар, Хрватска

У ПОНОРУ СТРАСТИ

*И опет ми душа све о теби сања,
И кида се срце и за тобом гине,
А невјера твоја далеко се склања,
Као тавни облак кад са неба mine.¹*
(Алекса Шантић)

Озори ли јутро трагове бјегунца
о зенитну сјену туга се ослања,
уплакано лице грију зраке сунца
и опет ми душа све о теби сања.

У сновиљу бриде жубори ријеке,
непојамна пјесма у разбору сине,
праскозорје враћа изгубљене јеке
и кида се срце и за тобом гине.

Као у нирвани љубав ме преплави
док колају чежње опијеног стања,
невина љепота мрачну прошлост смлави,
а невјера твоја далеко се склања.

Премине ли уздах у понору страсти
у сударју жеља стварност се расплине,
одраз ишчезава у предворју сласти
као тавни облак кад са неба mine.

---

¹ Алекса Шантић: "И опет ми душа све о теби сања" (прва строфа)

КРОЗ ПАРАДИЗ-ВРЕЛО

*Не вјеруј у моје стихове и риме
Кад ти кажу, драга, да те силно волим,
У тренутку сваком да се за те молим
И да ти у стабла урезајем име²
(Алекса Шантић)*

Блага оцеана у пјесму сам скрио
да потајно цвату кроз кристале зиме,
у лахорју туге сву сам љубав спио,
не вјеруј у моје стихове и риме.

Док бoемски пркос у слободи трне
кроз парадиз-врело душу осоколим,
крхотка судбине звјездариште сврне
кад ти кажу, драга, да те силно волим.

На спасење душе благодарје чека
када њиве пусте погледом расколим,
онкрај праскозорја односи ме јака
у тренутку сваком да се за те молим.

На размеђу снова суновраћам бриге
гдје кроз жеље бриде осеке и плиме,
да уздигнем пјесму сломит ћу вериге
и да ти у стабла урезајем име.

---

² Алекса Шантић: "Не вјеруј" (прва строфа)

ИГОР СТАНКОВИЋ, Нови Сад

СЛОБОДНО ЗАПЛАЧИ

Пази, то дође одједном,
смори те жешће,
онда осетиш наједном,
опашће сво лишће.
Ти ако останеш тром,
плачеш све чешће,
а не задрхтиш ниједном
од чистог чишће,
слику пошаљи за њом
зид гнева пашће.

ИРЕНА СРЕТИЋ, Ниш

НЕ ВОЛИМ ЈЕСЕН

Не волим јесен!
Ни ово прекрасно златно лишће
што под ногама сада ломим.

Не волим јесен
јер сећа на прошле дане
због којих и сада горим!

Најлепше речи мени си казао,
у звезде ковао моје име,
колико ноћи скупа делили,
вино испијали, друштво веселили!

А све су то биле саме лажи
јер у дом свој другу одведе
а ја сам сама, сломљених крила
на постељи нашој сва се свила!

И зато не волим јесен!
Ни ово прекрасно златно лишће
што под ногама сада ломим.
Не волим јесен
јер сећа на тебе
оног због којег сва горим!

ЈАСМИНА ЂИРКОВИЋ, Панчево

САН

Сутоном се препустим миловању маестрала.
Бришем пешчана острва мојих препрека.
Док црташ једну жељу по мом телу,
немир ми пролази мислима.
Дај ми руку кроз вео ноћи, вијугом сна.
Остани као лептир који слеће грудима,
шетај као сенка врелим зидовима.
Кличем кроз буру осећања чаробним
прстима.
Мили за тебе се дижу све валовите дражи.
Дајем се и позлатом ти гравирам име,
душу у теби као плам ткам и тражим.
Дајем ти све док сунце кроз небо
не продре.

ОДЗВОН НОЋИ

Да ми није сласти коју пијем,
ноћима којом душом бдијем,
На грудима којим те омилим,
на уснама где тихо зацвилим.
У бесању ја снове дозивам.
За бокове свијам и опшивам.
Моја пера сву сласт упрела.
Зрењем њишу ветровито тела.
Далеко су временски облутци.
Искре плаве к'о љубни фијуци,
ал' кристали вера неверима.
У по-зорја прогоним омаму.
У осами загушујем глуп-таму.
У зраку сам круна смирајима.

ЈАСНА СОФИЈА КОСАНОВИЋ, Кернен, Немачка

УПЛАКАНА СРНА

Њежна вјетром милована
мишљу окићена
Туга јој око замаглила
Све тајне скривене на душу јој пале
Тај дивни тренутак вјечност обојила
спремна на патњу, да се искупи код живота
Помијешала прошлост са садашњошћу
нечујно тихо,
одшкринула врата истине постојања
љубав јој цртала, сталну срећу без примјесе несреће,
а несрећна око му љубила, видала ране,
Срећа је дар Божији, однекуда чула глас
писмоноша јој на кулашу писмо сретника донио
а она у небо плаво гледала
не бил' његову силуету видјела
Очи су тачка сусрета душа,
погледом се душа упија у душу
Уплакана срна сада само пјесму пише
орошено око сунце назире
јутром док сан бјежи од сањара
а хтјела му живот дати не знајући
када сунце зађе да умире љубав
као кап росе на увенулом цвијету.

ЈОВАНКА РОКВИЋ, Нови Сланкамен

ГДЈЕ ЛИ ЋЕШ САД

Дијелиш ми срце моје на пола.
Душу ми рани стријелом до бола.
Отров се расу по цијелом тијелу,
стријела ме погоди баш у вену.

Угриј ми душу, стално те молим,
рањено срце, знадеш да боли.
Зашто отров стави на стријелу,
погоди тачно у главну вену.

Јел' имаш срце стално се питам,
у очима твојим док мржњу читам.
Гдје ли је душа отишла твоја,
док моју рањаваш до самог бола.

Куда ли воде путеви твоји,
кад ми срце и душу разболи.
Гдје ти је циљ? Пут куда те води?
Ко ли те сада за руку води?

Гдје ће ти душа? Питам се сада.
Кад умрла за нас и посљедња нада.
Срце ме боли, душа ми пати.
Гдје ли ћеш сада, да ми је знати.

Мене си ранио сад можеш ићи.
Али знај, далеко нећеш стићи.
Стално навико да те бодрим.
Кроз живот храбро да те водим.

КОЛКО КОШТА

Шта бих дала кад бих могла,
на кратко да вратим вријеме.
Да избришем ружну прошлост
са леђа да скинем бreme.

Колко кошта? Платила бих.
Ни питала не бих цијену.
За живота један дио
високу што дадох цијену.

Колко кошта моја младост?
Ни питао нитко није.
Узели су моју младост,
платио је нитко није.

Колко кошта дјечји осмијех?
Што на лицу био није.
Питају ме моја дјеца.
Што платио нитко није.

Колко кошта моја младост?
Платила бих да је вратим.
Колко кошта? И не питам,
дјеци осмијех ја да вратим.

Тешко носим ружну прошлост,
око врата баш ме дави.
Како скинут тешко бreme?
Како да то заборавим?

ЈОКА МИЛОШЕВИЋ, Београд

ЛЕПТИР

Урезаћу теби у срцу лептира
да те на ме сећа кад заоштриш ход
крилом да трепери и да не да мира,
да схватиш колики мој је био свод.
Путањом где бије твог корака звук,
наводиш да истом, табан гази мој,
не видиш да лице моје скрива мук
и да тихо разум усковитла спој.
Јер моја би стопа у ливаде цветне,
бешумно и хитро под широки лет,
испод свода плава жеља да се сретне
да слободно, скупа освајамо свет.
Није око моје све године прошле
гледало у сунце да му спржи вид,
пратило је дугу од кише надошле,
и снажном ће жељом обрушити зид.

МАРИЈА ПЕРАН, Шибеник, Хрватска

ЗНАМ ЈА

Знам ја да ме волиш
да ме волиш и дозиваш
да о нама сниваш
да чекаш дан
да стварност буде
твој сан

И ноћас сам те видјела
крај мога кревета стојиш
тих си
као да ми откуцаје
срца бројиш

правила сам се да спавам
а срце је хтјело да ме ода
да искочи
ја да загрлим те
и љубим ти заљубљене очи

Знам ја доћи ћеш
и ове и сваке друге ноћи
не можеш ти поред мог сна проћи а да ме погледом
не милујеш

Не знам докле ћу се правити
да спавам кад желим те као и ти мене, из ноћи у ноћ те сањам.

Ја знам да срце дуго неће издржати, једном ће послушност
одбити,
из груди искочити
и са твојим се стопити.

МАРИЈА РОЖИЋ, Мркоњић Град, Р. Српска

БОЖАНСТВЕНА ЖЕНА

Скидао је како каже, са очију мрак
није ни изговорила ријечи проклете
иако повријеђена ћутке се предала
и данас се пита је ли тако требала.

Гасио је жеравицу у пламеном грчу
љубио је и грлио њене једре обрине
набијао је на своје истурено копље
притезао је као пожњевено снопље.

Поклекао похлепи, похоти и страсти
без морала, стида и било какве части
хватао животну прилику у том трену
насилно обљубио некад вољену жену.

Потајно је желио само њу и раније
прилика му се није пружила прије
ошамућен је тајанственом сликом
згодним тијелом и лијепим ликом.

Зато је прилику искористио баш тада
кад му у тијелу сулуда страст влада
имао је њу крадом и по сваку цијену
у срцу је сачувао божанствену жену.

БЕЗ ЉУБАВИ ТВОЈЕ...

Ако ти је чаробна ријеч моје име
бићу твоја звијездица најсјајнија
сијаћу ти ноћима путе обасјавти
заувијек твоја љубав најмилија.

Ако је тајанствена ријеч моје име
подарићу ти све чари и моћи своје
сав свој свијет подредићу сад теби
да уживамо у љубави нас обоје.

Ако ти је лијепа ријеч моје име
поклонићу ти све љепоте свијета
што их описах у својим дјелима
да наша љубав изникне и цвјета.

Ако ти је најдража ријеч моје име
онда си човјек којег ћу да волим
ватреним жаром са много страсти
без љубави твоје живјети не желим.

МИЛЕ КОСТИЋ Дубница, Врање

СЕТИ СЕ ДА ПОСТОЈИМ ЈА

Када немаш крај себе никог
И остављен будеш од ње,
Не дај да срце ти вене
Сети се да имаш мене.

И кад те напусти она
Не жали за љубав њену,
Кад туга савлада тебе
Ти опет имаћеш мене.

Ако помислиш да немаш никог
И мучи те туга нека,
Врати се корак или два
Сети се да постојим ја.

Тражио си љубав њену
Ниси је нашо код ње,
Врати се врати код мене
Моје ти срце даје све.

МОРНЕ МИСЛИ

Мисли моје куда лутате,
Да ли опет ви њу тражите?
Не дадoste мира срцу мом
Ви и ноћу трагате за њом.

Куда да кренем увек она,
У мислима мојим са мном је.
Мисли су моје стално код ње
Све мислим са другима дели ме.

И суморне мисли гоне ме,
Да она тајно вара ме.
Да другога она љуби сад
И да њеном срцу нисам драг.

Не лутајте мисли моје
Љубомора само то је.
Љубомора нема лека
Погубна је за човека.

МИЛЕНКО МИЛОШЕВИЋ, Маг.лић

ВЕЧНА ОЛОВКА

Права песма се не пише
обичном оловком но срцем,
а оно љубав љубављу пише
када се множи и уздише,
па само срцоликом оловком
песма написана је права и вечна
што пољупцем се умножава срећна
и има је све више и више,
и када се чита и док се пише,
а она песма што се пишући чита,
права је песма, оловком вечном
или срцем написана...

ЧИНИ ШТА ХОЋЕШ

Чини са мном шта год хоћеш.
Руши ме као вихор, као кошава или бура,
као ураган или торнадо.
Знам да ме волиш,
као што бих ја желео волети Тебе
и као што Те волим.
Чини са мном шта год хоћеш
и никад престати немој
износити своју љубав
вољом, намером и делом,
настави даље свој пут
нежношћу, лепотом и сјајем,
настави даље свој живот
са мном и децом нашом,
настави даље своју вечност
животом, срећом и љубављу.
Чини са мном шта год хоћеш,
руши ме, пали, бацај у ветар
и из пепела дижи,
Ти све то можеш, љубав имаш,
заслужујеш да је примаш и кад је даш,
чини шта хоћеш, Твој сам, знаш.

МИЛКА ВАСИЋ ГЛУШАЦ, Београд

ПРВА ЛЈУБАВ

У бескрајној ноћи моја сновиђења
стварају трептаје чежњивој души
рађа се набој препун нестрпљења
окове смерности ко ураган руши

Роним дубинама сећања срећних
предајем светковини благостања
топлини првих загрљаја летњих
звездама невиности и незнања

Као јато птица сјатише се сене
кљуцају кљуном по души од стакла
вадећи скривено зрневље из мене
сипајући пољем среће и пакла

Ноћас ме обруч сећања стеже
ко струна виолине душа јеца
до прве љубави мисао ми сеже
били смо млади скоро још деца.

МИЛКА ИЖОГИН, Ђуприја

НЕКАД БИЛО САД СЕ ЗАБОРАВИЛО

Ако си заборавио
Да си ме волео
А волео си много
Дођи и воли ме опет!

Чекам, чекам и надам се
Доћи ћеш у загрљај
А тебе нема, нема...
И не долазиш ми?

Шта да мислим,
Шта да очекујем,
шта ти се десило,
А десило се сигурно нешто?

Како се осећам не знаш...
Из срца си тихо изашао
А године су за нама
Заборавити не могу и ти не можеш!

ВИНО У ЉУБАВИ И ЉУБАВ У ВИНУ

Пијем вино
а слика се ствара
у винограду
огрнута чаршавом жеља.

Видим гроздове зреле
и чокот бујни
извијено стабло
на постељи живота.

Одсјај живота груди
плавих, белих, љубичастих
капље млеко љубави
деца дају вино.

Спој природо
жену и вино
живот и наслеђе
опојност и стварност.

Вино... Вино... Вино... О...
опојности
животе
љубави, у загрљај дођи!

МИЛКО ХРИСТОВ, Лом, Бугарска

ЗАШИЋУ ДУГМАД НА ЧЕЖЊУ

Данас ћу те позвати,
када се тама спусти,
светлост се зацрвени посрамљено
и леђа нам окрене луна намрштена,
с косом раширеном по рамену,
у пролећној соби ће ти одећа пасти
и чежња, у очима ти само,
разцветала миришљаво заноћити.
Небо је кабина за безоблачне снове.
Неисказане речи су најмлађи морнари голобради.
Смех у тучцима – медоносним стрњиштима
Сенке у твом гласу – ехо будућих листопада...
С кишом у души зашићу дугмад
и отказаћу резервацију за карту до Пакла,
само кораци мојих усана по твојем врату,
су лековити гутљај за сан пре легања
Пижама са цветовима је твој оклоп.
У очима ти мирују ноћи.
Кап мрака спушта се
по сувом језику на ћутњу.
Вучем окидач од твоје косе
и испалујем жедне признања,
разбијам љубав у прах
и градим Универзум.
Сличим маломе мраву,
који на леђима носи Сазнање.

Мисли су само сламке
да сунце пије кроз њих
од страха постављеног као мамац,
јер причања без месеца су најслађи грех.

Тело ти је ћелија № 5
и ја, по рубу умора, ступам
међу прстима ветра, напред,
где ти хоризонт довршава црте лица,
или мисли одлећу као птице,
где свлачиш своје тајне,
закопчане мојим жељама.-
Тамо ћу откинути напупели мак Очекивања
и раскопаћу корене до срама немогуће Тишине!

Голотиња ће ти се свити
до огрлице незапамћених речи,
а смех ће откључати лисице
слепе Самоће.
Душа ће се уздићи из кревета прочишћена,
када Нежност изрекне неизречено:
„Амнестија!”

МИЛОЈКА ЈЕЛОВАЦ, Пљевља, Црна Гора

ЕМИНА

Низ башчу је ибрик носила Емина,
да залије ђуле у хладу јасмина,
а сетно је прати један пјесник млади,
Божанском лепотом срце своје слади...

Девојчурак фини са четрнес лџета,
анђеошки корак низ калдрму шета,
а на главу сплела плетенице густе,
Алекса је прати кроз сокаке пусте...

Нестварна је жеља разговора нема,
имам своју ћерку за удају спрема,
ферецом је прекри трговцу је даде,
Кулунђер Авдаги на скуте предаде...

Кад мирис јасмина сјећање нанесе,
Емину Алекси неспокој понесе,
што испјева пјесму која не умире,
престала је вода с чесме да увире...

И умрије пјесник лијепог Мостара,
пјесма још те живи и душе распара,
о љепоти њеној моје перо пише,
а дивни стихови шапућу све више...

Мостарске су кише престале да лију,
сребрен ибрик оста лица се не мију,
нема више ђула ни хлада јасмина,
ову пјесму пишем жива је ЕМИНА...

ДУШО МОЈА

Душо моја само мирно спавај,
ја ћу снове причувати твоје,
остави ми мјесто на јастуку,
да на груди привијем се твоје...

Ево дуго под прозором стојим,
чувам стражу и пој птица чујем,
похитаћу у загрљај теби,
да љепоту топле ноћи снујем...

Прозор ћеш ми тихо отворити
слетјећу ти ко ластва са југа,
и под небом кад се усне споје,
из мог срца угаснут ће туга...

Кад ти главу ја на груди спустим,
и утонем у сан за ким жудим,
мирно ћу ти у наручју спити,
само тихо немој да ме будиш...

МИРКО СТИКИЋ, Нови Сад

КАДА ПОЋЕШ

Једном када пођеш
не враћај се више
јер никада више онакве љубави
док добују капи јесење кише

Све оно што некад беше лепо
понеси са собом и слике завичаја
једном када пођеш, помало на слепо
на пут ком не видиш краја

Понеси са собом мирис оних дана
кад чинило се да ће вечно да траје
Заборави на болове од старих рана
и време што узима а ништа не даје

Не пожели из завичаја љубав стару
јер ће те можда обузети туга
кад спознаш то више није она
већ нека сасвим друга

Не тражи више укусе младости
ни топле зраке јужног сунца
у неким далеким градовима севера
ни онај осећај радости
давно проживеле вибрације срца

МИЛОШ ИВЕТИЋ, Футог

НЕ, НЕЋУ ТИ ПРИЋИ

Не, нећу ти прићи, глас ми јечи.
Нећу ти рећи, колико те волим,
Близина твоја колико ми значи,
На срцу, рану тешку зашто солим!

Да ти приђем, све бих морао да кажем..
Да врата љубави широм отворим.
Другачије не бих могао, не знам да лажем
Са жељом жарком, силно се борим.

Не, нећу ти прићи... Како би реаговала?
Постоји могућност да и ово изгубим!
Љубав своју, не знам да ли би ми дала...
Са неузвраћеном љубави, како да живим?

Ех, кад бих могао у снове твоје доћи,
Ватром живом, ногом босом бих мог'о проћи
Врата срца твога нежно да отворим
И ко лептир росу, усне твоје љубим

Не, нећу ти прићи, чуваћу лепе дане
У сећањима што ћеш оставити,
Њима да целивам на срцу ране
Бар у сновима с тобом ћу бити.

МИЉАНА ИГЊАТОВИЋ КНЕЖЕВИЋ, Ниш

ЗАЉУБЉЕНИ ПЕСНИК

Месечев зрак у ноћи жбунове осветљава
и одбија се о сребрни ибрик у њеној руци.
Гледам је из прикрајка, срце ми лудо туче,
а из даљине чују се те севдалинке звуци.

Емина, име твоје звезде по небу везу,
срцем се провлачиш мојим као сребрне нити,
Звук зурле до неба лети и срце ми рањава,
ко што рањаваш, душо, мрким погледом и ти.

Опија мирис јасмина ко мирис тела твога,
свилене шалваре шуште, дукати златни звече,
ни један ђул лепши није од руменог ти лица
на коме осмеха нема да моју душу лече.

Савила се у струку ко бела бреза танка,
у ибрик улива воду, сјајни млаз шапћући тече,
груди из јелека дрхте као два нара на ветру,
пред очима се мрачи, пало је изнова вече.

Стојим ту, ноћ одмиче, ти давно кући оде.
Болестан од љубави остадох ту, Емина,
и песму створих ову нек као симбол траје.
Тако се волело некад, тако ми мојега дина!

Зору ћу дочекати шапћући шедрвану
како се лудо надам да ћеш, кад сунце сине
поново на воду доћи да своје умијеш лице.
Љубав се узалуд нада , неће бити Емине.

МЛАДОМИР КНЕЖЕВИЋ, Пожега

ПОТРЕБА

Неизбежни са тобом су
тренутно што плене
Опијен сам одавно,
дивна си за мене
Баш какву сам снио
да улепша ми дане
И тренутке љубавне
оне постојане
Према теби љубав
постаје све већа
У трену си постала
моја радост, срећа
Зато лепа Маро
искажи се и ти
Врата раја са тобом
желим одшкринути
У љубави дивној
којој премца нема
Сестрица си звезде
што ми је потребна

ЗРАК ЉУБАВИ

Да будемо биће једно
Одавно ми то је жеља
Непрестано изгарамо
А постеља скроз нам врела
Одувек сам био за
Ти одлучи Мицо саде
Жеља моја јесте таква
Усне ти предивно сладе
Твоје тело узаврело
Да умири уме мене
Када спојени изгарамо
За тренутке оне медне
Чекајући да нас носе
У беспуће у висине
Задовољство је срца,душе
Зрак љубави када сине

МОМЧИЛО ЈАЊИЧИЋ Момос, Инђија

КАД СЕ ЉУБАВ ЛОМИ...

Кад се љубав ломи,
сви мостови тада се руше,
све везе се силом кидају
а утапају се душе...

Наново се срести не смеју,
као алкос дотаћи пиће...
Посматрачи то не разумеју,
прекршен завет биће...

И кад безглаво скитају,
болесни од љубавног пића,
у себи се стално питају,
следећи траг драгог бића...

Растанак је клица проклетства
и отров љубавног мита,
извор болног непријатељства
које ка провалији хита...

Случајни сусрет открива увек
дрхтајем једног трена,
волети и мрзети је болно,
а прича није завршена...

НАДА ЈОВАНОВИЋ КРУПЉАНИН, Нови Сад

НИСАМ МОГЛА, А ХТЈЕЛА САМ!...

Нисам могла, а хтјела сам
приврженост, ту вежућу струју,
осликала будућност са тобом,
дивно данас, љепше сутра,
ко што само сретни снују.

Мислила сам, чинило се да нам
тијела, душе истим ритмом плешу,
да је ружичасто хтио,
а онда га, не знам зашто,
сивом бојом обојио.

Заустављене жеље, полет,
зраке звијезда ока мога
погашене давно, прије зоре.
Лице скоро окупано срећом,
преплавише грубе боре.

Дошли смо до раскрснице,
к'о да никад нисмо били једно.
Гледасмо се чудним изразом...
Прогутасмо свако своју кнедлу
и кренусмо одвојеном стазом.

НЕ ОСТАВЉАЈ МЈЕСТА ЗА ДРУГЕ...

Ти си најљепши колаж мог чулног свијета,
неисцрпна свјетлост и радост очима,
мој најслађи несташлук и ужитак и
најдражи станар међу мојим мислима.

Зато причај додирима док по мени клизе
и путеним уснама што пољупце творе,
да сам непресушан извор твојих жеља,
вриједан уздаха и богиња зоре.

Подстичи ме и подсјећај да сам жена,
настани се у моје мисли без туге.
Воли ме уз обећања која хране
и никада не остављај мјеста за друге.

Нека нас вјетрови милујући стежу,
а, послије нек нашу љубав разнесу,
нека свједоче васиони да жањемо
нашу жетву среће и скупљамо откосе.

НАТАША МАРКОВИЋ, Нови Сад

ПОНОР

Није то ништа посебно то може свако
Зашто то може свако
Откуд ти то?
Између охрабрења и увреде
Једна секунда на тасу,
Између намере и последице
Само један прст
На чело.

Залуд је бити добар зломе
Наћи ће начин да те рани
Залуд је волети ако волиш само до краја
Љубав живи до бескраја...
Сваки пут има петљу, понеки има и чвор,
Па опет пређеш и дишеш кроз тмину
Удишеш космос док те звезде боду
Као да је порок тражити утеху.
Није то ништа, деси се сваком
Да му свет изгори у пепео
Да остане сам лицем према понору
И да у њему грли празнину
Сећања на топлину
Која те је родила.

ГРЛИЦА

Твоје срце је грлица
У јануарско свитање
Под хладним погледом
Зубатих очију
Промрзла.
Твоја душа је гугутка
топло мајско подне
што га једним замахом
нестаде.

Спознала си све,
Тугу, зло, бол и патњу
Усамљеност, мржњу и презир
А опет, од тебе једино
Видела сам: љубав, чистоту,
Свемир.

ПЛАМЕНКА ПЕШИЋ –НИКОЛИЋ, Београд

ЕХ ШТО НИСАМ

Ех што нисам
Голуб бели,
Да му слетим на прозоре,
На прозоре тужне одаје.
Да му моја песма
Из потаје, осмех мами,
Дан улепша у осами.
Ех што нисам голуб бели,
Што њему друштво прави,
И да с његове руке
Мрве гутам и гргутам.
Ех што нисам голуб бели
Да му дођем у одаје,
Да самоћу отерам!

ЈЕДНОГА ДАНА

Једнога дана
Када будеш
Постала одрасла особа,
Схватићеш драга моја
Да ја нисам случајни
пролазник
У твој животу.
Сама ћеш сложити мозаик,
Који ти је задао бриге,
Јер ниси знала:
Ко је мајка твоје мајке ???
Зли језици су ширећи
Лажну слику о мени
Покварили твоје детињство,
Јер ускратили су ти
најлепше тренутке,
Са особом коју си ти
требала
Да зовеш *Бака!!!*
Једнога дана
Пронаћи ћеш сама
Трагове које је она оставила,
И схватићеш све!!!

ПРЕДРАГ ЦВЕТКОВИЋ, Смед. Паланка

УСАМЉЕНИ БУБАЊ

Новогодишње зимско вече. Све је тако весело, све раздрагано и расположено. Улице су свечано искићене јелкама и испуњене светом, и повицима продаваца шарених новогодишњих поклона.

-Навали народе: Ево јефтине робе! Навали!... још само данас, сутра је већ касно!

-²Одите код мене, ја имам најбољу робу. Погледај само! За свега сто динара, одлична капа за дочек Нове године. Гледај народе! Па још причвршћено ластисhem. Навали... навали... још мало па нестало.

-Полако људи, не гурајте се! Полако, има чика Рама за све вас одличну и јефтину робу... Само полако, без вике и гурњаве... Доћи ћете сви на ред... само полако...

-Пошто ова капа, мајсторе? - упита један младић средњег раста, дугуљаста лица и плавих очију. Имао је на себи грао панталоне и један стари зимски капут. Очигледно, изгледао је уморан, јер су му лепе плаве очи биле упале и изгледале сањиве, чак му је коса немирно лепршала на нежној измаглици.

-Сто динара, синко – одговори заузети трговац. Може ли?

-Може, додаде младић промуклим гласом и пружи новац трговцу. Узе капе и изгуби се у раздраганој маси света.

Свуда унаоколо се чула музика. Свуда су се разливале сањиве романсе, нежне песме и акорди народне музике, док је снег непрестано падао и облачио празничну ноћ у ново и свечано рухо.

И баш тада, баш те вечери њих двоје су се први пут срели и упознали, први пут сазнали једно другоме за име, и први пут их је саставила та празничка ноћ.

Она, омалена раста, црних очију, густих обрва и округла пуначка лица, била је обучена у црвену плишану хаљину и посматрала га сањивим погледом. Он је стајао поред ње омамљен топлином њеног лица. Пуним грудима удисао је мирис њене црне и густе косе, и посматрао жуту петокраку на

ланчићу што но се често губила у густим рубовима хаљине, тамо где се у засеку осећа како бубре мале и једре девојачке груди. Она му је шапутала нешто на ухо, а он је све то слушао са неком стрепњом, јер је све играло у њему, и живци и срце. У глави му је кључало као у казану. Музика, повици веселих ђака, њене речи – све се то ковитлало у мрачном комаду простора његове главе. Осећао је како му је она тешка као да није његова. Очигледно како му је она тешка као да није његова. Очевидно на његовом лицу се оцртавао умор, оцртавала се једна непроспавана и дуга уморна празнина ноћ. Вероватно је био негде? Вероватно је негде веселио друге до касно у ноћ, не би ли Нову годину провео миран и повучен, далеко од своје виолине. Да се и он једном провесели, а не да вечито весели друге и завидљиво посматра парове како се нежно њишу загрљени и срећни.

Али, случај је тако хтео. Да. Случај је хтео да и ове Нове године он весели своје другове, да им пева и увек насмејан свира музику за игру. И сад, ето, успео је да украде неколико тренутака времена да се састане са њом, а она, некако је равнодушна и нерасположена.

Каква ли брига сада њу мори кад су сви тако весели и раздрагани? Да ли можда и њено срце не чезне за неким који је далеко од свега овога? Или, пак, је можда тужна што он мора да се врати и поново свира својим друговима?

Он, сав узбуђен и једва сагледавајући свој унутрашњи немир одлучи да је упита и прекине ћутање и муклу тишину која је настала.

-Да ли ти је рекла шта Драгана?

-Не.

-А Мила?

-Не, ни она ми ништа није рекла.

-Добро, онда ако хоћеш хајдмо негде даље одавде.

Можда у неку учионицу, или, пак, у град, промуца он.

-А ко ће да им свира? Како ћеш их оставити саме?

-Нека их мало сами, боже мој.

-Добро, онда хајдмо у град, рече Даница поруменевши у лицу.

-Хајдмо.

Ваља закорачити степеницама. Она је ишла за њим. Кад су изашли из зграде и савили за улицу, још увек им је бука из зграде била у ушима. Он је загрли.

-И кажеш да ти Драгана ништа није рекла?

-Живота ми, ништа.

-Верујем ти, него да пређемо на ствар: Имаш ли младића?

-Не.

-Заиста?

-Не, немам.

-Изванредно...

И Веља је стеже у загрљај и њихове усне се у мраку ноћи спојише у пољубац.

Тренутак касније она отрже главу из загрљаја и погледа га сањиво.

-Ово си украо.

-Хвала, други ћеш ми свакако поклонити.

-Хоћу, јер стварно осећам да те волим, прошапута она, и усне се још једном среташе у пољубац, дуг и страстан пољубац који их је однео далеко од свега онога што се збивало око њих.

Стали су уз једно дрво. Дуго су стајали држећи се за руке, док је раздрагана маса света пролазила мимо њих и довикивала:

-Живела Нова година!

-Срећна Нова година!

-Живели!... довикну један пролазник приближавајући им се.

-Да честитам?

-Драгица се истрже из Вељиних руку и истрча на утабану снежну стазу. Наслони се на ограду и загледа се у снежне беле пахуљице које је обасипаху

-Што девојка побеже? – упита полупијани пролазник.

-Стиди се, одврати Веља.

-Аха, стидљива је? Е па добро, онда да ти честитам Нову годину.

-Хвала, и Вама нека је са срећом, пријатељу.

-Добро, здраво и опростите на досади.

-Ништа, ништа – додаде Веља.

Чим се пролазник удаљи, она се придружи Вељи смејући се.

-Шта се смејеш? – упита је он.

-Ништа, онако нешто.

-Није ништа, него се смејеш овом пролазнику и мени.

-Јесте.

-Шта можеш кад човек хоће? Напио се сад му све равно.

-А ти ниси пијан?

-Зар и то сумњаш?

-Не сумњам.

-Него?...

-Шалим се.

-Добро није важно, него хајдмо негде на друго место да не испаднем опет пијан – рече Веља смејући се.

-Како хоћеш?

-Онда хајдмо.

Пођоше. Веља је загрли и опет се њихове усне спојише у помрчини. Док су тако ишли, она је узбуђено дисала, док ју је он непрестано миловао руком по коси. Наједном он застаде и упита.

-Колико је сати?

-Петнаест до четири.

-Охо, драга моја, ја морам натраг. Тамо ме чекају другови. Него кад ћемо се ти и ја поново видети?

-Сутра увече.

-У колико сати?

-У пет. Ићи ћемо у биоскоп.

-У реду, чекај.

-Чекам.

Веља је још једном загрли, док је ветар у налетима снежних пахулица падао на њих. Око њих се ширила помрчина и нејасне контуре кровова прекривених снегом. Иза њих, негде далеко, чуле су се песме праћене искиданим и веселим ударањем усамљеног бубња.

РАТКО РАЈЕ БЕЛИЋ, Суботица

ЉУБАВ

*О, да ми је нешто па да будем река,
Па да течем испред твоје куће мале;
Певајући теби, да разбијем вале
О прагове где ти стаје нога мека.
Алекса Шантић*

*О, да ми је нешто па да будем река,
Да бистрином својом будем огледало
И љубављу клизим тамо из далека,
Покажем лепоту до које ми стало.*

*Па да течем испред твоје куће мале;
Гледајући витак стас, лице умилно
И твоје очи лепе и радознале,
Сенку ти љубећи и грлећи силно.*

*Умилношћу својом – без богате хаље,
У души си мојој вредна сваке хвале
У гргору шумном који поздрав шаље,
Певајући теби, да разбијем вале*

*О прагове где ти стаје нога мека.
Заталасам своју искричаву воду
Па да срцу своме нађем љубав лека,
Уздахом тихо у додир мимоходу.*

РАДИСЛАВА С. БОКШАН, Нови Козјак

ТРАГ ПРВИ

Слетела на моје дланове јесен
последњим златним листом оскоруше
и као да неко тихо моли
да не тугујем, проћи ће кише.

И светлим небеским осмехом
озарио је моје лице ...
У румени јесењи сутон
као да долазе пролећне птице.

И опет строфе грло покрећу,
те које родиле се нису,
док на стазици расквашеној
жути лист с ветром је у плесу.

А ја ка њему руке пружам,
као да ловим трагове среће.
Небеса дарују, радујем се,
као да овај дан проћи неће.

ТРАГ ДРУГИ

Октобар је без разлога туга,
на обали јесење је цвеће,
али као и пре пулс осећам
пролећа што судбину покреће.

Помало заборављене риме,
замењене прозом од живота...
Свеће ,давно догореле, гасну,
свенула је цветова лепота.

Од душе до душе много мисли
и без речи поглед каже све.
Ситница је кад суза трепери,
јер то само срце опире се.

А срцу је боље кад говори,
без разлога туга је јесења.
Једноставно збачено је лишће,
а пулс траје и сва усхићња.

СТАНКА ЂАЛАСАН, Нови Сад

ЖУБОР ВРЕМЕНА

Жубором времена између сна и несна,
закорачим некад у предио незнан.
Чини ми се, опет, ту сам с тобом била.
Са смрзнутих грана,
и са твоје косе, врелим рукама
иње ти скидала.

Несан, сан сустигне и сјена измакне.

Зора заруди. Варку ноћног бдјења,
дозив из груди негдје у крај склони.
Орошеним дланом хладим чело врело.
А жудњу растачем у жубор времена...

СМИЉАНА БОЖИЋ, Београд

ЗБОГ ТЕБЕ

Нестаће сенке твојим одласком,
Мирисе из крошњи ветар однеће,
Изгубиће осмех шарено цвеће
И то све због тебе.

Сунце неће имати исту златну боју.
Река ће узводно да потече.
Неће бити исто, ни ноћ, ни вече.
И то све због тебе.

Миомириси са Фрушке неће стизати.
Ни ластва неће имати цвркут, ни лет,
Све ће кренути другим током, чак и свет.
И то све због тебе.

Искрици у оку понестаће сјај.
Ти и твоја љубав нисте исти.
Све ће избубити смисао знај.
И то све због тебе.

Пролеће негде изгубиће боје.
Неће постојати Дан Сунца.
Твојим одласком долази помрачење.
И то све због тебе.

Нећу живети своја срећна јутра,
Тебе ћу тражити сваког новог сутра.
Душа остаје празна ко после катаклизме.
И то све због тебе.

СНЕЖАНА МИЛОШЕВИЋ, Београд

АНКА И АЛЕКСА

Крај прозора стоји.
У сватове гледа.
Музика што свира
Њему мира не да!

А млада је тужна,
Горке сузе лије!
К'о да је све варка!
К'о да свадба није!

Из ока и њему
Врела суза креће!
Зна да никад више
Видети је неће!

И срце се кида!
Цело тело боли,
Јер му мајка није
Дала да је воли!

Док Анка одлази
К'о јутарња роса,
Алекси одједном
Сва побеле коса!

Њега нема више,
Јер туђи загрљај
Запис'о је краткој
Анкиној срећи крај!

Алекса још дуго
Гледа дуж улице.
Не може да види
Њено драго лице!

Што је друге слуш'о,
Да му душа пати,
Чак и после смрти
Он ће се кајати.

Умрла је љубав
У два срца млада.
Тако снажна неће
Родит' се никада!

Остала је само
Болна успомена
Коју ће да памте
Срца раздвојена!

Та несрећна љубав
И сад срца гане!
Из нечијег ока
Опет суза кане!

Анка и Алекса -
Љубав забрањена
Али вечно жива
Јер беше искрена!

СНЕЖАНА ШОЛКОТОВИЋ, Корбово

ПОЗНАЈЕМ ТЕ

Познајем твој лаган корак
Који сеоским путем ужурбано граби,
Онај грцај утабане земље
Који би киша и сунце да завади.
Познат ми је онај ветар
Који се око твојих босих ногу мота,
Онај тежак уздах из груди
Који се дивље отима,
Тек да опомиње колика је вредност живота.
Познат ми је онај пламен очију
Из којих ватра букти,
Убрзано дисање у страсти
Који невољу кадкад слуги...
Познат ми је укус усана
Које на шумско воће подсећа,
Онај загрљај у коме се безглаво нестаје
Кад обузме срећа...
Познати су ми румени образи,
Несташни прамен косе са чела,
Онај глас који се музици отима
Талас љубави којем не би одолела...
Познато је све...,
Знам..., јер си ме таквог какав јесам
Искрено волела...
Та искреност ме је дотакла и заболела...

ТАЊА АЈТИЋ, Ванкувер, Канада

ТИ МИРНО СПАВАШ А ЈА НЕМАМ СНА

Ти мирно спаваш а ја немам сна.

Ти сањаш а ја бдим.

Мене песма мучи неотпевана.

Заузела ми мисли и не дозвољава
да се успавам док она не буде написана.
Птице се у јутро чују и веома су гласне.

Лепо ми је ипак.

То се оне радују будућем дану.

Знају за весеље.

Подиже се полако сунце и нови дан се буди.

Латице цвећа отварају се полако.

И све добија светлију боју.

И наша башта и тераса и небо.

Лепо нам је овде.

Дуго смо чекали да будемо задовољни кућом.

Пас и ти још увек спавате мирно.

Чува те наш пас и у сну.

Још мало па ћу направити кафу за обоје.

Ти мирно спаваш а ја немам сна.

Песма ме мучи.

Хоће да се испише.

А ја само мислим да цвркућу птице
у ово јутро које ће бити обасјано тобом.

Елегије-
„Оловни облак по души ми паде,
Најцрњи покров бола и горчина.“

АНА МИТИЋ СТОШИЋ, Врање

ПРЕПОРОД

Исписујем последње редове,
Избацујем последње отпатке из себе и идем у заборав,
Без туге, без прошлости.
Само белина и светлост која греје охладнело тело
Да оживи, да се роди поново.
Душа увек жели изнова да проба живот пуним плућима.
Нико није усамљен ако има себе.

Само песма може да повеже жице као штимер срца.
Доброта је оно што плени, осмех нас лечи
Искреност је највећа врлина.
Љубав не може остати у тами јер гори топлим пламеновима.
У милосрђу ме пронађи кад себичност устукне пред тобом.
Буди оно што вреди, као здравље
И не пролази.

ВАЛЕНТИНА ВУЛИЋ, Врбас

СЕЋАЊЕ НА ЕМИНУ
(У спомен Алекси Шантићу)

У свитање златно
у окриљ пенцера
где румени ђули
стидљиво провире,
чујеш звук нанула
и шуштање свиле,
опој од зумбула.
Сребрн ибрик носи
у башти јасмина
кроз коју се шеће
и уздахе буди...
Да у песму стигне.
Најлепша од свију,
прелепа Емина.

СКАМЕЊЕНА СУТРА

(„Сјутра је празник...“ Алекса Шантић)

Сећање дозива дух празнина прошлих...

Сагореле звезде не рађају жеље

Иње кад у зору окамени траву ...

Студен! Фијук

ветра носи забораву

сећање да уз нас

сви су наши драги

да огањ разгоре и кад пламен згасне,

да жишка запламти премда тако мала,

да хлеб замирише и када смо сами.

Где нестаде звезда, где трептаји срца,

и колико тврда може бити суза

кад пламен последњи ужди девојчица

и угледа баку уз светлост шибица?

Свуд је зима. Леди осмехе и срца.

Празник ће. Вечера.

Да веру у сутра у себи настани.

Али пуста жеља дозвати се не да,

сагореле звезде сви минули дани.

Снажно хучи ветар. Празно у осами.

ВЕЛИКА ТОМИЋ, Руменка

ПОСТОЈБИНА

(Ти) мучи црна ноћи
да кобну тишину на миру чујем
звезде и сјајни свици
погасите светла, нек је све као у тамници.

Море, утишај таласе
док бауљам по насипу
зрикавца песму да чујем
и ту, под камењем, са њим скрита да болујем.

Месече, сакриј се за облаке
не прати моје кораке
не одај ми стопала бела
да не отерам зрикавца весела.

Мој крик нека се чује,
преко мора и данских долина
тамо где је снага моја
где је моја - Постојбина.

У ХЛАДУ ПАШЕМ

И нека ме зовеш леденом ружом
топлотом само костриш ми бодље
погледај иза љубичице у хладу
због твог сјаја, не расту са мном у складу.

И нека ме топлота твоја
растопи ко локву на каљавом путу
попићу из ње сву воду живота
јер знам, да после дуго те није.

И нека ме уберу, у хербаријум ставе
лежаћу опет извијене главе
на белом, временом жутом папиру
ни сузом од стајања, боје, лате ми не спиреу.

И нека окрену лист, и увежу канапом
печат сам времена што мину
бокораста у првој цвати
заклони ми пелин, твоју, топлину.

ВЕРА АЛЕКСАНДРИЋ, Нови Сад

ПЕСНИЧКА НОЋ

Шта ће мени хаљина од злата,
шта ће мени диплома песника
кад сам тужна ко птица без јата,
када нема мог лепог грешника.

Он је сада а неком женом другом
место моје милује јој косе,
а ја плешем са чашом и тугом
несрећну ме из кафане носе.

Шта ће мени силни аплаузи,
шта ће мени каранфили бели-
кад ми срце крвари и сузи
немам с киме тугу да поделим.

Нека птице својим путем лете
нек се њему радује и кличе,
нек му живот венац среће плете
нека цвеће куд пролази ниче.

Шта ће мени друштво и кафане,
шта ће мени распеване ноћи
кад су моје отворене ране
кад вољени неће кући доћи.

Кажу да сам лоша жена,
пијеница и боема...
Ја сам само несрећница
јар крај тебе мене нема.

НЕБО МОЈЕ

Ти си небо мог свитања
твој ме мирис још опија.
Стално си ми у мислима,
обруч туге ме савија.

Е, да те нисам волела
за бол никад не бих знала
моја би љубав искрена
као пролеће цветала.

Кад бих знала да ме волиш
као моје срце тебе,
не бих сузе проливала
тако дуго, све због тебе.

Усамљена кад пролазим
високе ми гране машу,
иако те нема више
поздрављају љубав нашу.

У мом срцу ти остајеш
стална рана сакривена,
а ја теби песникиња
без љубави и имена.

Је сам срећна што постојиш
вакросо је живот у мени.
Радујем се твојој срећи...
Твој поглед ми душу плени.

ДРАГАН ВИЛИЋ, Вирџинија, САД

ПИСМО АЛЕКСИ

Драги мој брате, Алекса,

Пишем ти док ми се суза слијева низ уморно, оронуло лице. Јављам ти се из „Духовне пустиње“, у којој лагано, као запретена жарка у пепелу мртваје, умирем скоро двије деценије...

У овом трену сјећам се твојих стихова:

„Остајте оvdје,
сунце туђег неба
неће вас гријати
к’о што оvdје грије...“

И не грије, брате Алекса... Не грије. Него немилосрдно пржи. Тешко убилачко, радиоактивно, туђе сунце... И хљеб је горак... Страшно горак... Био си у праву... Једем га „насушна у зноју лица свог“, глођем радиоактивну, трулу, капиталистичку кост, мој Алекса... Зубе сам скроз поломио... Све то залијевам неком сплачином, која је, највјероватније дериват нафте добро зашећерен вјештачким шећером справљеним у фабрици пластике... Стомак ми се надуо од те жабокречине... Руке ми се осушиле од служења и робовања, мој Алекса... Леђа се повила од јарма живота, оштри соколов вид потамнио од издувних гасова и уличне прашине, ноге клецају уморне од смрдљивих ципела и непрестаног клепетања по смрдљивом асфалту, жељне да се њени табани посијеку на оштри, херцеговачки шкриљац...

Зла коб, мој Алекса. Зла!

Сјећања су жива... Жива и никада неће умријети... У смрт ћу их понијети, мој брате.. Сјећања на наш херцеговачки крш, на сунце што злати прољећне кађуне, који извирују из снијежног покривача и чуде се зубатом сунцу. Сунцу које бесрамно милује разголићене дјевине ноге, док се оне

бјеласају на његовој топлини, која буди живот, љубав и страст ...

Сјећања на бистри сеоски поточић, који жубори, пјевуши у топло, њежно, љетно предвечерје, док виле, раширених бедара загрљене снажним мишицама херцеговачких горштака - вилењака, врелим пламом освјетљавају небески свод, маме анђеле, демоне и богове да се подвирују и посматрају чаробно стварање живота...

Сјећања на мирис јако покошене траве и мирис дјевиних набрекних дојки у јесени, окупаној колоритом лишћа које опада и прави меке тепихе по мојој кршној Херцеговини... Да... Оно срећно умире у загрљају своје отаџбине, да би се, у прољеће, из његове трулежи родио нови још љепши живот...

Сјећам се црвенила на дјевином лицу, стида обасјаног топлим сребреном мјесечином у топлој, јесењој, Михољској ноћи, док јој румени пупољци усана кришом вапе за здравим, момачким, бијелим зубима...

Сјећам се зимских, кристалних леденица, које дјеве прислањају уз румене образе да зауставе немилосрдну страст и похоту која их наговара на гријех, а оне се топе од силне, вреле, младалачке крви и распаљују ватру још више... Није то гријех, Алекса... Није... И ти то добро знаш, пјесниче... То је љубав...

Жива су моја сјећања, брате Алекса, жива... То је једино још што је у мени живо, у чамотињи која одише мртвајом којом, ваљда, по некој исконској казни, газим...

Сјећам се ја свега, Алекса, сјећам... У сјећању, тузи и носталгији живот ми отиче, као мутна, досадна, беживотна, равничарска ријека, пуна животног муља, баруштине и разочарања у промашени живот...

Брате Алекса, могао бих написати умјесто овог кратког писма цијели трагични роман, али вријеме мога лутања по овој планети истиче, и нијесам сигуран да бих га успио завршити у ово живота, што ми је преостало... А,

желио бих да се сврши... Не роман. Него живот... И то, што прије...

Зато, брате Алекса, зови ме! Ша чекаш?! Спреман сам и не бојим се јер знам да ти живиш, а ако ти живиш, можда ћу уз тебе живјети и ја...

Само, те молим за једно прије него ме зовнеш... Подари ми само један дан, или један сат, или бар један трен. Да ми се оствари једна жеља и један сан – да паднем на кољена на мој херцеговачки крш, последњи пут пролијем мрачну, старачку крв по његовој бјелини, оставим траг свога непостојања, да из њега никне нада за наше потомке да више никада не морамо бјежати са те наше голготе, него да се на њој рађамо, живимо и умиремо трпећи живот какав год да је, па макар он био и зла коб... Проклети егзодус, који вијековима траје, нек се једном заустави за сва времена!

Руке ми се тресу, очи влаже, а срце распада док очекујем твој одговор...

Поздравља те Еро изгубљен у времену и простору!

П.С. Осјећам се као Исус у пустињи, мој брате, па ти сад види што ти је чинити...

ДРАГИЦА БЕКА САВИЋ, Бачка Паланка

У ТУЋИНИ

У туђини хладан је поглед,
а срце је празно и ледно.
Тамо је горак и слатки мед,
а срце је завичаја жедно.

И блиста врх леденог брега,
а мене сјај и раскош гуше.
Тамо има свега... има свега,
али нема љубави и душе.

Тамо далеко фале мени,
отац и мати и родни крај.
А кад се чежња у срцу запени,
та лажна лепота изгуби сјај.

Не мирише бехар у пустој туђини,
као у мом родном крају.
Тамо звезде ћуте у тмини,
а точе срму по мом завичају.

У туђој земљи је моје душе тамница,
метеори плачу кад чежње крену.
Сањам своје огњиште и драга лица,
топли осмех и стисак руке... немају цену.

ЗВЕЗДАНА МИЛОСАВЉЕВИЋ, Ћуприја

МОЈ СЕ ОДИСЕЈ ВРАТИТИ НЕЋЕ

Где сам?

Ко сам?

Куда?

Где ће моја душа,
у времена луда,
смирај да пронађе,
када су све лађе
отпловиле под кормилом наде?
На обали, неспокој остаде.

И нема више ни палубе, ни воде,
и последња барка из завичаја оде,
где туђе Сунце зубато се смеје,
где јутро непознано чемером изгреје.
Где тиња жал за родном грудом,
за огњиштем и старим дудом,
ком гране пуне ветрови ломе,
док крошњу шири... а нема коме...

Замукла празна авлија и кућа,
утихнули петли, заспала сванућа.

А ја ...

Узалуд молим и палим свеће,
мој се Одисеј вратити неће.
И онда кад не буде више ни леп, ни млад,
љубиће туђе јаче, но своје сад.
Ишчупаће сећања и корене своје,
заборавиће дом и дугине боје,
које цветају најлепшим сјајем...
ЈЕДИНО САМО НАД РОДНИМ КРАЈЕМ.

ЈАБЛАНКА ПАВЛОВИЋ, Сокобања

ЖИВОТНИ ВРЕМЕПЛОВ

Пером поверавам ћутање
Својој сенци у углу родишта...

Проговорих вишегласјем
Пре него што се молитвом
Попех негде горе
Тражећи одговор зашто...

Пред очима ми опчињеност
Изгубљена свест
Порази и рука сетна...

Заиста је тешко тугом огрејати
Озебле руке...

Потражих на камену
У грудима написано писмо
Јецјаје и крикове...

У освиту зоре
Повијена старица у набораној кожи
Кроз јецјај моли...

Скида сен са очију
И кост из грла
Безгрешница...

Раскопчава одору срца
Ту где се жеље крију...
Из очију ропац...

Да ли то у мени скупише се
Детиње сузе што замутише ми око...

У животном времеплову
Жеља оста кроз видик
Да загрли изданке...

Подругљивим смехом
Леденим бљеском
Ноћ је уморној испосници
Коначиште тамно

МАРИАНА КУНБАР Селма, Јерусалим, Израел

ЧИТАЧ ДУША

Ове речи испод моје коже
Њишу се на трептај душе
Цветају сва четири годишња доба
Терају ме да певам громко
Разбуктале песме различитих боја

Ове мирисне сузе којим их заливам
Гасе ватру живота до пепела
Растем с очима пучина пуне
Срце је моје као усамљено море
Незаштићени брод од буре

Ја сам читач душа
Црно мастило је мој љубавник
Моје песме, мој себичан плес
Живе с океаном боли у римама

На дрхтај душе
Срце ми као зрела јабука пада
Разбију се у ноћ и снови и нада,
А ја као и не осетим, нестанем
У жељи да затрепере ти моје песме на језику
И осетиш ми душу као своју властиту

МИРКО СТИКИЋ, Нови Сад

РУЖЕ ЈЕСЕНИ

Пар јесењих ружа у осами се њише
Буде благу сету у мени
Другога цвећа одавно нема више
Весници зиме, украси позне јесени

Поветарац милује врх озимог жита
Што наговештај пролећног живота пружа
Каква је то варка човек се упита
Зар жито се рађа док умире ружа

Ал' тако то бива у Божијој башти
Једно умире док друго се рађа
Да ли ће и жеља рођена у машти
Донети благослов, да л' се то догађа

Хладни прсти фебруарски
Руке склопљене у молитви
Спаси ме гордости Оче небески
Унеси мир у животној жетви.

МОМЧИЛО ЈАЊИЧИЋ Момос, Инђија

МЕМЕНТО МОРИ*

Када по свету гордо ходиш,
далеким морима хитро бродиш
и молиш се на Светој Гори:
Мементо мори!

Убиреш ли овоземаљске ловорике,
убрајају те међу победнике,
скромно, покајнички збори:
Мементо мори!

Пливаш у срми, свили, злату,
или до гуше копрцаш у блату
у сиротињском дому и одори:
Мементо мори!

Није исто човек и нечовек,
као титрај кратак је људски век,
пламичак свеће на крају догори:
Мементо мори!

*Мементо мори – сети се смрти

СУЗАНА АСКОВИЋ, Параћин

СВЕ ПРОЛАЗИ

Све је прошло
што је лепо било.

Све је прошло
што ти се милило.

Пролазе ти дани
и срећни и тужни,
и тренуци лепо
и тренуци ружни.

Промичу ти године,
као да их ветар носи.

И док схватиш шта се збива
живот поред тебе мене,
и размишљаш о свом крају
с дрхтавом руком у седој коси.

ГРУДА

Срце сања крај далеки мио
душа за њим горко пати.
Мој дом, где је некад био
морала сам са тугом оставити.

Тамо је сигурно и сад све исто
зелене ливаде, њиве плодне,
дубоки вир к'о око бистро
све лепоте моје груде родне.

Далеко сам од дома свог
напустих топло кућно огњиште,
дођох у земљу олуја и бура
где једна за другом невоље шиште.

Ал' у срцу родно место носим
сву лепоту свога зваичаја.
Сањам шуме, ливаде и реке
а сновима жудним никад краја.

Вратићу се дому свом изненада
да проведем тамо задње дане.
За годину, две можда тада
а можда пре но што зора сване.

Родољубива-
„И свуда гдје је српска душа која,
Тамо је мени отаџбина моја“

БОРИСАВ БОРА БЛАГОЈЕВИЋ, Ћуприја

БУДИМО ЉУДИ

Заборав је кад ћутимо а све знамо од давнина
Језик увек чува народ па се песма сама пева
Векови су многи прошли и сећања живе вечно
За моштима Светог Саве стално плаче Милешева

Не видимо. Нисмо близу. Косово је на крај света
Кад се проспе милост блага божурима Светог Вида
Без одјека тешких звона у тишини и самоћи
Из очију ископаних опет плаче Симонида

Ми ћутимо. Не питамо и не знамо зашто плаче
Кога куне и проклиње дал' још неку тајну крије
Све путељке и путеве затрављене остависмо
У Европу још одавно одвео нас Арсеније

Од тог дана тражимо се на све четири стране света
Тумарамо загубљени са истином што нас греје
Кроз гудуре Албаније до Солуна и Бизерте
Од Призрена до Будима до севера Сент Андреје

Остависмо све гробове у корову и без крста
Поља родна и огњишта к'о да српска нису била
Из незнања без разлога такорећи из нехата
Па дворимо све туђинце због Принципа и Гаврила

А пре тога од раније крај Милоша поред Вука
И уз гусле јаворове Вишњић време осликава
Да Синћелић Чегар чува главом својом
А главама браће своје Ћеле Кулу украшава

И због тога правдамо се свима редом целом свету
У невољи посвађани надамо се новом дану
Не памтимо већ кајемо и праштамо па градимо
Карађорђу Покајницу Радовање Радовану

Ал' увек смо такви били заборавни грешне душе
А грешни смо од рођења јер грешне су људске ћуди
Са небеса Светац Павле благословом стадо броји
Саветује и моли се да БУДЕМО САМО ЉУДИ

БОШКО БАРЈАКТАРОВИЋ, Радичевић

ОСТАЈТЕ У ДОМУ СВОМ

Ах,... да могу у загрљај да вас ставим
Стиснем на груди одакле нема се куд
Жалосном срцу мајке радосно јавим
Сузе за децом да не рони узалуд.

Не иди из дома свог, ти крви моја
Не само због мене већ и предака
Који су гинули не зна им се броја
У сто бојева и још више битака.

Не газ'те ногом преко кућнога прага
Ка друму за туђу земљу пуну плача
Сви ваши путе нестаће у бестрага
Љубав кућног' прага,... од свега је јача.

Не, не идите, остајте у дому свом
Овде је све оно што срцем се воли
Распрш'те снове о богатству проклетом
У цркви православној Богу се моли.

О крви моја, где сте кренули и куд
Ко да брине о земљи Марка, Лазара
Без вас, ми смо дрхтави као врбов прут
Све сами болесници и лица стара.

Остајте овде у њедрима Србије
Где Благословени огањ Божји пламти
Ко ће покровом лице да ми покрије
Кад умрем,... ко ће, до века да ме памти.

Звоне звона са Цркве Светога Марка
Два лица стара, к'о два цвета увела
Покривена са тугом мрколога мрака
Уз рајску светлост на крају тунела.

БРАНКА ТИРНАНИЋ, Крњево

НЕУТЕШНА ТУГА

Беше тај фебруар у леденој студи,
те давне, предавне четрдесет друге,
али као да то јуче беше, бол још стеже груди –
освануло црно јутро, неутешне туге.

Ни сунце им зраком не озари лица,
одједном се зачуше крици и јауци,
беспомоћне деце, људи и старица,
рафална их паљба страхотом пробуди.

Анђели небеска раширише крила,
бездушни злочинци за веру не знаше.
Крвљу у колевци упрља се свила,
деке, баке, унуци к’о снопље падоше.

Црни дим се вије у облаке густе,
невине су мајке бебе задојиле,
и док куће горе, огњишта се пусте,
утихну се песма коју су појиле.

Ни земља од крви црвена не оста,
исцепаном одећом да залече ране.
Све што светло беше, сада црно поста,
оставише занавек те црне нам дане.

Тела им бацише све у пуну реку,
ал' се она крвљу обојила није.
Снише рајске снове и постељу меку,
па поста све црња, црња него прије.

Па им душе Богу свемоћноме шаље,
у аманет нама да живе и даље.
Зато данас децо, браћо и сестрице,
китимо им хумке, пламом воштанице.

Данас тужним гласом и птице пој гасне,
Над Бојником, Драговцем гране повијене.
Преживелих слика пред очима прасне,
они живи нису већ су само сене.

Ко нам то над главом небо црним боји,
када нам је оно обојено плавом?
Ко нам пусти путе, ко нам судбу кроји,
Ко крвавим трагом стоји нам над главом?

Зато скупа песници Српске земље дишу,
исписују црна и црвена слова.
Сваким словом душом сетне песме пишу,
на страдања подсете покољења нова.

ВЕСНА КРЊИЋ, Степановићево

ТИХА МОЛИТВА

Зелени борови и јеле
Поливају мирисном росом
Вечите душе младе
Посипају зрнца своја
Сјајне звезде мале
Са висина Требевића и Пала

Травом покривене стазе
Што по њима сене
Српских војника газе
По нека се молитва
Уморног војника чује
Или крик ћука

Ходају, чује се
Туп топот уморних корака
Као ковач у наковањ да кује

Нестаде тиха молитва
Нема више травнате стазе
Што српске војске газе

Остадоше на њима
Имена млада
Спомињу их мајке, очеви, сестре
Браћа и сада

ПОНОСНИ ХОД

На Косову српској земљи
Где стоје стари грмљи
Преплићу се гране јеле и јавора
Бор са њима разговара
Не престаните ницати
Са вама ће се лакше дисати
Вечну кућу сачувајте
Младом српском роду
Што заувек нестаде
Јер паде у поносном ходу
Раширите своје лиске
Да му гране ваше
Уместо мајчиних руку
Буду бисера ниске
Направите њему хлада
Чувајте њих тако младе
Закуни се српски роде
Због свих погинулих
Да нећемо дати наше
Зелене планине и бистре воде

ДАНА РАДУЛОВИЋ, Нови Сад

РОДНА ГРУДА

Путеви нас увек негде воде,
Корак одбројава време,
Понекад живот планове тка,
У тишини, за сваког од нас.

Париске ноћи, шетња крај Сене,
Ал небо другачије над главом дише,
Месец се често за облак скрије,
У души чежња, у оку кише.

Свуд око мене гламур и сјај,
Стапа се с' њима моја радозналост,
Ал мисао друге жеље тка,
Одбацује сјај.
У њему не налази смирај.

Мој дом и родна груди,
Маме моје чежње из даљине,
Пред очима мојим као чаролија,
Простиру се шљивици и зелене долине.

У туђему свету нема мира души,
Јер срце трага за исконом,
И туга има своју лепоту,
Кад је исписана српским словом.

Немам дилеме време одлази,
Морам родној груди да се вратим,
Праг прадедова и света вода,
Мој су дом, утеха и слобода.

Јасеница лепше валове слаже,
У њима се очи мајке и оца траже,
Сваки грм зеленије боје има,
Свака птица лепше летове свија,
Па душа пева и снева,
Слободна и огрејана
Испод сводова неба.

.....

Брате по сунцу!
Све је круг.
Повукао си црту, испунио дуг,
Мајци земљи и оцу свом.
Живео!
Заувек ћеш бити мој род.
Па нека те чува Господ Бог
И нека над твојом главом
Сија небески свод.

Нека те мајка Србија загрли,
Она те је и задојила,
Па нека обзнани целој васељени,
Да те је лажног сјаја ослободила.

ДАРИНКА ТОМИЋ Бела, Београд

ОСТАЈТЕ ОВДЕ

Остајте овде децо, најмилије наше
Увек су хтели да нас поделе, раселе
Светиње пале и вечно ратом плаше
Уништавају породице, намерно нас деле

Старачке руке, свеле, уздигнуте
ка Небу. Небо без вас никад више исто
Гутамо јецаје да вас не уцвеле,
Мутно се око претвара да је бистро

Затрла нам гумна, ливаде и њиве,
Коров је станиште птица кукумавки
Опустела села, нигде душе живе
Ехо даха у ветру, закукалих мајки

Остајте овде, рода узданице,
Ово проћи мора, стићи ће слобода
Без ваших цвркута утихнуле птице
Нит' је земља, земља - нит' народ, без порода

Остајте овде!

ДИЈАНА ВЛАИНИЋ ДРАГИН, Стара Пазова

МОЈОЈ КРАЈИНИ

Из сјемена и праха,
заливаног крвљу мученичком,
на земљи гдје сваки
грумен плаче,
гдје гвоздена гора
широм шири гране,
гдје се Кордун, Лика,
Банија и Далмација грле
и Славонији скуте љубе,
никао је Човјек.
Од Човјека настаде народ,
народом напунише јаме...
Из Јадовна годинама
крици Велебит запосиједају,
а на Пркосу их кречом
угушише, ал' им душе не убише.
Изнад Глине густе облак
дима куља, док на Коларићу
црква до темеља сагорјева.
Петрова гора сузе брише,
опет широм шири своје гране,
грли народ својим вијековним огњиштем.
плач, јецај и сузе тешке
угуши мук јединства,
а од братства наста нова клетва.
Опет Човјека и народ
зла сила у невољу натјера.
Мета бијеху три прста
и десница им рука.
Из јама се крици пробудише,
јаче и мучније кроз врлети
и поља одјекују,

нож за вратом мученичку крв
страсно пролијева,
брат је брата на прагу убио
и очи му силом извадио.
Зли дуси подигоше вјетар,
од вјетра настаде олуја,
земљицу до облака диже,
Блага Марија ту немоћна бијеше.
Плаче Крка, Купа и Корана,
на Уни се поново крвца лије,
Сава црвена постаде, те у
загрљај Дунаву хрли,
матица да види ријеку
мученичком крвљу обојену.
Олуја је данима бијесна била,
земљу крвљу наливала,
што народа мало остаде
олујом га у матицу однијеше.
У матици се народ настанио,
корјен пушта и цвјет се мили,
из цвијета се семење шири,
матицом га ветар разноси,
из семена да ниче чврст корен.
из корена да се стабло шири,
да са стабла ново семе падне,
да га ветар Србијом разнесе,
Војводином као класје да се злати,
Шумадијом киша да га роси,
на Косову најлепше да цвета,
да се никад затрти не може.

ДРАГАНА МАКСИМОВИЋ ЈОВАНОВИЋ, Ковиљ

ОБИЧАЈИ

Србијо... У теби знају,
радовати се обичају.
Иконе нам кућу красе,
обичај је свети, зна се.
Радују се деца и Божићу и слави,
хлебу славском и добро знају
црвено јаје чему значај даје.
Уз песму људи
нек славље траје...
Молитва за спасење
и оченаш што се чита.
Мир за све,
нека нам Господ да,
од најмлађег до најстаријег
обичај се зна...
Са колена на колена,
наслеђе обичаја иде.
Срећу се људи, друже.
Срећни што једни друге
у здрављу виде...
И Господу служе.

ДУШАН КОВАЧЕВИЋ Батуља, Мали Радинци

ОСТАНИ СРБИНЕ

Хе остављај родну грудну
Не остављај земљу своју
У туђини никад нећеш
Снове снити у спокоју...
Не одлази са свог прага
Србија је наша мајка
Где год одеш бићеш
          странац
Нигде живот није бајка...
Овде су ти отац, мати
У свом дому гради срећу
Ако одеш мораш знати
Нису паре на дрвећу...
Останите браћо Срби
На Србина нико не сме
Кад владају родољуби
Певају се лепе песме...
Песма нас је одржала
Тако кажу многи људи
Зето песми много хвала
Српски понос нек се буди...
Неке рујна зора сване
Да Србију препороди
Нек донесе боље дане
У радости и слободи...

ЧЕЖЊА

Пусто је српско село
У траву зараста гробље
Млади отишли далеко
На запад да буду робље...
На прагу родне куће
Некада пуне веселја
Радостан лавез жуће
За многе сада је жеља...
Није ни живот бајка
Тешкоће свако има
На прагу плаче мајка
Зе својим синовима...
Они су далеко сада
Негде у белом свету
Мајка је пуна јада
Судбину куне клету...
О, децо моја драга
Старица жељно чека
Док носи преко прага
Чинију пуну млека...
Лепиња топла стоји
На столу свакога дана
Док мајка дане броји
На њеном срцу је рана...
Дођите децо моја
Мајка вас данима чека
Душа да има спокоја
Дођите издалека...
Деца се најлепше смеју
Зором када се буде
Огњишта најбоље греју
У кући родне груде...

ЖИВОРАД МИЛЕТИЋ, Ћуприја

ТАМО ГДЕ САМ РОЂЕН

Тамо где сам рођен
Крај реке Мораве
Тамо где се пева
Све од зоре ране
Тамо где ми оста
И отац и мајка
Тамо је за мене
Живот као бајка
Тамо су ми мисли
И душа и тело
Тамо где си ти
Чобанице Јело
Кунем ову судбу
Што ме је одвела
Живота ми нема
Без роднога села
Тамо где се рађа
Дивна зора плава
Тамо где крај села
Протиче Морава
Тамо где сам рођен
Тамо ми се враћа
Живот у туђини
Пун је и бола и плача
Тамо где се лавежи
Ноћних паса чују
Тамо где петлови
Зору најављују
Тамо где се стада
Пашњацима крећу
Тамо сам се родио
Тамо и умрећу

Тамо сад далеко
У родноме крају
Тамо где ме воле
Где ме сви познају
Тамо где сам сваком
И мио и драг
Тамо су ми остали
И сестра и брат
Тамо где ми остале
Ливаде и њиве
Тамо где су цуре
Лепе као виле
Тамо где се вода
Са извора пије
Тамо да се вратим
Задња жеља ми је
Тамо где се људи
Воле и помажу
Тамо где се комшије
Као браћа слажу
Тамо где цветају
И Божур и Лала
Тамо бих желео
Да живим до краја
Тамо где се жене
И цуре удају
Тамо где свадбе
По три дана трају
Тамо где за славу
Дође сва родбина
Последња ми жеља
Да живим са њима.

ЖИВОТА ЖИКА ИГЊАТОВИЋ, Јагодина

МОЈА ДРЖАВА

Како не бих знао
која је моја држава?
То моја је Србија,
моја драга отаџбина!
Кратко време ван сам био,
али брзо сам се у Србију вратио.
Сагнуо сам се и пољубио
своју родну груду.
Са стране неће је нико имати.
Ако треба, Србију ћемо бранити.
Отаџбина моја никога не дира
лепо је у свету да буде мира.
Нико не жели да дође до рата
народ у свету бољи би живот имао.
Зато кажем остајте овде
у нашој драгој Србији.
Преко границе сам био
у мајку нашу Србију
срећом брзо се вратио.
Зато кажем:
Драги Срби
остајте овде са нама!

ЗОРКА ЧОРДАШЕВИЋ, Франкфурт, Немачка

ВРАТИЋУ СЕ МАКАР С КОСОМ СИЈЕДОМ

Вратићу се, макар с косом сиједом
теби моја – питома равнице,
све чаире да изљубим редом
и у житу чиле препелице.

Вратићу се – теби Семберијо,
да прошетам прашњавим сокаком.
Гдје је отац воће калемио
први корак, гдје научих с баком.

Доћи ћу ти – моја звијездо сјајна,
да поново под чађавом гредом
на огњишту ја ватру разгорим.

Од туђине хладне се одморим
гдје ме чека ријека завичајна.
Вратићу се, макар с косом сиједом.

ОТАЦБИНА

Ја немам другу до тебе једину
Републико Српска, коштуто из росе
куд моје ноге газише босе
к'о зјеницу ока моју Отацбину.

Ја немам другу дражу ни милију
у срцу те носим, уз тебе ми душа,
гдје дубока Дрина хучи и пјенуша
најљепшу на свијету, моју Семберију.

Нудила ми туђа своје уточиште
ја туђине својим нисам могла звати,
гдје ни сузе моје немам коме дати
гробови ме зову и старо огњиште.

Кад немоћан сужањ сваку наду губи
утопљеник када сламку спаса хвата,
када им је живот вриједнији од злата
и тада се своја Отацбина љуби.

И ја тебе љубим, златокоса вило
из туђине стижем да пронађем срећу,
Отацбино моја у мирисном цвијећу
од тебе ме ништа није одвојило.

Вјечно ћеш да живиш стамена и чврста.
И нико ти неће помјерит' границе.
Ја немам другу, до тебе Царице
Отацбино моја Републико Српска.

ИЛИНКА МАРКОВИЋ, Нови Београд

ОВДЕ СИ РОЂЕН

Где си се запутио, сине?
Којим путем си решио ићи?
Да оставиш све најмилије?
Земљу да за тобом мре
и камен међаш твоје отаџбине.

Овде си рођен и то је светиња.
Света и туђина можеш гледати увек,
служи себи и своме.

Не брини за кору хлеба,
увек је рађала земља ова.
Ако те гордост не обмане
чуваћеш своју духовност,
материјално нек не брине.

Уздигни своје потребе изнад
свакојаким привлачних ситница,
дотаћи ћеш свешћу ван граница...
негуј духовност свог бића.

Ова земља је снага твоја за сва дела.
Чини добро свакога дана и не брини.
Уложи себе овде, јер отаџбина је благо,
кров над главом, светлост у срцу,
да те свако разуме и када климнеш главом.

Благо свакоме ко у њој заноћи и јутро дочека,
уз цвркут домаћег врапца и гугутање белог голуба...
а с пролећа, враћају се и ласте.
А тек када испод снега провири прва висибába,
циклама, јагорчевина, срце разгали милина?

Где си пошао, сине, док отаџбина зове!
Нејака су плећа њена без тебе.
Окрени се њој и чувај је! Твој је ред.
Сети се јунаштва предака својих.
Тешко је, сине, народу у расејању.

ИРЕНА СРЕТИЋ, Ниш

МОЈА СРБИЈА

Земља је ова предака мојих,
трагове њине видим ја свагда,
од Винче, Раса, Газиместана,
па све до нашег главнога града.

Земља је ова јунака силних
што живот за сваки њен камен даваше,
пред много моћнијим и силнијим
главе не погнаше, не одустајаше.
Земља је моја вредних сељака
у зноју пшеницу што нам гаје,
она је и земља знања пуна
имена велика свету даје.

Многима трн смо у оку били
те битке с нама зато водише,
рушише српска стара здања
док земљом нашом оружјем ходише.
Ал' Србин поносно уздиже главу
док камен на камен изнова ставља,
оплакује своје и не куне Бога,
живот свој такав даље наставља.

Земља је ова предака мојих,
трагове њине видим и сада,
воде нас неким незнаним путем
ал' ићи њима ја сам рада!

ЈОВИЦА ПЛАЧКИЋ, Темерин

ХИМНА СРПСКОЈ ЗАСТАВИ

Преци наши из времена давна
Први су бирали у рају три боје
На застави српској до наших дана
И заувек сливене ће да стоје.

Најстарији међу народима
Срби знани су свима _
Понос груди нам надима
Под тробојком Србин место има.

Тробојка нас заступа достојно
Њу носи чврсто копље бојно
Тробојке наше душмани се плаше
Њена знамења штите покољења.

Црвена је крв што пени
За слободу су потоци ливени
Плаво је небо што свег покрива
Небо је Србима највећа њива.

Снага нашег државног стега
Има белину чистију од снега
Његов орао,крст и оцила
За сва времена су сила.

Златни љиљани и круна златна
Краљевски знаци сред тробојна платна
Стари знаци старе славе
Када је одолевао српски лаве.

Заставе слободе вило мила
Све векове ти си нас водила
Пркосила вихорима, громовима
Увек гордо се вијорила.

Заставе светиње изворе сила
У нашим ратовима прва си била
Нисмо те увек били достојни
Слабо смо те пратили стегу бојни.

Заставе наша сјајна
Наших снова земља завичајна
Свијена спокојна, као да дремаш
Какве нам битке и победе спремаш.

Тробојко, посестримо драга
Опет ће нам требати твоја снага
Чуварка си српског блага
Заштитница границе и прага.

Надам се да су генерације нове
Потпуно свесне светиње ове
Не смемо укаљати заставу и образ
Кад смо је достојни не постоји пораз.

За сва времена остаће тако
Да се вијори победничког лета
Увек јака на све спремна лако
Да нас води до свршетка света.

ЉИЉАНА ГЛИГОРИЈЕВИЋ, Житковац

СУНЦЕ НАШЕГ НЕБА

Наше је небо чистоте пуно
крили нас, штити од зла свега
бескрајно је, љубави пуно
никоме га моје срце не да.

Сунце на небу сјаји ко круна
просипа зраке кроз небески свод,
милује сваког у родној груди,
првија к себи сав српски род.

Призива дугу да свод нам краси,
да с кишом отвара небески плес,
па њоме дарује свакоме срећу
и увија га у шарени дрес.

Наше је сунце чистоте пуно,
греје и прати свој честит народ,
за сваког има прегршт топлине -
мили му се сав људски род.

Сунашце наше најлепше греје,
оно је саткано од наших жеља,
ширимо руке ка њему често,
желимо од њега прегршт весеља.

Наше је небо море слбоде,
народне га мудрости красе,
са њиме се сунце стишће, преплиће -
ка нама јутром с песмом долеће.

ОВА ЈЕ ЗЕМЉА

Ова је земља мајка наша
пуна је мирисних, цвених поља,
љубави у њој на претек има,
ниједна од ње није боља.

Животе предака наших чува,
о њима носи најлепше приче,
привија их у недра своја
и даје нараштајима да се диче.

Земља је ова ко горска вила
нежна је, чаролије пуна,
радост и песму народом шири,
одјекују звуци с гусалских струна.

Херој-мајка је земља ова,
дика је за сваку кћер и сваког сина,
јунаци је вазда красе -
живети у њој то је милина.

Грле је шуме, красе је горе,
многе јој реке умивају лице,
житнице јој кикице сплићу,
а цветна јој поља дарују латице.

Ова је земља мајка наша,
поносно увек држи главу,
части, јунаштва она је пуна,
о себи уздигнуто проноси славу.

ЉИЉАНА ФИЈАТ, Нови Сад

НЕ СКАМЕНИТИ СЕ, ОТИЋИ

„Наш народ има осећај према правди, који нас тера у неку резигнацију, јер нам је правда ускраћена“, Зоран Николић, новинар

Шћућурити се у себе, не скаменити се, отићи.

Јер земља без правде, није земља, већ страх што те мучи у стомаку.

Понети гробове, чак и оног ко није прочитао ни једну твоју песму.

Успомену на штрик са тек просушеним рубљем;
мирис першуна из баште. „Косовске божуре“, Надежде Петровић.

„Његоша“, Оље Ивањицки. Необјављене рукописе Десанке Максимовић.

Дучићеву „Аве Србија!“

Плаветнило неба, белину снега, ноћ која пада у Дунав, брзо.
Пилећи гулаш који управо спремамо, пун лонац, као у збегу,
пре но што дођу немилосрдни непријатељи, живе да запале,
да понесеш, стићи.

И то жито што из земље још не ниче,
тек посађене воћке, свако наплављено дрво, узети, отићи.

Лепенски Вир ставити на рамена.

Цркве из свог села однети, отићи.

Кућу у багремару у којој још станују само твоји преци
који су своје душе преселили у белог смука
и настанили се под њено огњиште.

Јер земља без правде, није земља - то нема име.

У њој не горе воштанице, њој се не чита опело,
она те не гледа са сузом у оку, када пођеш,
са сузом која ће те пратити.

Она умре, тако, око девет сати пре подне,
или десет увече, није важно, и више ти не треба.

Земља у којој је правда недосањани сан
дође као нешто бесмислено, што те узе.

Својим пепелом нађубрити неку њиву поред Рајне, Адкок или
Јукон реке;

бити шапат изнад воде у којем светлост и мрак размењују
моћи,

а не паклен, незаслужен бол, јаук и сузе.

Мртав плакати до безумља!

Земља без правде, није земља!

МАРИАНА КУНБАР Селма, Јерусалим, Израел

ПРОЧИШЋЕЊЕ

Ноћас ћу ти опет доћи сећањима
Обучена у шарене речи, на врховима стихова
Молитвом записаном под пазухом
Земљо моја, оздрави ме ваздухом
Док ноћ спава загрљено с пролећем

Тихо да не пробудим уснуле љубичице
С жутом бојом у очима девојчице
Телом жене загађеног од очаја
Лицем на којем је јесен прилегла
Срцем тек проклијалог пролећа

Да додирнем укус твој сећањима
Разбијем тугу у грудима
Још једном сретнем прохујале дане
Напијем се из реке од мајчиних суза
Окусим ветар и загрлим камен
Осетим хрскав укус изгубљених мириса детињства

Да вриснем, да оздравим
Да на трен вратим се
Окићена огрлицом од звезда поносно
Поклоним ти се као висабаба Сунцу, Домовино
Окупам се у твојој дубини
Да бих сутра родила се поново.

МИЛАН ТРИВУНЧИЋ, Шипово, Р. Српска

ОТИШЛА САМ

(моме Космету)

Отишла сам ја са прага,
Ал' ми душа тугом гори.
Остала ми кућа драга,
Онај поток што жубори.

Отишла сам у беспуће
Као черга, рањен пас...
Још осјећам мирис куће,
Топлину јој, родни глас.

Отишла сам, нисам знала
Да отићи ја не могу.
Душа ми је ту остала
И молитва срца Богу.

Отишла сам с пуно стида
Нек је проклет онај час.
Икона ме још са зида
Зове, тражи сваки час.

Отишла сам ал' остаде
Дјетињство и среће плам.
Сто пута ми на ум паде
Стара гробља, свети храм.

Отишла сам тијелом само
Ал' никако цијела, сва!
Отишла сам, ал' још тамо
Свом сам својом душом ја.

ПУТУЈ СИНЕ

Путуј с Богом сине мој.
Куд год ишо, ходио,
Стално памти вјеру, сој
И гдје си се родио.

Одшкрину ти запад врата
И понуди среће пој,
Ал' се сјећај сваког сата
Ко си, шта си, сине мој.

Господња је земља сва,
Он дарива правац , пут.
Творац чува, снагу дава,
Буди Њиме огрнут.

Западом се све таласа,
Пуно злата, снова, јаве...
Присјећај се сваког часа
Своје куће, крсне славе.

Ове риме сине боле,
Од њих топла суза тече.
Отац, мајка ти се моле
За те' сине свако вече.

Нека су ти срећни путе,
Сваким даном, сваке ноћи.
Молитве ће Господ чути,
Биће теби на помоћи.

МИЛОВАН МИЋО ПЕТРОВИЋ, Смед. Паланка

ХУМКА ЈЕ СВЕТИЊА

Видо, Крф, Бизерта
Љута рана Кајмакчалана,
Српска места света
Из давних дана
Гроб до гроба нашег рода.
Души патња, срцу пламен,
Голгота нам крвљу
Пише свети знамен.
Учврстимо наше опстајање
Да знају покољења,
Са колена на колено
ЗЕМЉА СВЕТА
Грех не прашта
Хумка је светиња, храм отаџбина,
Срцу сета, души топлина.
У славу предака и вечног мира,
Положимо свеже цвеће
Да пламте свеће,
СОЛУНЦЕ СЛАВНЕ
Заборав нама узет неће.

ОСТАЈМО ОВДЕ РОДЕ

Остајмо овде, српски роде
У храмовима православног раја
Колевци СВЕТОСАВЉА,
Светлости животних обичаја.

Остајмо овде, на груди слободе
Славних предака храброг духа
Часног крста, вере, крсне славе
И многих великана многог слуша.

Остајмо овде, где звезде не губе сјај
Рађајмо отаџбини, негујмо потомке,
Бела куга да не прореди нараштај
Плач новорођеног у колевци да се чује.

Остајмо овде, на извору бистре воде
На даху пролећа кад дојезде ласте,
На димњаке кад слете роде
Где славуји јутром поје и пчеле се роје.

Остајмо овде, у зову родољубља
Верних потомака озарених лица,
Мислима између одласка и повратка,
Загрљањем отаџбине и православља.

Остајмо овде, школска звона да звоне
СТИЦАТИ учењем животно знање,
Ћирилицом писати, српски зборити,
Отаџбину чувати уз духовно васпитање.

МИЛОРАД КУЉИЋ, Стари Лединци

БАЛТИЧКИ САН

Разголише ме на северу хладном
а потом изгнаше из дома мога.
Децу им учих науку мудро
а они огњем на мога Бога.

Бог је онамо у недодиру
те Њега људска реч не твори.
Прихватат' њихово у своме миру
опстанку беху једини избори.

Ал' њима не би' стало до Бога
већ ишту да се одричем себе.
Забораву да предам језика свога
и своје прошлости свако сећање.

Данас сам туђин роду своме
иако крв ме венетска греје.
Ископ је сваки слика о прошлome.
Артефакт претка мени се смеје.

Немуштим језиком од себе бежим.
Прошлости славној навлачим мрену.
На истинозборце љугито режим.
Не дам да доле предачку рану.

Окупатором свога мене држе
рођаци које у страху порекох.
Предачка нит ме са тлом овим веже
иако је другом роду принесох.

ХЕРЦЕГОВАЧКО ЧУДО

Камена земља тла освештаног
стопама светих походника.
Сребрна колевка рода Савиног.
Олтар светих великомученика.

Са тла светога лак је узнос
свему што у вис небески стреми.
Највеће благо овде је понос
и људи чојством племењени.

Мајка га родила на камену повила
кроз који га светост прамајке дирну.
Свету му хаљу стена одену.
Судбу му светачку одредила.

Ка судби својој кроз стење Завале
мали је дечак храбро пошао.
У Светилишту Божје хвале
у пећини кушној дом је нашао.

Светлошћу својом Тврдош укрепи
да златним светлом сјаји.
Стеном Острога себе посвети
да отуд мистичним тајанством таји.

МИЛОСАВ ПЕТРОВИЋ, Ниш

СЛАВЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ

**Нова чим прође, ето га Божић,
ах, тада се роди Исус Христос,
затим Богојављење и Свети Јован,
Савиндан и права српска присност.**

**Сретење, Трифун и Три Јерарха,
Младенци, Цвети и Благовести,
најаве Васкрс Христа Господа,
пролеће дивно и нове вести.**

**Ђурђевдан, Марковдан, Јеремија
поздраве Спасовдан и Успење,
ту су Видовдан, Јован, Петровдан,
Свети Илија и Преображење.**

**Велика и Мала Госпојина
претходе Крстовдану и Светој Петки,
за њима долази Свети Лука
и други празници – именом ретки.**

**Новембар је месец препун слава:
Митровдан, Ђурђиц, Аранђеловдан,
за њим су Ваведење и Столпник,
а међу последњима Никољдан.**

И тако редом – славе се нижу
док се заврши година СТАРА,
а потом следи све од почетка
што људе крепи, увек одмара.

ПРАЗНО СРПСКО СЕЛО

Пресушила српска бујна река
Родна грудa још од памтивека,
А ја памтим маштање о срећи
Због предела где ће вода тећи.

Некад пуно – данас село пати
Од старења како да се врати,
Свуд по свету наша деца живе
Радост нестa јер су празне њиве.

Пустош свуда јер народа нема
Сува земља – село тужно дрема,
Ко да чује оног који чека
Одрођене деце из далека.

Село наше, Бог нека се брине
Ефикасно – до крајње судбине,
Лепо биће кад Србија снажи
Од младости бол ће да ублажи.

МИРОСЛАВ МИШЕЛ БОЛТРЕС, Смедерево

**СРПСКА ЗАСТАВА
(црвена, плава, бела)**

Процветао црнен божур
Сред Косова поља равна
И остао јуначки знамен
До свих данашњих дана...

Процветала ружа плава
Уз дугачке обале Дунава
И мирише на сећања
До свих данашњих дана...

Процветао јоргован бели
Покрај небројних спомења
И остао свети помен
До свих данашњих дана...

.....
Застава је српска
Од давнина у три боје:

Црвена, плава, бела
Што нас сећа на хероје...

Црвена је заставе боја
Од црвене крви са Косова...

Плава је заставе боја
Од велике река праискона...

Бела је заставе боја
Од споменика прадедова...

МИРОСЛАВ МИШО БАКРАЧ, Ниш

*Чувај своје дворе, гини ако треба.
Не обрукај ђеда. Ти његова слико!
Нек те грије сунце испод твога неба
јер на туђој земљи ништа си и нико!*

Бранислав Божов Ђинђиновић

ОСТАНИ

Спремио си се, спаковао прње,
кренуо у свијет, тражиш парче хљеба,
немој то да радиш, не иди кроз трње
ЧУВАЈ СВОЈЕ ДВОРЕ, ГИНИ АКО ТРЕБА.

Знам да ти је тешко, оскудно се живи.
Нема много наде, и на то си свико.
Зато не иди, остани ту гдје си
НЕ ОБРУКАЈ ЂЕДА. ТИ ЊЕГОВА СЛИКО!

Преци су ти били и робље и раја,
за слободу гинули и за парче хљеба,
нису признавали неправду и силу. Остани!
НЕК ТЕ ГРИЈЕ СУНЦЕ ИСПОД ТВОГА НЕБА.

У свијету страном нећеш бити гладан,
Многи се тамо на тај живот свико,
али нико није пронашао срећу,
ЈЕР НА ТУЂОЈ ЗЕМЉИ НИШТА СИ И НИКО.

МИЉАНА ИГЊАТОВИЋ КНЕЖЕВИЋ, Ниш

СВОЈОЈ БРАЋИ

Остајте овде, нашег неба сунце
овде је топло, расту наша жита.
Остајте овде, ту, под нашим небом
свак пружа руку и за здравље пита.

Као брат с братом о свему се прича,
у туђини вам нико руку не да.
Остајте овде где познате сваког,
где нема срца од снега и леда.

У своме дому остајте крај својих,
у цркви старој крсите и сина,
гробове старе украсите цвећем
- ова је земља ваша отаџбина.

Ту су огњишта сазидана давно,
ту је корење из ког дрво расте,
мати што чека са шољицом млека
и гнезда где увек враћају се ласте.

Овде ће деца пољима трчати,
именима српским мајке ће их звати.
Остајте браћо, јер и ваша деца
када одрасту ту ће остајати!

МИОМИР М. ЛАКИЋЕВИЋ, Јагодина

МОЈЕ НЕВЕШТО ЦРТАЊЕ

Ево себе тражим у оном што нисам,
Па линије слике слажем непознате
Из сенке сећања високих храстова,
Тражим да ме воље а и хтења схвате,
Кроз склопове зорне расвита и дана,
У сва ова доба нова, разуздана!

У сећању кућа родног краја стоји
У мојој памети, као богом дата,
Увек је у срцу негде са дохвата,
Чим се крене сузом у прошлости с врата,
Ових ововечних, из небеске сјале,
Што су ми се у дар преко музе дале.

Цртам пруге прве небом више куће,
Оне поточине мале, с десне стране,
Дубове на складу потока, ка небу,
Само чекам с неба још сунце да гране,
Да крене пољана травом да се буди,
Да се мај, ил' април у село заруди.

Они када крену, природу заплешу,
И кућу ми сместе у светлој оazi,
Из те слике сјајне линије осматрам,
Добро јутро, кажем свакој њеној стази,
Које су зарасле маглама из бајке,
И којима чежње шетају к'о сјајке.

Вежбам десном руком мислеће сећање,
Да линију пута вуку до Бистрице,
Да с Парцеле, десно, када сунце гране,
Сунце види на Праг моје Лиле лице,

Како душу своју светлосну отвара,
И да с анђелима божјим разговара.

Мислим да ту слику горе у небеса,
Што је као бајка куће доле била,
И сад Бог’о чува у свете одаје,
Јер се у њој била и завет родила,
Да часно поштење, крст часни и славље,
Као светлост божју чува православље.

Када у храму Божјем крочим било којем,
У мојој је души и кућа и пламен
Светог нам огњишта што Лила запири,
Кроз моје молитве, моли се и камен,
Срушене нам куће где смо се родили
И где смо к’о Срби најсрећнији били.

Сад те куће нема, али је к’о слику,
Ево исцртавам по папиру пером,
Мерим је од прага душом са огњишта,
И одаје собне мерим истом мером,
Цртајући чујем шапате зидова,
Сузе из темеља и сатртог крова!...

МИША ХАЦИ ЛАЗИЋ, Бабин Мост

СВАНУЋЕ

Свани, свани рујна зоро
Нек осване дан
Ја сам њему рујна зоро
Данас радостан
Нек обасја српство наше
Равна поља Шумадије
Нек слобода српству сване
Да се душом једном од Хитлера одахне
Срби су се радовали
Победи над њиме
Али им је ропство дошло
Горе нег под њиме
Безбожници завладаше
Злим терором непознатим
На просторе земље наше
Дукљани им помагаше
На феуде оробеше
Државу нам целу
Од убиства краља нашег
Србе само сатираше
Сада своје главе горе
Србадијо млада
Преци су ти темељ дали
Твоја је ливада
Отаџбина то је ваша
Што свануће тек доживи
Безбожници несталоше
Србадија да проживи
Доживесмо
Да се и краљ
Кући својој врати
О Србијо, Бог ће дати
Па ћеш процветати

ОТАЦБИНА

Мајко мила Србинова
Отацбина тебе зове
Отацбина тебе моли
Помози јој да се осоколи

Туђима си много помагала
Да би Србе више сатирали
Тебе мајко грдно преварили
Ти нам рађаш по сина јединца
Да би нам се угасила клица

У памет се српска мајко
Нико од вас није бољи
Донесите више деце
Божанство вас српско моли

Са јединцем тегобно је
Нигде ниси присто
Та несрећа наставља се
Још се гусла исто

Српска мајко отрезни се
Од проклетог опијума
Српству нема веће среће
Него пилад кад полеће

Племенита српска мајко
Српству треба деце више
Добро видиш, еј српкињо
Да ти Српство тешко дише

МЛАДЕН НЕСТОРОВИЋ, Београд

СИДРО

Без трептаја и без даха посматрам те и у корак пратим. У бујици осмеха и подсмеха тротоарских, шумадијска кошуља твоја, лепршава, на дохват, а далека, на којој бих био масна флека, сидро је очима простим. Шумадијска, лепршава, са обрисима брежуљкастим, јогунастим, где бих и прстохват праха био, проњиха се над чипкастим и мрежастим, деколтираним тротоарским. Ове су ти улице велеградске преуске. Не познајеш их више. Чак ни платан исто не мирише кад застанеш у хладу дугих грана. Чини ми се да се низ њих слива крв од свих твојих девет рана, од Брегалнице до зноја са Кајмакчалана.

Посматрам те, гвоздена, и у корак пратим. Не прилазим. Не могу да заменим твоју Флору, ни таина тврду кору, дељеног код Књаза Михаила, непоједеног, у кориту Колубаре оквашеног и освештаног звездом Црног Ђорђа. На путу из незнађа, у загрљају Обилића и легије, огрнута златном палмом, лепршала велеградом, пред излогом гаснеш. У одразу странца видиш, познатог однекуд. Гушиш уздах у грудима, једнородка, мајка тридесет и више. Понос не брише неимање, препознавање, ни подсмеси тротоарски, јер ниси Јадованка. Ти си Милунка!

НАДА ДАНГУБИЋ, Нови Сад

КОСОВСКИ БОЖУР

На Косову пољу
једна биљка има,
божур се зове
познато је свима.

Ниче биљка тако
пре шест векова,
то црвен је божур
мојих прадедова.

На том равном Косову
рођена сам и ја,
баш као црвен божур
међу божурима.

Ту сам расла...
ту сам гнездо свила,
отхранила своје мале тиће.
Кад су моји тићи ојачали,
за Косово свето све сазнали.
Носе деца Косово у души
И не дају да га душман руши.

Од некуд се црно јато сјати
црно јато –црни гавранови,
па слетише на божуре моје,
чупају га да га искорене!
Ал’ је божур биљка од давнина
па се не да искоренити њима.

ЖИВОТНА ПРИЧА

Болна је моја
животна прича...
Још увек немам мира...
Не бих пожелела
судбину моју ни другима.

Напустих огњиште своје,
да децу своју спасим,
остадох без игде ичега
на овој планети нашој.

Зашто је живот такав
зашто нам отима све?
Како да заборавим
сву тугу и боли
кад се моја душа
са истином бори.

Чиме смо ово заслужили
да народ невин гине,
на прагу трећег миленијума
од великих сила без ума!?

Тешка је моја животна прича...
Често се сећам ње...
Ал' време иде даље
и не поновило се.

ОГЊЕН КАНДИЋ, Невесиње, Р. Српска

У СРЦУ БОГАЉИ

(Антиратна пјесма)

Немој брате пуцати на брата,
Немој новом стару крвцу светит,
Зар нам није било доста рата –
Хајдемо се једном опаметит!?

Не убија оружје но човјек
Не повлачи ороз кажипрстом,
Ако ћемо ратовати довјек
Какве везе имамо са Христом?

Гдје то пише, гдје сте прочитали
Да за правду мач крвави треба?
Нисте праве књиге прелистали
То је закон земље, а не Неба.

Без Бога смо у срцу богаљи
А мржња је врагова слушкиња
Што од Творца сумњивце удаљи
Док не згасне вјере им буктиња.

Љубављу се наоружај светом
Мјесто штита крст стави на груди,
Топлом р'јечју, не оловним метком
Убија се зло између људи.

РАДМИЛА В. СТОЈАНОВИЋ, Зрењанин

ДОМОВИНА СПИ

Дисај робовске арије зар,
Оков-не виде раскуј сад,
Мирја сеобног бриши јад,
Озарју душја пиши над'
Витези родни бриш'те пад,
Извоз'те модни грехопад,
Настан'те врли родоград,
Астрал-муњама стрел'те срам, за

Срећородни опстајни дар,
Преумља родног неимар,
Искона трају дотка шар.

ОСТАЈТЕ ОВДЕ СНИ

Омофором нештићена васељена,
Светлозарјем неосвећен дух времена,
Таинствима благодарја дише тема,
Аргатује среброзарјем исељења,
Јевропејска и туђинска теорема,
Теслозарно, родоробна покољења,
Егзодусно ухлебљена поробљења.

Орнаментјем посвећења неснажени.
Вапдушијем узношења промишљени,
Десетерци родном каму усхићење,
Епопеји опстајања корењење.

Снуј дивотје златоткањем,
Назиђујмо опстајање покајањем,
Извезимо нестајање опстајањем.

РАДМИЛА МИЛОЈЕВИЋ, Параћин

БЕЗИМЕНЕ КУЋЕ

Колико корака Србијо, да направимо,
до будућних срећних дана...
Да животу, младости не леме крила.
Колико корака треба да све туге у бескрај оду.
Лако је младости некуд отићи...
Боље ће им сигурно бити.
Ко ће нам децом домове китити?
Ако треба само хлеб и со,
ћемо јести и воду пити.
Бол нас осваја Србијо,
порици пишцима својим.
Туге толико...
Други глас ми говори: „покура нема,,!
Чеда од срца одваја.
Зар у туђини песме из грла да се вију...
„Тамо далеко...“, „Теци, теци Ибар водо“!
Колико корака Србијо?
Да направимо да Србијом, не остану безимене куће.
У кући - без куће.
У куци - без дима.
Куће без под кровом ласте...
Ласте раширених крила...

СТРУЈИ ВРЕМЕ

На детињство све ме сећа,
играсмо се клиса кад смо били деца.
И српска ме задојила мајка,
Православљем, па се крстим са три прста.
На родну ми грудну успомена оста, и сјај звезда међ гранама
бора.

У туђини све је исто, не познајем самог себе,
све сам дао што сам имао, младост, срећу, здравље.

А пред кућом, трули ми родни праг.
Уплела се паучина у кандило и икону крсне славе.
У свет бели не бих крено, да сам знао што сад знам.
Над Србијом најсветлије свићу зоре, и брда су плава.
Шумно теку Дунав, Морава и Сава.

На детињство све ме сећа,
на самију лептирових шара, брижну мати,
пуну софру и погачу испод сача.
И сад трептим, срцем тече рана жива, што прескочих праг и
забравих прадедовска врата.

У грлу ми немушт јаук.
Ево ноћас у туђини помрчина тмула,
крикнула је негде птица.
С мислима борбу водим, дилема се са дилемом надмеће,
забрујао и тренутак отржењења.

Вратити се јужном сунцу, више нећу.
Није ми свеједно, шкргут зуба.
У грлу ми пелин цвета, јаук неизуста.
И шум мог даха постаје ми мука.
У свом сну њишем ко колевку, родну грудну.
У златном класју свога недогледа.

РАТКО РАЛЕ БЕЛИЋ, Суботица

МОЈИ ОЧЕВИ

*Моји су очеви са тимора тије’
Гдје гнијездо своје крсташ ђро вије,
И са вихорима бије се и туче...
Моји су очеви бунтовници свети,
Са душом олуја што хрли и лети,
И крилима златне распаљује луче...
Алекса Шантић*

Унуцима својим морате казати:
Моји су очеви са тимора тије’
Прадједовска стаза треба да се прати,
Само наше сунце њима ће да грије.

Тамо у туђини и хљеб биће горак,
Гдје поток не тече лице да умије.
Зато – на својој хриди чвршћи је корак
Гдје гнијездо своје крсташ ђро вије,

И са вихорима бије се и туче...
У сјају икона короном светаца,
Овдје нам свака тица најљепше гуче,
Јер овдје су стопе наших праотаца.

Пут мира и слободе завјет је неба!
Моји су очеви бунтовници свети,
Овдје су гробови које бранит’ треба,
За ту светост не жале и умријети!

Поносом чувају сваку стопу своју!
Погледом небу са хрида и врлети,
Док ôро кружи у плаветном кроју
Са душом олуја што хрли и лети.

И крилима златне распаљује луче...
Простори су ови крст на раскрсници.
За сва времена потомци да науче:
Отаџбине своје да буду вјесници!

САВКА КОЗИЋ, Беочин

КО НАС ТО ЗОВЕ

Одлази се радо у свет непознати
за топлиним неком жудећи само
верујући да тамо је доброта расута
одлази се далеко од огњишта свога.

Да ли нам и неко непознати
може бити: драг, мио сигуран спас
остављамо огњишта наших прадедова
да коров и шибље све снажније их грли.

Земљу су нашу вековима, туђини газили
онда су нашу домовину поцепали
са многих огњишта људе протерали
старце и децу у колонама убијали.

И то им није било довољно
већ нам казне многе уведоше
све је опустело: фабрика, дом, апотека
динар је нулама ка небу хитао.

И не би ни то доста њиховој пакости
већ нам замљу бомбама засуше
све пред собом ломе, пале и затиру
а тамо се одлази за животом бољим.

Зашто не останемо на огњиштима знаним
да у вери оснажимо земљу нам лепу
да нас Сунце просветли у љубави братској
да делима својим земљу учврстимо..

ЗОВ ОГЊИШТА

Милина је данас сазнавати
Завичају враћају се млади

Која је љубав и снага их позвала
да у крају своје желе дом свити
сећајући се радо ода босоноги
и најдражих прича у душама скрити.

Огњиште родно велике је моћи
они ће радосно о свему бринути
допираће далеко и вриска и граја
од игре ће село да одзвања.

Звезде ће се све више ројити
школске клупе пуније ће бити
доласци весели - снага су човеку
да остане и траје на рођеном прагу.

Још ће више младих пристизати
враћати се родноме огњишту
има оних што је Богом дато
да о опстанку свога рода брину .

А кад дамари у грудима прораде
добиће се снага за времена дуга
препреке ће многе лакше превазићи
снови ће им прелазит у јаву.

Куда то млади стално некуд хрле
тамо их само јурњава чека
топлина дома и љубав родитељска
не сме никад бит' заборављена.

САША МИЛИВОЈЕВ, Зрењанин

ВОЈВОДА ЖИВОЈИН МИШИЋ

Родно место Струганик,
родио се чувени, храбри војник,
на Балкану, земље Србије,
у сред срца Шумадије!
У најтежа времена себе дао,
стратегију борбе добро знао,
непријатеља из Србије отерао,
за слободу свога народа ратовао!
Храбри војвода, поносна лица,
у срцу му Србија, Струганик, Мионица!
Своју војску, те Србине младе,
водио кроз борбе, да слободу граде!
Први светски рат га добро памти,
из срцу му слобода пламти!
Сваки Србин се вечно дичи са њиме,
војвода Живојин Мишић му је име!

СКРОМНОСТ У ДУШИ

Патријархов пример да нас води,
да живимо у слободи,
да међу нама буде слога,
да верујемо сви у Бога!
У души да нема пакости,
старије поштуј, редовно пости,
увек у души скромности,
на овоме свету смо само гости!
Поштовати крсну славу,
чувати огњиште и икону праву!
Уз љубав, веру, славље,
да се чува Православље!
Вером у Бога, доћи ће спас,
патријарх Павле је вечно уз нас!

СРЂАН ЂУРИЋ, Слепчевић

ОТАЦБИНО

Видиш ли, Отацбино?
Тамни се облаци над тобом вију,
сулуди снови постају јава.
Убице и лопови хероји су постали,
па нам држе лекције морала.
А прави хероји у блату просе,
док уранијумске кише
над њима лију.
Од зиме им ноге промрзле, босе.
Бога моле за вечну тишину.

Видиш ли, отацбино?
Деца ти одлазе под туђе небо,
иако је увек најлепше своје.
Са сузом у оку гледају немо,
мислећи само на нешто боље.

Чујеш ли, Отацбино?
Дечачић плаче,
сестрицу малу му узео Бог.
Боли га душа све више, све јаче.
Милосрдни анђео крив је за то.

Не плачи, Отаџбино.
Ти ниси крива за то,
криви су они што, од тебе, одусташе
мислећи да је коначно готово.
К’о феникс из пепела дигни се,
јер пут је пред тобом веома дуг!

А ти

се народе, устани и бори!
За нека нова и боља времена,
за неку нову капију слободе,
за неки Кајмакчалан нови!

СЛАВИЦА КЛЕИН, Беч, Аустрија

ЧУВАР СВЕТИХ ТАЈНИ

Без права на грешку
чистотом осећања, жеља и брига,
а живот са стране стоји као улог!
Поделом добра и зла. Појави се
чувар светих тајни,
божански, благородан...

Спознајом мојих пораза
провирујеш, гледајући ме док се крстим.
Сатима ћутиш – да ме не уплашиш!
Чуваш ме...
Заклетву си дао у цркви, на Опленцу!

На главу ми круну поставиш,
загриш ме, сузе ми попијеш,
смех нацрташ на небу од облака.
Стопала покријеш да се не прехладим,
од руку црних ђавола заштитиш!

Крстом на челу, уљем си благослов дао и нестао.
Поносан бели Србин, чувар светих тајни,
божански благородан,
у књизи записано!

СЛОБОДАН ЦВИТКОВИЋ, Шид

ОТУЂЕНА ОГЊИШТА

Да ли видиш мили Боже
шта наследници урадише?
Да ли нешто горе бити може?
Кућу прадедова продадоше!

Зашто нису раније мислили,
да огњиште остаје без ватре?
Што кућни праг нису сачували,
силна туга душе ће да им сатре.

Тамо песма више не одјекује.
Нема ведрога ни јутра ни дана.
Понекад се крик птице зачује,
ал' то само крешти црна врана.

Остала је горка жал у души
на некада предивна времена.
Туђ се оцак место свога пуши.
За њих нема чак ни успомена.

Погазише жеље предака.
Дадоше их за шаку новаца.
Избледеле сени родитеља,
нису више понос потомака.

Сад на отуђена огњишта
ни као гости више не долазе,
већ им мисли лугају, и чуде се;
Што из срца јад и чемер не излазе.

ТАЊА ТРАШЕВИЋ СПАСИЋ, Ниш

НИШКИ КАЛЕИДОСКОП

Славни граде цара Константина
што сијаш дивно нама хришћанима
и целом благородном свету,
поносе јунака што изгинуше у
славним бојевима и ратовима
са Ћеле-Кулом као подсетником
на те устаничке дане.

Благословене уметнике даривао јеси
што прославише дивно риме и слике,
Јелену Димитријевић, Бранка Миљковића
и остале венце и примере красне,
у филмском свету Љубишу Самарцића и
друге узоре у уметностима и наукама разним.

Са Медијаном и Нишком бањом
у калеидоскоп слика улазиш дивно
и с Тврђавом проносиш славу у
част разних фестивала музике и филма.
Уметности брусиш корацама лаким,
на задовољство незнатних и знаних.

ТОМИСЛАВ ТОМА МАРЈАНОВИЋ, Ћуприја

ДАНАШЊИ ДАН

Много ме пута питали људи
За најлепши дан живота мог
Налазио сам се често у заблуди
По некад рекох зна само Бог
Пребројавао дане и године
Све шта сам мого да упамтим
Сећање је лепо на оно што мене
Требах да остарим па да сватим
Рођење, крштење, свадбе, славе...
Празници, вере светаца славних
Од Христа, Немањића, Светог Саве
Преношена љубав од знаних и незнаних
Црвено слово недеља света
Божић, Богојављање, Ускрс, Троица
Годишња доба, јесени, зиме, пролећа, лета
Окићена љубављу грли нас бројаница
Кад зора осване и таму отера
Јава живота угаси ноћашњи сан
На ноге ме диже љубав и вера
И знам да је најлепши данашњи дан.

ЈАНУАР

Прва ноћ поздрав свевишња
радост нам стиже новогодишња
руковање нове с годином старом
божићним бадњаком ватреним ћаром
Полазник први разгрће варнице
за срећу куће подиже здравице
крећемо из нова јануарских дана
у славу богојављења Светог ЈОВАНА
Јануар шарен данима с пуно жеља
да прославимо славу ЈОВАНА Крститеља
уз крштење пожелe љубав и здравље
да годинама живи православље
Људима савест да је разумна, чиста
месец кад се слави рођење ХРИСТА
да наша вера нема заборава
СРПСТВУ се јавља светитељ САВА
Јутрима у срцима радост провејава
молитвом оче наш дижемо руке небу
господњи спас у вину и хлебу
његова верност светитељ САВА
Погледомм љубимо иконе фреске
светосавски колач уз олтар мири
љубав нам даје а слогу шири
за његове људе браће СЛОВЕНСКЕ.

Социјалне-
„Сељаче, гољо, ти си прах на поду,
Тегли и вуци, и у јарму скапај!“

АЛЕКСАНДАР В. ПАВЛОВИЋ, Бечеј

БОЛНИЧКЕ ПОСЕТЕ

У њиховом селу не памти се да су истих дана двојица мештана заглавила у болницу. Не иде се тамо тек тако, него када загусти, када догори до ноктију или пукне нешто у човеку. Тада су већ исцрпљене скоро све апотекарске могућности за лечење и нема другог спаса но у болницу, на ремонт, под хируршки нож и стручно медицинско збрињавање.

Најчешће се пре тога користи тушта и тма бабских лекова и метода: абра-кадабра, багремов мед, бели лук, гушчија маст, дебеле вунене чарапе, дугачке гаће, кисели купус, козје млеко, коњско месо, кувано вино, купиново вино, лист од боквице, облоге с комовицом, парење ногу у врелој води, подкапе, презнојавање, реп слепог миша, сурутка, хељдино брашно и јастуци, чај од хајдучке траве и шипурка, шербет, шумадијски чај и други продукти народне искуствене науке.

Прво је уочи Савиндана одвезен у врбаску болницу Чича Алекса који је газио већ осму деценију свог живота. После празника однесен је хитно у новосадску болницу кум Петар, који се ето шлогирао средином своје шесте декаде овоземаљског битисања. Он је био кум моје добре пријатељице из села, па сам га и ја звао кумом.

Код чиче има вишеструких здравствених тегоба, баш онако спрам година: бубрези, ишијас, притисак, простата, реума, склероза, срце, шуљеви... Кума је дрмнуо шлог у сред рођене куће и то је била срећа у несрећи, јер су укућани одмах звали службу хитне помоћи која га је збринула и однела у болницу.

Село бруји и нагађа о судбини својих мештана ценећи да ће их у болници држати и лечити вероватно до Сретења. Обе

дијагнозе су критичне, а људи су подељени на скептике и оптимисте. Информације су штуре, непоуздане и одокативне. Једно је сигурно: због проглашене епидемије богиња и грипа забрањене су посете болесницима до даљег. То увећава неизвесност код комшија, рођака и осталих мештана. Ни најближи не могу у посету, иако се покушало с бомбоњерама, кафом и јужним воћем умилостивити особље болнице да зажмуре на једно око.

А, како је нашим болесницима могу само да нагађам. Они покретни узалуд дижу зелене ролетне и гледају с високих прозора, јер кругом промичу само бели мантили. Непокретни дисциплиновано ишчекују да стану некако на своје ноге жељни загрљаја својих најмилијих.

Пролазећи аутом кроз село, путујући за Суботицу, свратио сам до кумове куће и на прагу затекао његовог сина, спремног за шталске послове. Не добих конкретне одговоре о стању мог Петра нити сигурне податке о судбини успешности лечења и опоравка. Из џепа извадих три хиљадарке и дадох момку да му се нађе ове недеље ако буде ишао по оца да га доведе кући или у Бању Русанду. Уз поздрав и лепе жеље одох у нади будућих добрих и охрабрујућих вести о Петру. Много значи овај мој гест, јер породици је већ преко главе декларативних заклињања у искрена надања и жеље за оздрављењем њиховог драгог Петра од стране свих ближих и даљих знатижељника.

Обузела ме ипак мала стрепња, али убацих Фабиу у четврту, па пету, да одагнам притајену бригу за кума. Кад пре Суботица?!

АНА МИТИЋ СТОШИЋ, Врање

ПОГЛЕД УПРТ У ЗЕМЉУ

У бесцење све дајте,
Продајте куће, градове, села,
Све распродајте

Лутајте туђим улицама,
Тражите туђу срећу,
Огледајте се у туђем огледалу

И видите своје очи,
Свој поглед упрт у земљу,
Црну земљу која на крају све окупа

А душа, душа је продата с улицом,
Којом смо некада корачали ми,
У бескрај...

БОРКА ДРАГОЉЕВИЋ, Нови Сад

АЛЕСИ ШАНТИЋУ

„Остајте оvdје” некад Шантић рече,
а ја кажем „враћајте се” време брзо тече.

Видите и сами не нуде вам ништа,
враћајте се браћо на своја огњишта.

На огњишта своја и на своје њиве,
у туђини нико нема перспективе.

Видите и сами завичај вас зове,
Саградите куће и оборе нове.

Направите куће одмах крај згаришта,
поред оног старог ђедовог огњишта.
Крајишник барата са парама вешто,
са мало новаца саградиће нешто.

Направите куће, заорите њиве,
дечицу рађајте ето перспективе.
На туђем се простору нико не весели,
„Остајте на своме, како Шантић вели.

БУДИМИР ФРКА, Нови Сад

ЗИДИНЕ СУЗОРОЧНИХ ПОГЛЕДА

Ове зидине на којима неуморно стојим,
нису обичне зидинице, нити су саткане
од индивидуалног стажистираниг темељца;
нити од соларне хроничне врелине...

Оне су вековима уздизане
прекобројним сузорочним погледима,
номинованим у изложбеној периферној дестинацији...

Ове зидине су изоловане од бочних прилива графита,
и позадинских читача носталгичних писама,
као и од инкасираних интернетних бројева,
дистрибуираних „ИНКОГНИТО“...

Оне су једноставно преплављене,
хидрауличним покретним носилима
и трепћућим знаковним описивачима,
са меморијом наговештајне опасности...

Ове зидине нису подложне Меркалијевој
хиперсоничној тастатури;
нити реструктурираном библиографском хороскопу;
нити још много чему...

Мене су усавршили да их даноноћно чувам
и ево ме, ту сам...

САКУПЉАЧИ САГОРЕЛОГ СТАКЛА

Подаривши ми своје фигуративне ефекте,
временски навигатори упрше прст,
показујући ми уличне неизнумерисане плесаче,
помодреле од синхронизоване висинске разлике
и скоро позаспале ходаче на хронометар,
који су перманентно ишчекивали,
убрзано укасавање свадбених коњаника,
са грбовидим експонатима,
силиконске сламе на леђима...

Показали су ми и сакупљаче сагорелог стакла,
са очађавелим блиндираним маскама,
како насилнички вуку за собом,
издемодиране псе трагаче,
са огромним комадима хлеба, међу очњацима,
и са птичјим клепетом у премутираним очима...

Све пажљивије ме посматрајући,
показаше ми и усидрене запечаћене бродове,
без препродаваца бесплатних карата,
и без одавно заборављених путника,
који су узалудно чекали на станици...

ДРАГАНА МАКСИМОВИЋ ЈОВАНОВИЋ, Ковиљ

ХРАБРОСТ

Како да објасним,
како да кажем?
Не могу да ћутим,
не уем да лажем.
Нико те не разуме,
свој живот гази.
Не слуша те,
на себе пази...
А онда схватиш,
крај твојој је муци
и нађеш спас у једној руци,
а имаш две,
знаш могу све...
Па дигнеш поглед
и напред кренеш.
На препреке се,
кочити не даш.
Знаш борићеш се,
нећеш да се предаш.
Сада те чују,
знају и виде
они што прошлости се
своје стиде.
Ал' храброст твоја
поруку ти шаље,
не заустављај се,
иди још даље...

ДРАГАН САВИЋ, Бечеј

ОСТАЈТЕ ОВДЕ

Сваки човек сања за време спавања. Постоје леви и ружни снов. Већину их не запамтимо. Најчешће приликом буђења они нестану, као мехурићи од сапуннице и не сећамо их се више. Но неке запамтимо и дуго нас држи тај утисак и премишљање о томе шта смо сањали и да ли нам нешто поручује тај сан.

Ноћас ме морио ружан сан. Такав сан још никад до сада сањао нисам. Сав обливен знојем, страхом узбуђен и обузет, пробудих се у глуво доба ноћи. Дрхтим, к’о грозницу да имам! Стрепим.

Сенке зла још око мене круже и враћају ми оне страшне и ружне слике које видех у сну. Нисам сигуран да ли сам будан, или још спавам. Седим на кревету и гледам у непознато, а слике се понављају. Покушавам руком да направим крсни знак на себи... не иде. Рука се укочила, или је нека невидљива сила чврсто стегла и држи, спречавајући да се осеним спасоносним крстом. Какве су то зле силе мрака које ме ноћас море? Какву ми поруку носе? Да је лепо, није! То је очигледно!

Неке црне непознате птице грабљивице, ружне, какве ни на слици никада нисам видео. Прво се појављују у малим скупинама, као нека извидница. Потом се појављују у све већем броју. Надлећу најпре високо, па све ниже и ниже, круже полако изнад мога дома. Гракћу неким чудним, непознатим гласом. Но оне се међусобно добро разумеју, јер видим усаглашеност њиховог кретања. Док су биле високо и далеко, кружиле су у великом и широком кругу, но како се пушташе ниже, тако се све ближе и ближе приближаваху моме дому.

Мој дом, који ми од оца мог остао у наследство и аманет, а њему од његовог оца, а мога деде. Ко зна у нисходној линији мојих предака докле бих ишао да наведем од кад је ово парче земље и неба изнад ње у нашем власништву. Ником је отели нисмо, већ смо је од Самог Бога измолили и добили. Једно је сигурно бар до „сајкатава“ или „белог орла“, па и даље у недоглед, до самог Јафета, сина Нојевог.

А ја, ја га оставих. Оставих га да самује, да чува сам себе! Као да је то могуће! Понесен мишљу да ћу тамо у белом свету, бела хлеба јести и наситити се, ја напустих дом свој, своје отечество. Оставих гробове својих предака да самују и сами себе чувају. Носих се мишљу: „Коме они сметају или требају? Ма вратићу се ја, само да се мало финансијски потпорим.“ Али не иде то тако лако и тако брзо.

Сад гледам те црне и ружне грабљивице како грабе и кидају све моје! Чупају и тргају парче по парче! Пристижу у непрегледности, однекуд са југа и падају баш ту, на мој дом, на моје отечество. Сав мој дом прекриле својом бројношћу, не види се више од њих! Ушле су унутра. Све ми моје драго почупаше и потргаше! Икону ми Свету растргоше! Очи јој копају као неком живом створу да чине и све ликују и хвале се међу собом, ко је веће зло начинио. Канцама дугим, оштрим и кривим, гробове мојих предака преоравају! Кости им ваде и развлаче! Корене моје ваде и бришу сваки траг нашег битисања на том простору! Све им смета и свему се ругају и к’о да чујем неке њихове песме да певају. Горе у небо погледају, као да се неком њиховом богу моле да погледа на њих и благосиља њихова недела, која чине у име тог бога. Злоба им из очију сева и тражи има ли још нешто, а да га се нису дотакли! А све чега су се дотакли, све су уништили и у прах и пепео претворили! Као армагедон!

Најзад смогох снаге да се прекрстим и прочитам „Оче наш“. Ружне слике несташе у трен, а ја сав знојав дрхтим као прут.

Страх ме силни обузео. Сетих се одмах како је Алекса Шантић лепо опевао у својој песми:
...“Остајте овдје! Сунце туђег неба
Неће вас гријат ко што ово грије;“...

Моја тврда глава и памет кратка не прими к’ знању поруке које нам многи наши дивни преци оставише за наук и равнање. Сад ми жао и криво што нисам послушао Алексу Шантића, нити Ђуру Јакшића, нити било ког од наших песника и писаца. Сетих се и поруке, Светих Српских Отаца, на коју сам давно заборавио:

..., Будимо потомци, да бисмо били преци“!...

Да ли је сада касно?...

ДРАГИЦА ДОБРИЈЕВИЋ, Смедерево

ВРАТИТЕ СЕ

Смеши се девојка, са „ФЕЈСА“
Лепа, млада и насмејана
Скоцкана и нашминкана,
што би се рекло „ко из журнала“.
Коса јој дуга, сјајна, лепо негована,
у „плаво“ офарбана, а шминка,
баш каква таквој лепоти одговара.

Поносна мама оглас је дала:
„Моја кћерка, данас дипломирала,
с просеком десет лекар постала.

Радост и срећа мамина највећа.“

Таман да кликнем на црвено срце
у знак дубоког поштовања...
прочитах погубну вест:

„Још кад научи немачки језик,
пакује кофере па у „Дојчланд“,
у овој земљи влада глад,
све сами чемер и јад.

Неће ваљда да ради за динаре,
то нису никакве паре.

А тамо у „Дојчланду“
са три хиљаде Евра
испуниће сваку мамину жељу,
живеће ко „бубрег у лоју“
у благостању и весељу.

ШАНТИЋУ ДРАГИ, ти си позивао:
„Остајте овде...сунце туђег неба...
...Где брата нема и где свога није...
...Од своје мајке нећеш наћи бољу...
...А зар вам није родне груде жао...“

*„Жао је брате жао...
ал’ Евра нема, Евра, Евра, Евра...
...данкешен, ауфвидерзен“*

АЛЕКСА, песниче, брате,
зови ту нашу децу,
зови их поново из читанке...
моли их да нам се врате.

А мени дође да вриснем,
да заплачем к’о мало дете,
да вичем : ВРАТИТЕ СЕ, ВРАТИТЕ СЕ...

ЗОРАН ТАНКОСИЋ, Апатин

ТУЋИНА

И лети кад пада, хладна је киша,
Бљугов је хлеб овде зарађен,
Чудни ме кипови гледе са ниша,
Погледом њиховим посве сам загађен.

И кад су дани, све тмурно и сиво,
Нигде човека од срца што пева,
Све некако тихо, запело, дремљиво,
Будно, а опет, као да снева.

И сваки осмех ко преболан грч,
Који се не може са лица скинути.
Од самог злата искован врч,
Из којег пијеш, а не мо'ш се пити.

Овде се грца од привидне среће,
За њу се трампи тело и душа,
Вуци навукли коже јареће,
Новцем и лажју човек се куша.

...И пада, о, како пада, у разврат,
Ко што се пада у наручје мати,
Ко загрљај драгог кад падне за врат.
Овде се са самим собом брати...

И нема присности. Ни жене, ни човека,
Ни речи оснажљиве, искрене блискости,
Живот се не живи, живот се чека,
Кад попусти тело и иструле кости.

Деца расту без румена образа,
Срамота је одавно прогнана , као
Сметња напретка, носилац пораза,
Мочвара слободе , најгори пакао.

И вреде некакве чудновате вреди,
Све пресјајно, стерилно, исто,
Нема задовољства, муке ни једи,
Загађена суштина, а друштво чисто.

И лепљиво и мамно, ко мрежа
У коју се уплели ројеви мува,
У безглавом зују моралног метежа,
Плен пауку поредак чува.

Ох, где бијах, а где сам сада?!
Ни не памтим више живот земљака,
Од пастира постадох овца из стада,
Продадох себе за пар сребрњака...

ЗОРИЦА ИВАНОВИЋ ГАЈЕВИЋ, Прокупље

СНАГА ГРОБОВА

Што крећеш у непознато
с пуним срцем и празном
душом?

Што остављаш све што имаш?
и настајеш с летњом сушом.

Осташе ти сви божури,
све булке у пољу мака.
Вишње, шљиве и дудиње
и очева чврста шака.

Ко ће руку да ти пружи
кад посрнеш...можда гладан?
Ко ће тамо објаснити
доста имаш, ниси јадан.

Ко ће крила да дарива
да се винеш у високо?
Ко ће сузу да обрише
кад засветли ти на око?

Ал' ти хоћеш нешто више
од тежачке муке рода..
Ако желиш тако много,
Не диж' руке од народа.

Проклета је свака пара
без широких поља жита,
И без росне детелине
ако душа није сита.

Ко тиква ћеш без корена
и свих бујних врежа приде
У животу пуног џепа
ал без душе да ти иде.

Зато немој сам по свету
док ти свици срећу ткају.
Фалиће ти кућни праг
И СНАГА КОЈУ ГРОБОВИ
ДАЈУ.

ИВАНА ЗАЈИЋ, Врбница

ПРОЛЕЋЕ 1999.

Јутрос су сви медији у Србији објавили долазак пролећа. Оно је ту, свуда око нас и у нама. Кроз тмурни облак стидљиво се пробија сунчев зрак и заслепљује ме неким несвакидашњим, болесним, бледилом, као да слуги невољу што нам се спрема. У крошњи дрвета зацвркута прва лапта, а негде из даљине одјекну пуцањ. Људи се јутрос некако нервозно крећу јер свуда на градским улицама одјекују сирене, које најављују почетак ваздушне опасности. Рат је...

А дубоко у шуми, између старих стабала, извире поток – бистар, хладан, жељан сунчевог зрака. Полако се спушта низ благе брежуљке и доспева на равницу, препуну разнобојног цвећа. Бледи сунчеви зраци спуштају се на тиху воду и пресијавају у хиљаде боја. Поток излази на чистину, где се улива у реку.

Река... Сви кажу да је већим делом мирна и тиха. Она веома уједначено тече и чини се као да хоће да убрза ток и коначно стане. Ипак, њен пут је дуг. Сунце које тренутно сија само привидно изгледа лепо и чини се да никад неће заћи за облак. Међутим, лаки поветарац, који делује успављујуће, не траје дуго. Небо убрзо прекривају мутни облаци. Почела је игра сунца и кише, игра птица, игра лептира... За некога она може бити веома опасна. Пролећна игра се претворила у борбу за опстанак. Треба живети, а живот је једна од најопаснијих игара. Треба истрајати у свему.

Овог крвавог пролећа и небо се сажалило на нас. Из тмурних облака потекосе прве капи пролећне кише. Река изненада убрзава свој ток.

Преко ње је изграђен мост, једна од непролазних људских творевина. Прича о мосту, ма колико била специфична, не може се издвојити у целину независну од људских судбина. Мост је веза између људи из разних времена. Једино он одолева времену и као неми сведок све прати.

Ових дана мостови су честа мета непријатељских напада. Упркос свему, река и даље мирно тече. А горе на мосту, свакодневно пролази река људи. Чују се узнемирени, брзи кораци. Сваким новим кораком све смо ближи смрти. Можда ће прича о нама остати у нечијем сећању. Можда ће је река однети са собом.

Река носи успомене и сећања, али односи и људске животе. А живот пролази... Казалке се лагано померају. Сат и даље исто откуцава: тик-так...

ИГОР СТАНКОВИЋ, Нови Сад

МАРШ

Гледајући велике
површине људске срџбе
на могу
а да се не запитам
докле допире то
гнусобно, ружно
колико високо
иде планина зла
колико дубоко
тоне језеро крви
чак и мало парче
светог тла
оста згажено
спаљено, тужно
и не могу
а да се не запитам
на ком то
чивилуку виси мантија
за враџбе.

ЉИЉАНА ГУТИЋ, Футог

ЧОВЕЧЕ

Зашто си толико проклет,
обузет греховима према
самом себи, будућим
покољењима и грабиш
срљаш у пропаст?

Сам си себи окове ставио
и не пушташ их, идеш у
пропаст, јадан ли си и
црни гавран те гледа
и смеје ти се гракћући
јер мислиш да ћеш и
њега надживети.

Срљаш, окован, а можеш
да скинеш те окове, лако
само ти, јер ништа их тако
чврсто не држи сем тебе.

Освести се, окрени се,
научи нешто и од црног
гаврана, од точка живота,
промени свој пут, спаси се,
јер својим спасењем и
друге ћеш спасити.

МАРИЈА Маца ЈОТИЋ, Ниш

ЖЕЛИМ ДА У СТИХОВАЊУ ПРОНАЂЕМ МИР

Често ми одлутају мисли, уроне у мене.
У моју повампирену стварност.
Извире све, никако нога напред да крене.
Ко напуштена деца смо, све у нама бриди,
што се крај одра мајке стисли,
где полако с годинама трунемо сви.
Највећи прогонитељ су наше мисли.
Ломе нас, а дал' се то нама свиди?
Туга ми постаје једина сапутница.
Ухватите ме мисли, наиђе време безнађа.
Душа од немоћи громко бриди.
Храним је мислима, с оним што сам снила.
Већ сломљена крила ломе ми хриди.
Сасвим је другачије од оног што сам хтела.
Ал' морам даље, нови дан се рађа.
Много сам могла, ал' нисам смела.
Не даје нам живот све што срце снови.
Отворене душе најлакше су жртве
Неписано правило, увек тако бива,
ко живи песак повуче нас у вир.
Ко да смо крај пута лешине мртве,
и сенка је моја почела да стари.
Отворене душе најлакше су жртве,
околишу и кљуцају бедни лешинари.
Проклета сећања,
душом немилице још пирују свој пир.
Почињала сам изнова, ал' неко то поквари
и сенка је моја почела да стари.
Моје мисли, моје све, ником не обећавам.
Прекасно је да мењам ствари.
Сваки покушај вуче ме у нови вир.
Желим да у мом стиховању пронађем мир.

МАРИНКО ЧАВАР, Нови Сад

ФАЛИЧНИ ЂАВО

Таман хтедох да запевам,
Нови Сад је град културе.
Ал' још клија срамно семе,
Некултуру многи јуре.

Још се диче својим грехом,
Утркују ко ће боље,
Да клевећу и да лажу,
Даривају убод зоље.

Један такав замаскиран,
дошао из пакла право,
скинуо је своје роге,
да сакрије да је ђаво.

Шминка своје урадила,
Само оста црна коса,
Неписменост није крио
И уживо од пркоса.

Сним'о људе па решио,
Да понуди помоћ братску,
Да заузме важно место,
Да прикрије своју маску.

Већ почео сан да снива,
Каква би то била част,
К'о председник да ужива,
Била би то права сласт.

И имао је срећу на несрећу
других,
Да председник буде, да
културу води,
Спотако се брзо, маска му је
спала,
Још протеран није, још је на
слободи.

МИЛА МАРКОВИЋ, Параћин

КОЛИБА ЗА МОЛИТВУ

Уђи у твоју колибу
и претвори је у храм клечећи
на зрневље испало из кљуна гаврана.
Уђи у твој круг од огледала без пролаза, и буди ту,
док жељом не разбијеш излаз
за несрећу.
Моли се кравим коленима
не би ли се зацелило огледало,
и душа без излаза.
Твоја је молитва црвена и лепљива
у твом храму оставља трагове
да светле за повратак.
А, вратићеш се увек
јер се обнавља твоја крв
за утабане и неизбрисиве трагове.
Сврати у твоју колибу
једино те она одмах пригрли
и ту миришеш на душу своју.
Ни крвава колена ти више не требају.
Остави их за зрневље, да проклија
да се класје лету обрадује.

МИЛАНКА КУЗМИЋ, Добој, Р. Српска

МИРИС ЗРЕЛИХ КУПИНА

Испијао је јутарњу кафу пуштајући мисли да лутају фрушкогорским просторствима. Поглед му је пузио низ златно поље пшенице чије се зрело класје све више повијало ка земљи, жељно ишчекујући своје жетеоце. Недалеко на оближњем брежуљку, окупан топлим јулским сунцем, протезао се виноград. Први гроздови већ су почињали да руде. Волио је Ненад оваква јутра у којима је могао несметано да ужива у првој јутарњој кафи, окружен велелепном природом и цвркутом птица. Давно је отишао из овог села, повучен писаном ријечи и књигама, како је његов отац имао обичај да каже.

Пут га је одвео далеко од Фрушке горе, тамо у Нови Сад гдје је завршио школовање и уживао у раду са дјецом. У Новом Саду је упознао и њу, своју велику љубав, Ружицу. Ношен крилима чежње често је сањао родни крај, своју Фрушку гору, винограде и онај опојни мирис зрелих купина. Док су му родитељи били живи долазио је чешће, доводио и своју дјецу да уживају у фрушкогорским чарима. Радовао се, оном дјечачком усхићеношћу, сваком поновном доласку завичају у наручје. Још се сјећа очевог погледа и чврстог стиска руке, и мајчиног загрљаја праћеног сузама. Колико је био срећан што долази, толико је патио када би одлазио од њих. Стајали би на капији загрљени и дуго му махали руком, све док се његов аутомобил не изгуби иза прве кривине. Знао је да отац тјеши мајку и брише јој сузе. „Па зашто сад плачеш, доћи ће они опет, брзо ће љето“ говорио је скривајући своје сузе да их мајка не види. Тјешио је њу, а ни сам није знао да ли ће дочекати то љето. Старост је узимала његов живот великим корацима, и зато је Богу био захвалан на сваком новом дану и поновном сусрету са сином.

Послије смрти родитеља дуго није долазио овамо. Опхрван тугом није скупио снагу да погледа затворене

прозоре и зарастао виноград. Године су пролазиле, низали се дани. Све више је осјећао мирис зрелих купина, па чак и онда када им није било вријеме. Дуго је размишљао о својој намјери, вагао за и против. Посао који је толико волио, давао му себе и више него што треба, више га није испуњавао задовољством као прије. Вријеме је да се повуче. Осјећао је да га живот у великом граду гуши, краде му сваки атом снаге. Морао је нешто да промијени. Одлазак у пензију му је помогао да направи најзначајнији рез у свом животу. Размишљао је како да то каже Ружици. Она је била градско дијете, питао се да ли ће разумјети. Да ли ће схватити његову потребу да се ујутру буди са пјесмом пијетлова, да градску вреву замијени цвркутом птица, да удише опојни мирис зрелих купина.

„Зашто ти је требало толико дуго да ми кажеш?“ тихо му рече. Питање у коме је све речено. Знао је да би она за њега учинила све, као што би и он за њу, али је ипак помало сумњао. Његовој срећи није било краја, коначно ће бити свој на своме.

Дан када је угледао оронулу кућу, зарасла поља, поломљен виноград и воћњак никад неће заборавити. Туга је сламала његово срце, цијепала га на комадиће, али није одустао. Заједно, руку под руку, обновили су кућу, а затим и зарасло имање. Ненад се изненадио колико је Ружица уживала у раду, као да је и она дјевојче ових фрушкогорских поља. Поред оgrade засадио је и први грм црних купина.

МИЛКА ВАСИЋ ГЛУШАЦ, Београд

ЖЕЋ НА КРАЈУ ПУТА

Љути камен исијава врелином
исисава и последњу кап снаге
погледа упртог магленом даљином
у врлети голе али њему драге

Шкрта земља, шака бремена и наде
жуљ прави, савија укочена леђа
опаљеног лица, запуштене браде
ал с пркосом испод уморних веђа

Копни под ветрином и врелином сунца
не кунећи судбину што му се свети
а и крај пред вратима полако куца
жилавом старини крша и голети

Све чешће даљином лутају погледи
моли се, а молитвом само тражи
потомке своје још једном да види
жеђ за њима, на крају свог пута, утажи

ЗЕЦА ЗА ВРАТ

Деда Милан их је рано напустио. Тежак паорски живот, заробљеништво током Другог светског рата, дуван и дудовача оставили су траг на његовом вижљастом телу, тако да је опака болест пустила и веома брзо раширила своје смртоносне краке у његовим плућима. Није знао праву дијагнозу. Пошто није волео мачке речено му је да му је мачија длака доспела у плућа. Да му то прави болест. Свима је лакше пала та бела лаж. Као и током целог живота, наставио је да псује мачке и да се вајка како ће му оне доћи главе. Боловао је од октобра до марта. Са првим пролећним данима, са отапањем снега истопио се и он. Напустио их је заувек у раним јутарњим сатима. Отишао је путем без повратка док су петлови најављивали нови дан.

Последњи сусрет за дедом оставио је неизбрисиви траг и нерешену енигму у Весниној глави. Било је то почетком марта. Пролеће се осећало у ваздуху. Ветрић је пиркао. Сушио је отопљеним снегом натопљену земљу црницу. Окопнели снег задржао се још по негде на хладовитој страни улице. У предњем дворишту испред конга, уз ограду, са сунчане стране, поред клупа, ослушкујући зов пролећа висибаве су стидљиво промалале главе из својих нежно зелених кућица. Пролеће се осећало у ваздуху и обећавало је нови почетак. Али не за све.

-У касним поподневним сатима били смо последњи пут у посети деди. Он је лежао на отоману у кухињи поред шпорета. Ушушкан у покровце, које је баба изаткала. Лежао је на високом узглављу. На два перјана јастука. Били су то јастуци од новог перја. Од гусака које је баба гајила. Веровао се да ће му ново перје и облози од гушчије масти извући болест из тела. Да ће ускоро изаћи на сокак на диван са комшилуком. Током целог боловања није желео да легне у кревет, већ је обучен лежао у кухињи на отоману. Мислио је, да ако легне у кревет, никад више неће устати.

- И ако је трпео јаке болове дочекао нас је, као и увек, са осмехом на измршавелом кошчатој лицу и испруженим

рукама ишараним наглашеним плавим венама. Интересовао се како нам је у школи. Брата је саветовао да не пуши. –Немој да палиш. Видиш ли докле сам ја догурао јер завијам цигаре од своје једанаесте? Направио је паузу да би дубоким уздахом потиснуо бол и наставио – А о сестри да бринеш и да је чуваш. Јачи си.Ти си мушкарац. Бранитељ и заштитник. А, ти, студенткињо моја, да изучиш за доктора. Да лечиш људе. Да се не пате као ја. Пруживши руке својој снахи, мојој мајци, питао је -Слуша ли те овај мој? Оцу је упутио озбиљан поглед и испружени кажипрст и рекао -Пази ста радиш! Чувај жену! Она ти злата вреди!

Речи је прекидао повремени неподношљиви бол који му је грчио лице и тело. Весна је седела на крају отомана. Код његових ногу. Нема. Без речи. Желела је нешто да каже али речи су се задржавале негде у грудима. Око срца које је лупало као лудо. Волела је деду и осећала је да га губи.

После налета бола, чије се трајање продужило, одједном је одмахнуо руком да га оставе самог. Окренуо се према зиду. Руке је пружио према дозидници са мотивом јелки и јеленова крај потока. Поглед је упериио у слику шуме као да је тражио излаз из ње.

-Напуштајући просторију чули смо његове последње речи - И запамтите, благо ономе кога куде, тешко оном кога жале. А ти, Бато, зеца за врат!

Кренули су кући. Мрак је већ обавио улицу и јендецима пуним воде давао је изглед туробне црне густине. Точкови аутомобила упадали су у удубљења на блатњавом путу. Владала је нека суморна тишина. Сви су били у својим мислима.

-У једном моменту отац је зауставио ауто. Наслонио се на волан и почео горко, неутешно да плаче. Бол најављеног губитка родитеља раздирао му је груди. Немоћно, без речи ударао је песницама у волан. Први и последњи пут у животу видела сам тату како плаче. Мајка, брат и ја смо непомично, као скамењени, ћутали и гледали у мрак кроз блатом испрљана окна аутомобила. Преплавио нас је осећај саучешћа са оцем и туга за дедом.

-Сутрадан, док је зора прелазила у јутро, тишину рађања новог дана прекинуо звук телефона. Баба је само рекла -Оде нам Милан!

-Дуго нисам одгонетнула значење дедине последње реченице -Бато, зеца за врат! Тражила сам симболику зеца у животу, историји, традицији, митологији. Тек недавно, у разговору са ипођаконом Миодрагом добила сам задовољавајући, логичан одговор на моје дугогодишње питање.

-Зечеви, као и кучићи и мачићи, се хватају за врат и тиме им се онемогућује да оног ко их држи угризу или огребу шапама. Дакле, симболично, зец је проблем. Живот је пун проблема. Хватај зеца за врат, значи хватај се у коштац са животом. Решавај проблеме. Сасећи их у корену. Хватај суштину!

Мудрост последњих дединих речи Весна дуго није схатила, али је ту мудрост живела свакодневно. Борац и оптимиста пролазила је кроз вртлоге живота и проблеме и решавала их хватајући их као зеца за врат.

РИБА У ЧАМЦУ

У питомој котлини, изнад вароши, фауна је била обокорена, баш, домаћински. Заплетена! Заврзана. Измешао се расцветани зелениш, па, са пута, што води у Крњево, из висја, делује као највећа поњава на разнобојне туфнице, или, може бити, као приземљен летећи ћилим. На самом дну, забезекнуто се закотрљавао, излоканим смером, у низбрдицу, умиљати Кудречки поточић. Ромиња земом! Више њега, на посебном заравњењу, као црквица сред села, стоји, водописна, Попова чесма. Из озидане сиге зашиљена гвоздена лула, као попадија милостивна, да прости вишњи, добровољи водени млаз, којим се запљускивале варошке ћурчије, абације, кломфери, дрндари вуне, терзије, бомбонције, калфе, шегрти, посртала и народ. Сви који се пешке одметнули у природу на који сат. Ту се, на тој простирци, међ коњским босиоком, и сиротан огосподи.

Ооој, природо шумадјиска, како си једноставна и наивно добродушна, да после помрачења ума и целатског упокојења сопствено живље избледиш.

На пасишту шара ритави дечак је напасао мршавог магарца. Затравуљени бусени су размицали дуге влати. Док је лешкарио у мирисима шуморене траве и бацао глед у оловна небеса, није ни слутио да, сажимајући годове, лежи на дну Кудречког језера. Животиња је лењо, одока, биркала укусе.

Јесен истоварила дажд.

Поток се ускопиштио. Да ли се љутио на варошане, или на магарце, ђаво би га знао? Тек, зажди, силином низбрдице, право у насеобину. Да покаже снагу. Поплави, брале, корпорацију, све до железничке официје. Дојадило то староварошанима, па решили да му заврну шију. Преградише котлину и, оп, Кудречки поток ударио у брану. Љутио се. Цаба! Тамте-овамте, морао је да се преобрази у суви путељак. Од миомирисног пасишта направи се језеро, а Попова чесма оста на дну, као дворач за виле русалке. И по неку анђаму. Суђено им да праве друштво попадији.

На обали ниче насеље. За рибожељнике.

Ритави дечак, сад, човек у годинама. Бескућник. Магарца ожалио одавно. Спава где се удене. Презалобаји шта му се удели. Пецароши су добре душе. Научен је да не извољева. За узврат чува им мреже и чамце. Лети, кад се оморина раздрљи, зна и да преспава у љушкању на месечини. У зао час годови распутице начели сиротињску снагу. Губио је вид. Навлачила се нека сива копрена на беоњаче. Све више. И ход га издаје. Дупе вуче гркљан.

Шта године учине од човека?

Према свецу и тропар.

Тог спрженог дана није могао да верује самом себи. Пробудио се у шипражју приобаља кад је сунце утекло високо. Ужарило се. Врућица је и рибаре утерала у хладовину. На дремеж подневни. Да сањају рибице и рибетине бркате. Из даљине добују одједи бућкања разголићене дечурлије. Вода се умирњала. Не мари за историју. Балави жабокречину.

Наједном, јебем ли ти рибље ребро, није могао да дође себи. Оволику рибу у свом животу није видео. Ејјј, ни мање ни више, ушла у Мрљин чамац. Одмах се упутио кривудавом стазицом до рибарских кућа. До њих, бо'ме, има да се иде. Кад се испео до авлије, улетео је ко фурија. Домаћина затече у дремежу, с главом на асталу, прибогу, као да се наместио целату на одсек. Искусни рибар никад не спава скроз. Уф! Скочио је ко младић на трешњу. Збрчкано лице бескућника крунило је нешто важно. Од узбуђења не може да говори. Почео је муцаво узбуђен.

- Мм...ррр...ља.... Чу...у...удо!

- Шта то казујеш?

- Не...е...мо...ш...д...а...ве...рууујеееш.

- Причај, бре, брже. Какво чудо? Где?

- Ууу...ча...ммм...цу!

- Опет га пробушио онај дркош.

- Јооок!

- Па, шта је онда?

- Ри...и...ба. Ово...ооо...ли.ка. Иии...ма...да...је...де..

ихааа...ј...по...лааа...Пааа...ла...вароши!

- Где си видео толику рибу?

- ...уу...прааа...ћа...кну...лааа...се...у...твој...ча...мац.

Аласу, од праксе, би довољно. Има нос, а веровао је пријатељу. Зна га од детета. Причало се, ових дана, да каква, ихај, рибетина повремено искаче из топле језерске воде. Да се расхлади. Видели пецароши. Куну се!

Стрмоглаве се у збрз. Падали су. Котрљали се, па, опет, устајали. Гране их пацкале.

Чун се оптерећено љушкао.

У њему је, до паса, начисто разголићена, лежала безбрижна варошка госпа. Ноге јој биле обучене у танке хеланке, обојене у рибљу крљушт.

Сунце се бајаги забрљавело.

Описне-
Изронио месец. Овде близу секе.
Осећа се мирис кадуље и смреке.“

ГОРДАНА СТЕВАНОВИЋ, Крагујевац

ПРИЧА ЈЕДНЕ БАРЕ

Испод пута у планини
у маленој удолини,
којој река воду слала
створила се бара мала.

Ветар дува, гране њише
и семенке разне носи.
Тако бари семе даде
и тиме је омилости.

Из семенке биљка ниче,
док је Сунце мило мази.
Она расте, небу кличе:
„И још мало порасла си!”

Па у трену цвет се створи
и на њега лептир стаде,
а наша му бара збори,
како живот ту настаде.

ЈЕДНА РЕКА

Из облака с' плавог неба,
што се с' мрком стеном љуби,
зачула се жубор вода
која оштру стену дуби.

Низ литицу пут је нашла
и у журби њоме креће,
да напоји биље, људе
и све што ће имат' среће.

Захуктала река јури,
па шумици воду даје.
Једној малој препелици,
која чува своје јаје.

А равницом мирно тече
и плажице она ствара.
Дал' ко у тој хладној води
за пливање има дара?

Даље креће путем својим
да се с' другом реком нађе,
удружи се силна вода
и за једно брдо зађе.

Па до мора она стиже
и у путу чуда виде,
сачека је Сунце жарко
и на небо опет диже.

Преко неба пут је води,
да поново река буде
и на некој другој страни,
обрадује биље, људе.

ЖЕЛИМИР РИСТИЋ, Платичево

НАСЛИКАНА ПЕСМА

Запојте врбаци
вашу најгрленију песму,
сви моји немири нека у њој буду,
ево се у вашем увијам крилу
као што љубим родну груду.

Појте, обала ведраци
и немојте, не престајте...
Потоци бистри пружају Дунаву руку,
ушћа од песме за њих дајте,
дотекоше у своју луку.

Ех, како бих данас
да насликам песму,
да речи њене преточим у боје,
док небо нас у плаво облачи
да закитим обале своје.

Таласи из ока теку,
то сузе нису, већ моја река,
у њих ме од њих пијаног увијте,
још песме дајте, разгаљуше...

Појте врбаци, не престајте!

МАТИЛДА ЈАНКОВИЋ, Ћуприја

НОЋНА МОРА

Хук сове кроз ноћно сивило
У пакету меланхолије
Време зауставља дах
Пси лају на таласе ветра
Порађа се тишина у недоглед
Цврчци сакрили у трави
Уснула гнезда на сенкама крошњи
И све тихо
Као да месечина тапка у месту
Сенке се саплићу без разлога
Жила куцавица у бубним опнама
Дозива
Твој ехо раздањује.

МОСТОВИ

Нека места су мостови спајања
Неки почечи су већ раздвајања
Неки су сусрети сасвим случајност
Некад се стопе трен и бескрајост
...
Љубав је као мост.

МИЛА МАРКОВИЋ, Параћин

СТАНИШТЕ

Веже се душа ето тако... за цвет.
За онај што цвета у исто време
на истом месту, ето, баш ту
наслоњен на стару чесму.

Веже се душа за жубор.
Тај баршунасти жамор,
живота бруј и дамар.
За зрно, што птица га стисла
ту иза куће, а оно се не да,
у земљу бежи, ето, баш ту би хтело
да дише и да заврежи.

Веже се душа за сунчев зрак.
За онај што увек у исто време
уцакли пешчани врбак,
и ону из зрна клицу
што се увија и протеже
док јој се златна нит
око струка веже.

Веже се душа за душу твоју
ту, док седимо испред старе куће.
И док нам се руке овлаш додирују,
и док слушамо љубав,
ветар што шапуће .

МИЛАН ЧОРАК, Вуковар , Хрватска

ШТА ЈЕ ТО ЗАВИЧАЈ?

Завичај је парче плавог неба
што се види кад облаци прођу,
и оно што нам за живот треба
када године тешке дођу.

Завичај су пчела и лептир у лету,
песма птица у зеленом гају,
ливаде зелене у пуном цвету
на којима се осећам као у рају.

Завичај је поток испод села,
плава река што кроз поља тече,
поред које пасу стада бела
а песма се чује свако вече.

Завичај су моји рођени,
комшије и другари из школе
сви који љубављу вођени
и завичај свој највише воле.

Завичај је пространство велико
што се шири на све четири стране,
али је толико умилно и мало
да све то у моје срце стане.

У ЂУЛ БАШЧИ

У прелијепом ђулистану
плахо славуј пјесму поје,
ах прелијепа ђулдјевојко
тко сад љуби усне твоје.

Тко ми убра цвијет љиљана
што авлијом мирис просу,
покрај дивног шадрвана
што по башчи ствара росу.

Мој бехаре неубрани
са ким сада ашикујеш,
и док мене севдах рани
моју пјесму ти не чујеш.

Прољетни се мирис шири
махалом се пјесма чује,
неће душа да се смири
с другим драга ашикује.

Кад бих мого сад у акшам
да сокаком твојим прођем.
Душу своју да олакшам
на акшамлук да ти дођем.

Ти на пенцер да провириш,
да ко некад севдишемо,
срце болно да умириш
да заједно останемо.

МИЛИЦА ЛАЗАРЕВИЋ ВИТАНОВИЋ, Београд

ЈА И ПЕСМА

Ја нисам птица што пева
кад од песама луг јечи!
Тишином сопства свог
Ја се на извору реке
планинске и високе
напајам љубављу
тражећи у капи свакој
од бисера реци
које жубором понесем
реком што мору хрли
низ врлети
планинске суре
журно пролазећи
тек успут
све ливаде
лептире што би да слете
и притом врло журе
махнувши само
као да се одувек знамо
и наставим
да мору стигнемо први!
Тако незнана
нестварна

наставим Сама
да се у море утопим
са валом загрлим
бела пенушава и врела!
Сокове песме испустим
са икром да се множе
И уздигнем
са криком душе!
Дотакнем небо
где се звезде
у један
трептај сложе
И наглавачке у море сруше!
Тада са валом
на постељу мора побегнем
да у загрљају
од сунца врелом
одсањам све
сплетено у песму
у стих
у љубав
с' којом јутром
небо досегнем
и све своје снове!

МИЛО РАДОВ, Подгорица, Црна Гора

И ОПЕТ МЕЊАВИ

И опет међави Магаником,
сметови притисли брда сва су,
и стиже, ко некад, слика за сликом,
нису ко оне – копије сад су!

Весело шпорет стари пуцкета,
мачак уз ногу мазно мјауче,
диван ме поглед кроз прозор срета,
кућа препуна... Као да јуче

бијаше тај ми – живот не дуги.
Самоћа сада ту да зароби,
сјећање на онај живот други
у долаз сваки остао би!

И опет међави Магаником,
сметови притисли брда тамо,
и стиже, ко некад, слика за сликом,
блиједе копије сад су само!

МИРЈАНА ШТЕФАНИЦКИ АНТОНИЋ, Нови Сад

ПЕСНИКОВА ЕМИНА

Алекси Шантићу

[218]

Озарена лепотом
Благим осмехом и ведрином
Шушкала на теби свила
Емина Сефић, кад си некад била

Јасмин и ђул мирисали ти у коси
Безвремена као у Песми
Ширила опој раскошни
Идући ка Алекси

Као да си у Песми о Емини
Већ дуго била

У нанулама, калдрмом Старог моста
По изнад зелене Неретве
Уздигнуте главе шећеш
Опевана из пера Шантић Алексе

Кроз поколења људи да се диве
Емини и Песнику са шеширом
Из Мостара – кршевитог града

Безвремени као у Песми

НОВОСАДСКА УЛИЦА АЛЕКСЕ ШАНТИЋА

У градску четврт Новог Сада – Грбавица

На алувијалној тераси Дунава
Дошетао Песник Алекса Шантић
Из Мостара у Нови Сад
Јесени златне
Октобра 2018. године
Донео вести о
„99. Шантићевим вечерима поезије“³

Сусрет Песника Шантића и Песникиње Штефаницкаје
Међу дрворедима липа, платана, сибирских брестова
Уз наклон Песникиње
И одпоздрав Песника
При додиру обода шешира
Држећи штап у руци

“Благо оном ко суза има,
у тога срце умрло није.”⁴

Песнику Алекси
На дар књига Песникиње Мирјане
„Вез рађен руком моје Мајке“

Суза радосница се скотрљала
МИЛОВАН АКСЕНТИЈЕВИЋ, Нови Зеланд

ТАМО

---

³ На “99. Шантићевим вечерима поезије“, октобар, 2018, Мостар, Босна и Херцеговина, књига Мирјане Штефаницки Антонић, „Вез рађен руком моје Мајке“, Прометеј, Нови Сад, 2018. Одлуком другостепеног жирија, ушла је у најужу круг за награду, за књигу године 2018.

⁴ Алекса Шантић, 1868, Мостар, Османско царство – 1924, Мостар, Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца - овим речима је описао сопствену људску и уметничку суштину.

Тамо, где се Сунце рађа румено,
тамо, где ветар пева успаванке,
тамо, где Месец жмирка снено,
тамо, где је јасење, мирис липе и врело,
тамо, испрод Космаја, моје је село.

Тамо пролеће мирише на љубичице,
а јесен жута, на дуње, и крушке караманке,
тамо су плаве очи моје мајке,
тамо, где снегови шуште као свила бела,
тамо је моја родна кућа, у сред села.

Тамо, где лепше од свих парфема и мириса,
мирише тек покошена зелена трава,
тамо, где се у свакој кући слави крсна слава,
тамо, где се и лети и зими носи шајкача од разнобојне чоје,
тамо испод Космаја је Сибница, родно село моје.

Тамо је остао део моје младости,
тамо, још лутају успомене,
тамо се у сновима враћам пун радости,
тамо је све, тамо је и део мене.

Тамо, где жубори звук двојница,
где месечина нежно милује и шапуће,
тамо где је заносни пој птица,
где језде сећања и успомене,
где су вашари, игранке и прела,
тамо је прва љубав започета,
испод старог храста, код бистра врела.

Тамо, где је небо црвено и плаво,
где су осмеси звонки и ведри,
тамо где прангије на уранак зову,

где се до зоре испија, весели и пева,
где се тугује, кука и плаче,
а срце постаје снажније, јаче,
где петлови најављују румену зору
где се пије ракија врућа и медовина,
где плугови њиве ору, тамо где је моја дедовина,
где је топло око душе и око срца, тамо, где је мир а и где се
пуца,
тамо је, моја душа цела, и део срца.

Тамо, где најлепше мирише тамјан,
босиљак, погача и лепиња врућа,
тамо, тамо је наша КУЋА.

*А овде... а овде, овде је туђина, овде смо странци.
Свега имамо, очи и уста су пуни, али је душа празна.
Овде, такође цвета, али тако не мирише, ветар не милује,
Сунце греје, али је око срца хладовина,
осмеси намештени, безбојни, хладни;
погледи тупо гледају кроз мене, злобно, иронично.
Али, пустили смо корене и судбина је тако хтела.
Не можемо главом кроз зид.*

Остаје нам само, да се о томе тамо,
стихови и песме пишу, да се сећања не избришу,
да лепота и љубав о родној груди, као из маште и снова,
остане за вечност, остане за поколења нова.

МИРОСЛАВА Мира ЦВЕТКОВИЋ, Смедерево

СА БОДЉАМА ГОРЧИНЕ

Слика Мостара је, наизглед, иста!
Неретва, брбљива, смарадно чиста,
вуче по камењу зле духове – велике и мале
и звезде пале.

Менаде иду кроз реку, носе олују,
али се прочишћене кући не враћају,
јер куће више немају.
Некад се чини да капи воде као сузе светлуцају...

Мосту који је витким луком људе везивао
рат је кичму поломио.
Људе са две обале раздвајамо.
За Србе – нову Сеобу измислио!

И сада дуговрата гитара струји кроз табане,
али се не пева „мој Милане...“
Не љуби занети песник „једну Светлану“
По кишном мостарском дану...

„Трухно, чами стари дом, оронуо“
где је млади Шантић стиховима полетао...
Са носталгијом и бодљама горчине
уз неодазив тишине,
питање: „Зашто?“ – избеглица Богу упути;
а „распети Бог само ћути!“

ОЛИВЕРА СИНЂЕЛИЋ, Шабач

ЈЕЗЕРО СЕНКИ

Лабудови су слетели синоћ на језеро
међу јата белих локвања,
месец се спустио ниско на гране бора,
учинило ми се да сањам.

Играле су се по води белоушке,
извиривале су чапље из шевара,
прегледали су туђе празне вршке
водени пацови дуге њушке,
чинило ми се да сањам,
да је све опсена и превара.

Запловио је језером стари чамац
по води је остављао звездани траг,
кривудао је вешто ко лукав мамац
ко да њим крмани невидљив враг.
Сребрни једнорог небом је прошао
небески свод се звездама осуо,
а поноћни час кад је дошао
месец је сребрни прах просуо
по језеру из своје вреће,
пробудио је сво локвањ - цвеће.

Зашумео је шаш и сува трска,
дивље руже, папрат и звончића ниске,
ветар је пробудио свице,
нечујно су поред лабудова слетеле
црне морке и беле лиске
шапућући како олуја се спрема.

Језеро је шумело своју песму,
успаванку за неког свог драгог,
неког кога одавно нема...

ЈЕДНА ЈЕСЕЊА НОЋ

Крзна сребрног стари бели вук скупио се у дну столетног стабла
као покошеног златног пшеничног класја пласт.

Кроз бледе магле густо прамење из даљине је допирао ђуков
хук.

Ђутао је у мраку стари храст, капале су му полако низ гране
крупне капи хладне кише јесење...

Једне овакве ноћи са трема своје куће
посматрао си шуму кроз коју је ветар ходао
пред сами поноћни час,
њихале су се крошње, шушкало је лишће сухо,
шуштало ниско жбуње и трске танко пруже,
шумело је грмље дивље руже и суве папрати клас,
шуморио је храстов гај не би ли ти тајну једну одао
пре него што настане пусто доба глухо...

Та ноћ је још увек жива и ти си у њој на трењу.
Сенку ти назирем крај окна поред лампе стакленке
у тами што је светлост месеца лагано шара...
Ја сам у буквику али ти ме не видиш у њему,
само слутиш да тамо има неког.

Рој лептирова белих лебди над уснулом реком.
Игра светлости и сенке опсену варљиву ствара...
Ја знам да је све ово сан само.

У пустој твојој кући одавно никог нема.
Ти никад више нећеш, на жалост, овамо доћи.
Само се сваког пролећа ласте у своја гнезда врате
под кров ваш покривен сламом
и на корито слете да напију се воде
дивље гуске и патке и дуговрате чапље,
а на језерце се сјате црнокриле роде...

Знам, ти си то у сну моме.
Он бледи кроз ноћ ову хладну, док ура поноћна куца
и мостови се руше између наша два срца
у овој још увек живој давној јесењој ноћи,
а киша јесења хладна упорно капље ли капље...

СЛОБОДАН САВИЋ-Бели, Вукошић

ЕМИНА

Кишица тихо ромиња
Корачајући малом баштом
Кроз дрворед белог јасмина
Од једном ми се као у сну
Појави Шантићева Емина
Шетајући између белих јасмина
Тихо певуши прелепа Емина
Очи јој светле као дијаманта два
Коса јој дуга и плава
Тело витко вије се као бреза на ветру
Хола у белој хаљини као да је од тила
Која клизи по росној трави
Застаде и кроз осмех рече
Откуд ти овде стари песниче
Светост ми јави
Отиђи у башту белих јасмина
Јер се по њој шета
Прелепа Шантићева Емина
Уместо ибрика у руци носи
Букет белих јасмина
И као бели анђеол креће се
Певај и даље прелепа Емина
Кроз мој дрворед
У башти белих јасмина

СЛОБОДАН ЦВИТКОВИЋ, Шид

СВЕ ШТО ДУША ТРАЖИ

*Ох, како душа моја у слатком миљу плови,
Како ми срце моје ужива рајски слад!
Лепоте што их само пружају златни снови,
На јави гледам сад.*

Алекса Шантић - У равном Срему

Са умилатим зрацима излазећег сунца
спознајем шта је стварност, шта су снови.

Дамари на челу као маљеви ударају.
Ох, како душа моја у слатком миљу плови.

Избацујући из тела силан чемер и јад,
узаврела крв потече набреклим венама.
Опијен зрелим житом и младим вином, осећам
Како ми срце моје ужива рајски слад!

У освит зоре кад хоризонтом сунце плови,
душу ми испуњавају очаравајуће милине.
Виногради и узоране оранице васкрсавају
Лепоте што их само пружају златни снови.

Замишљене жеље тада постају стварност,
па се и у позним годинама осећам млад.
У Срему, све што душа од живота иште,
На јави гледам сад.

СМИЉАНА БОЖИЋ, Београд

ЗАГРЉАЈ РАВНИЦЕ

Поглед са висине мисо се вине.
На плишане ћилиме од берићета,
Где Фрушка цвета уз пчела зуј,
Све ври и реке хуј.

Здраво се радујем сусрету са
Плодном равницом хранилицом,
Где бразде у чежњи чекају,
Долазак мој уз птица пој.

Сунчане и плодне падине горе,
Плодова ко море
Насмејане радости зоре.

Треbam нежности и гордости,
Где је радник борац
А сваки салаш дворац.

Где се преплићу зоре и свитања.
Где су копње и орања,
Где се песмом буди кад зора заруди.

Небо ко ширина душе.
Родне године без суше.
Осмех паора кад бразду заора,
Ко радост снаше уз тамбураше.

Треbam загрљај равнице уз свирце.
Уз чашу доброг бермета у центру света
У срцу Срема, где не може да нема.

ТАЊА АЈТИЋ, Ванкувер, Канада

ПТИЦЕ

Буде нас и успављују птице.
Лепо нам је овде.
Хајде да напишемо песму
дивну и веселу
где је све лепо, чаробно, топло,
где све светлуца
Сунцем обасјано,
где птице нас буде
и где нас успављују исте,
сваког дана и вече,
где ваздух мирише од мора,
где је све зелено и град и гора
и планине високе и цвеће
од бокура.
Тамо где се преплиће зора
у свету нашем свету од извора.

Слободна тема-
„Све љепше искре проспе душа моја-
Свијетла крила уздижући јаче...“

АЛЕКСАНДРА ЉУБИСАВЉЕВИЋ, Смедерево

АКРОСТИХ АЛЕКСИ ШАНТИЋУ

Алексином улицом сетно ходим,
Липа стара миомиром одише,
Емина дивна усред башче стоји
Као сена која на ђул мирише.
Снови су одсањани одавно,
Али стихови и песме живе вечно.

Шапате далеке ветар доноси...
Ако успомена забраву пркоси,
Никада песма нестати неће.
Тишину само реч може да победи,
Истином сумњу у срцу да одледи и
Ћутањем призове забрављену реч.

ПУТЕВИ ПЕСНИКА КРАЈА НЕМАЈУ

Ципеле песника никада се не уморе
Иако су прешле незамисливе раздаљине
Од земље до неба, па и даље, ван свода плава.

Ходале по води и песку, облацима и мосту дуге,
Узјахале планине, вадиле звезде из мора,
Шетале трговима, пратећи стопе заводљивих дама,
Мериле обиме кафанских столова,
Пречнике, висине и запремине чаша,
Уз густину рујног вина,
Те углове хотелских соба и дужине кревета,
Јачину магнетног поља страсних загрљаја,
Површину и температуру нагих глатких тела,
Фреквенцију слатког кикота и бесконачни низ суза на
растанцима.

Пертле сећања, сваким годом све дуже,
Песник више и не везује, вуку се за њим.
Па нека се и спотакне, зашто да не?
Најлепше је када се саплетеш о успомену,
И најмекше се пада баш тада.

И док песник разодева слова и пресвлачи их у нова значења,
Оне стрпљиво чекају да речи у новом оделу поведу у свет.

На крају земаљског пута, ходиће он бос сводом плавим,
По меканим облацима уместо траве.

А ципеле, чекаће стрпљиво да их неко други обује,
Јер путеви песника краја немају.

АНДРЕЈ КОКОТ, Словенија

САЊАО САМ НОЋАС, ДА ТЕ НЕМАМ

Певач стане пред последњу строфу.

„Пробуди се, пробуди се.“

Нећу! Живео сам свој живот у лудом сну, нећу сад да умрем на тој страни.

На почетку нисмо имали ништа, само себе. И музику.

Заједничку. Стискавце.

Да смо се могли и јавно гулити једно о друго, па да то није изгледало перверзно. Правовремено знали смо пронаћи хаусторе, шумице или задња седишта у расклиманим колима *Југо 45*, кад је било кише, да смо довршавали започето.

Онда су деца дошла а имали смо још и мање. Стискаваца је још било, али на грамофону и касније „тихо, тише, да се деца не пробуде“ мењали смо своје животне сокове у дневној соби на каучу и посвуда. Још понајвише то друго. Понекад је мали дошао из спаваће собе и рекао: „Жедан сам!“ И ја, богами, и ја! Да пијем твоје сокове живота.

Остали смо сами. Није остало скоро ничег више. Стискавци су се срозали на вапај руку кроз сребрну косу. Сокова је нестало, али пили смо код врела сећања својих. На стискавце, на игранке и грамофон и поломљени кауч на трећем кату у улици *Прве нетолетке*. Још смо ми ту, рекли смо. Докле још? Да бар траје ова музика. Још коју строфу, још један рефрен. Хеј, ноћи, стани!

Пружам руку у кревету полубудан. У празно. Сасвим луд.

Нема више питања, коме ће више недостајати додир немирне руке старачке. Зато нећу да се пробудим. Да секунда стоји на једном месту. Немој зора да сване.

БИЉАНА ХУКИЋ, Земун

КОШУТА

Јутро је, дан је
у мени ноте живе,
нижу се у ритму,
под грудима ми дрхте
док слушам тон немира,
немоћ која расипа,
прелива.

Молим тишину да ћути,
док њена душа шапуће,
у небо крик шаље,
молим јутро, молим дан
да разум заробе, задрже
у моје крило положи.
Крила су ми покисла
док под њима уснула
све оставља

са птицом у очима,
кошутом у грудима.

Молим за валцер,
хаљину лепршаву, пристаје јој
више од сузе
коју крадем са образа.

Зар много је
желим само дугу
у њеним очима?

Узми моју
још знам да сањам и бојим,
за њу молим,
најлепшу риму
њеном срцу милу
јутро је, дан је
а жеља живи и путује.

БОРКА ДРАГОЉЕВИЋ, Нови Сад

О ВЕЛИКИ ПЕСНИЧЕ АЛЕКСА ШАНТИЋУ

О велики песниче Алекса Шантићу
Ваше песме све до смрти памтићу.
Као патриота у оној држави,
осећања скривао си у својој тврђави.

*О КЛАСЈЕ МОЈЕ ИСПОД ГОЛИХ БРДА
мој црни хљебе крвљу покапани.
Ко ли ми те чува, ко ли ми те брани-
од гладних птица моја муко тврда.*

Нема више ништа велики песниче
ни класја ни људи, што сејаше жито.
Нема гладних птица, ратара, чобана,
све уништи неко што, предвиди Тито.

Саветовао си наше печалбаре
да не иду да живе тамо преко баре.

*ОСТАЈТЕ ОВДЈЕ, јер сунце туђег неба-
неће вас гријат к'о што ово грије.
Горки су тамо залогаји хљеба-
гдје свога нема и гдје брата није.*

Да Вам кажем право, умрли песниче
и Сунце се на нас наљутило.
И у родном крају, а и у туђини,
или греје јако ил се охладило.

Ваше песме или пева, или чита, свако,
песма о Емини свиђа ми се јако.
Када слушам песме очи су ми росне.
Мирно спавај песниче своје Херцег- Босне.

БРАНКА ДАЧЕВИЋ, Сремска Каменица

ДОСТА

Не гњавите ме више, озбиљно вам кажем!
Све те рекламе, спотови, прилози о нечему тамо,
вести глупе, страшне, мртве душе броје се само.

И не желим више слушати о јаду, о раду,
сунчаним данима и онима што иду на параду.

Телевизија је постала ђаво што мути ум,
што скреће пажњу са живота, у оку је као трн.

А где је ту срећа, цвеће и дрвеће?

Где је цртани без крви и туче,
уместо лепог видиш људе како муче.

Поплаве, пожари, војник са крвавом руком,
као да се душа храни туђом муком.

И не желим више гледати кулинарске тајне,
па зар се живот састоји од хране сјајне?

Не желим ни ружне приче више гледати!

Као жедна земља воду, лепоту речи требавам.

ВОЈВОЂАНСКА РАВНИЦА

Део мене остао је у
прашину војвођанских равница,
остале су стопе у фином
пудеру прашине, нежном
као прах са лептирових крила.
Смех заглављен у пространству,
као топот коња разиграних.
Да се могу само на трен вратити
и осетити мирис хлеба и топлог млека
из старе кухиње теткине.
Слушати бакин глас и приче њене.
Да се могу вратити и узети део неба.
и да могу понети све боје жита.
Оста тако део мене и успомене,
урезане у сећање на давне дане.

БРАНКО БРАНИША ЂУКИЋ, Футог

ОСТАЈТЕ ОВДЈЕ...

Лички дјечак из села Смиљана,
поклоНи кола Те славне струје,
планета је свјетлом обасјана,
радио -мотори мило брује!
Није дао своје кршне Лике
за доларе цијеле Америке!

Веруј Михајде, логика ствâри:
Пупину Америци бðрави,
изуме и патенте ðствари,
И двор банатски не заборави!
„Од пашњака до научењака“,
држала га носталгија јака!

ДАлек сан с плаховите Неретве,
крШан тић је остварио сјајно,
пјесме су му плодови те жетве,
с мир'ом бехара живјеће трајно!
С годинама саМо старе људи,
а пјесма се с годинама буди!

Он је биЈо вансеријски човјек,
кнез пјесника, читаће се довијек,
дипломата високога кова,
и хајДучић, емигрантских снова!
По поТреби његово је **благо**,
сваком срцу подједнако драго!

„ТИ си до разних земаља ишла,
ондашњу Европу си обишла,

године су стизале те тешке,
ал' си слала „Писма из Норвешке“!

- „ПреСеку ли ћ небо с Тисе чворци,
и да л' су живи шајкашки борци“?

-- „СаМо шор и наших поља снопља,
и „Хроника паланачког гробља“!

ДАНИЈЕЛА МИЛОСАВЉЕВИЋ, Нови Сад

МЛЕКО

Лепосава је седела на дворишту, и изрезбареном дрвеном кашиком хранила Радована мирисним млеком. Радовану се та кашика одувек посебно допадала. Покушавао је да је дохвати својим мршавим ручицама, и отме из мајчиних руку. Мајку је то веома веселило, и од милине је љубила коврцаво теме и зачуђене зелене очи свог јединца. Из куће се зачуо шиштећи звук који је указивао да се садржај пристављеног лонца разливао по шпорету. Лепосава је ужурбано спустила Радована на земљу, поставила чинију с млеком испред њега, и дала му дрвену кашику. Радован је био пресрећан што је у рукама коначно имао предмет својих жеља. Обавивши шта је имала, Лепосава је кренула назад ка дворишту. Прешавши праг угледала је призор од кога се скаменила. Змија се вијугаво, беласајући се на Сунцу, приближавала чинији са млеком. Срце јој је стало, а душа претрнула. Груди су је болеле до пуцања јер ваздух није хтео у њих. Дете, змија и двориште су почели да се врте, преливају и стапају у сузама које су јој испуњавале очи. Мисли су се грозничаво ројиле и испуњавале јој унутрашњост лобање. Шта да ради? Ако се помери, змија ће напасти дете. Ако се не помери и она га ипак уједе, како да се помири са чињеницом да јој је дете умрло пред очима, а да она није покушала да га спасе. Да спасе можда једино дете које ће имати. Дете није било свесно драме која се одигравала око њега, и у којој је оно било један од главних актера. Радован је имао своју кашику коју је коначно могао да држи у рукама, да је окреће, обрће и завлачи прстиће у резбарије. У једном тренутку, када се заситио свог обожаваног предмета, поглед му је пао на змију која је пила млеко из чанка. Сада већ прилично гладан, одлучио је да млеко не жели да дели ни са ким. Кашиком је, са одлучном прецизношћу, ударио змију у главу. Време је стало, ваздух је престао да кружи, тешка тишина је испунила простор. Змија је подигла главу и загледала се детету у очи. Да ли можда због одлучности коју је видела у њима или из других разлога, змија се окренула и одгмизала назад одакле је и дошла. Лепосава је зграбила дете, привила га на груди и

утрчала у кућу. Плакала је наглас и кукала, љубила дете где је стигла и чупала себи косу. Дете, збуњено њеном реакцијом, поче и оно да плаче. Тако су мајка и дете плакали једно време, док се нису смирили.

Затекли су Лепосаву рашчупану, загледану у празан простор испред себе како љуљушка на грудима чврсто стиснуто, уснуло дете.

ДИНА ЗАВАРКО, Нови Сад

СРЦЕ ИСПОД КУЋНОГ ПРАГА

(песнику Алекси Шантићу)

Месец се пенуша у Неретвином осмеху,
чешља њене таласе
и разбацује бехар по звездама.
Зраком одлуталог сунца грли
Еминину сенку на старом мосту.
Девојка јецајима призива песника
који је стихове у њену косу уплео.

Неуморни небески син испраћа млађ
која у туђе токове бежи од бесмисла,
која у неразговетним жуборима тражи наду.
Срца су закопали испод излизаних прагова
да им дамарима покажу пут назад.
Рођени да би отишли. Грцају.

Јасмин мирисом опија чула...
На небу крвари бледи зденац
где смешило се некад сунце нашег неба.
Безнађе се очњацима држи за учмалу стварност.
За сећање. За будућност.

Месец се тражи
у пенушавом речном ропцу.
Призива безвременог песника.
Поета од вечности довикује: „Остајте овде...“
целива ране балканске, буди прагове и преклиње...
Залуд је све.

ДРАГАНА МИЉКОВИЋ, Лесковац

ЈАСМИНА - срце од рубина

(прича за велику и малу децу)

У једном далеком краљевству где су борбе вечите и време споро пролази десило се чудо. Зли вилењак се искрено заљубио у предивну добру вилу, а и она у њега, што се никако није смело догодити. Јер вековима ратују добри и зли. Из те љубави родила се девојчица Јасмина, мејчине лепоте и моћи исцељења и ђавољим срцем од рубина. Нико није имао такво срце, и сви су знали да је она посебна. Од његове јаке црвене светлости зли су морали падати на колена, и није било сумње да је она будућа владарка зла. Зли владар вилењака се уплаши за свој престо и нареди да је нађу и погубе. Добре виле позваше анђеле да им помогну бојећи се за дете и волећи га искрено, иако оно у себи носи зло срце од рубина. Анђели дођоше и Јасмину украдоше, одведоше је далеко у једну раскошну палату да расте окружена лепотом и добротом и не падне у искушење да спозна то зло у себи. Говорише јој да негује своју доброту и божји дар исцељења и да помаже другима. И она се заиста трудила. Али зли вилењаци сазнаше и стално смишљаше неке подвале. Тако је Јасмина упала у сукобе и невоље, често на ивици да пробуди моћно зло у себи. Стога два анђела је стално пратише и увек из невоља избављаше. Када је требала прославити 18. рођендан сви су се успаничили. Бојали су се да ће се она тада заљубити у некога и сама одлучити о својој судбини, да ли ће остати на страни добра или прећи на страну зла. Анђели одлучише да стану на улазне капије и сваког госта провере и никога не пусте ко има бар мало зла у себи. Како тада нису могли Јасмину чувати они јој рекоше: "Закључај се у овој соби да би била безбедна, никог не пуштај унутра и ни са ким не разговарај. Чекај да ми по тебе дођемо и тада те водимо на твоју рођенданску забаву."

Јасмина се мало изненади, па упита: "А шта да радим ја до тада?"

Они јој одговорише : "Дотерај се да будеш најлепша, а можеш и узети неку књигу, па читај." Јасмина, са срцем од рубина, послуша.

И све тако би како су се договорили. А онда се изненада појави један младић и поче убеђивати Јасмину.

"Јасмина, отвори ми. Ја сам Лале, твој друг, сећаш ме се, стално смо се заједно играли." Јасмина му одговори.

"Сећам те се, друже, али ти не смем отворити, забранили су ми анђели."

"Зар теби сме ко шта забранити, ти сада имаш 18. година, не мораш никога слушати." Лале је наставио убеђивати. Али како није успевао у својој намери све је мање имао стрпљења, па је почео вређати.

"Ти умишљена мала ругобо, мене ниси звала на рођендан. Сви те пазе као да си добра вила, и ти се правиш да си добра и фина, а одавно се за тебе прича да си ти највеће зло које се до сада родило."

Рећи тог младића су биле тако иритантне, пробудиле су бес у њој. И она је постајала све нервознија, будило се зло у њој иако то није хтела. Трудила се да се држи под контролом, па рече младићу: " Лале, престани да ме изазиваш, неће то бити ни теби ни мени од користи."

Али Лале није желео да престане, а зло у њој је било све веће. Онда му рече: "Бедна ништаријо, на жуљ си ми стао, смрвићу те у једном даху."

Тада је Лале дибио још више воље да је провоцира, а она се брзо покаја. "Ох, шта ја то говорим. Ово уопште не изгледа добро. Шта је то са мном, ја се губим, нестајем, постајем неко други." Немир је обузе а онда она покри уши рукама да не слуша увреде Лалета, откључа врата и брзо похита низ степенице да потражи своје анђеле. Тако дотрча до дворане где је била спремна гозба, отвори врата и угледавши анђеле узвикну: "Помозите ми, спасите ме, ја постајем зло."

Сви устадоше и занемеше, а онда њено зло срце од рубина засија снажном црвеном светлошћу и сви падоше на колена уз узвике. "Теби на услузи, господарице." Анђели се погледаше, око њих беше само црвено светло као да су у паклу, па се упиташе: "Шта је ово, све смо добро проверили и кога смо пустили." Тада им приђе један зли вилењак и уз осмех им одговори: "Добар човек у свему види само добро, а

то не значи да ће тиме нестати зло, и да ће се сачувати од зла. Сви смо ми и добри и зли. Ха ха ха." Јасмина се тада осети моћнијом но икада, до тада се тајно и сама себе бојала. Схватила је сву лепоту и снагу своје моћи, моћи када се више не бојиш зла ни у себи ни око себе. Заузе арогантни став и погледа у најлепшег вилењака. "Бирам тебе, за свог партнера за плес. Хајде да прославимо сви мој рођендан. Добро ми дошли моји зли поданици." И сви гласно праснуше у смех и заиграше да прославе своју победу. Тад анђели заплакаше. "Јасмина, не. Не чини то. Негуј доброту у себи, како смо те учили." Она им приђе па их погругљиво погледа. "Ви, ви нисте свој посао ваљано обавили. Ви сте криви за све. Нисте у мене безусловно веровали. У мене и моју доброту! Плашили сте се да ће до овога доћи, веровали сте у своје страхове. А ко верује у страхове њему се страхови и остваре." Анђели занемеше, и тужно погледаше у под. А она свесна своје моћи настави славље и радост као никад у животу. И зли се радоваше несвесни тога да је она и по њих зло. Када паде мрак она заповеди. "Не желим више бити овде. Водите ме тамо где припадам у палату зла да заузмем своје место." Они од радости поскочише, па је упиташе: "А шта ћемо са овим анђелима? Да их убијемо?" "Не", рече одлучно Јасмина. "Водим их са мношвом, да се њиховом патњом сладим, нека гледају шта су од мене направили, кога су то својим животима бранили." И тако са заробљеним анђелима сви одоше у палату зла. Она свесна своје моћи и снаге срца од рубина рече старом владару: "Дошла сам да заузмем своје место, свој престо који ми припада." Стари владар се нерадо повуче и пред свима запрети. "Неће ти то лако проћи, осветићу ти се ја." А онда га одведоше стражари. Јасмина са срцем од рубина сачека да сви заспу уморни и исцрпљени од силних дешавања. Онда погледа у заспале заробљене анђеле које је држала крај себе да их неко не повреди, ослободи их и сама однесе у њихову палату где је одрасла са њима. Пољуби их, нежно помилова по лицу и остави им писмо. Врати се у палату зла, раскопча своју хаљину да светлост њеног срца буда што јача и моћнија, па заповеди. "Ја,

владарка овог краљевства наређујем и заповедам да сутра када сване дан, нестане свако зло па са њим и ја." То изговори, паде на колена и својим рукама ишчупа своје срце од рубина. И тако на поду и издахну, а срце из њених руку нестале. Када се изјутра сви пробудише настаде узбуна и неверица, сви се питаше ко је убио њихову краљицу зла? Ко је отео њено срце од рубина? Једни мислише да је то урадио стари владар јер је претио да ће се осветити, други рекоше да су се то можда ослободили анђели па је убили. Нико се није сетио да је можда зло убило само себе. Били су тужни и несрећни, рекоше онда имеђу себе. "Зло нема више вођу, свако зло засебно ће овим светом лутати по сопственој одговорности док не постане добро." А када се анђели пробудише нађоше се у својој палати и прочиташе писмо. "Драги моји анђели, опростите ми за сваку грубу реч и бол вама нанету. Будите поносни, дали сте све од себе. Моја жеља да уништим све зло на овом свету убила је мене, а и сваког ће ко исто то пожели."

ДРАГИЦА ЖДРАЛИЋ, Петроварадин

СПРЕМНА САМ ЗА ПУТ

Молила бих облаке што плове небом
И траве нове што расту над бријегом,
Молила бих цвијеће што цвијета само
и ново дрвеће, што расте тамо,
тамо далеко, нека ме чека,

Тамо далеко гдје кише дуге просе.
Гдје траве се косе.
Тамо далеко
Гдје и кад киша пада
Звијездано небо је нада.

Тамо далеко гдје Неретва спава.
Ни сања, нити будна збори.
Нити пјева, нити пјесму спрема.
Тамо далеко...
Гдје ме више нема,
Ал све ми сусрет спрема.
Тамо далеко

Гдје пјесме су ме сретале на пола пута
Гдје душа не лута
И камен се отвара
Тамо гдје су моје остале птице-
Голубови и грлице.
Тамо гдје су моје остале њиве
Незасијане.
А јесен жетву сније.
И класје шути.
Не жути.
Гдје се облаци слажу
Да се зброје.

Моје сузе само
Још због тога постоје.

Завичају да у сусрет кренем,
Па да успут и свенем!
Твоја ће вода срцу моме
Као птица на длан лећи.
Као вода што кроз длан неће утећи.
Причаћу о срећи, као птице
Кад крену доле, на југ. Облак им једини друг
Кад праве круг, бескрајан и дуг
Над кућама нашим.

О како се плашим!

Снове ми походе добре виле
Па сањам те идиле што су душу моју водиле
Душу моју походиле, душу моју
Срце моје поводиле, све ка завичају.
О како се бојим
Да ћу још само због Југа да постојим.

И како се снажим.
Па горим од среће као смрека.
Јер ће нове ватре огњишта да пале.
Да суварци горе, од среће ће да јече.
Хљеб ће да се пече.

Рука руку тражи
Суза сузу снажи
Ево ту сам,
Спремна сам за пут
Као под мајчин скут.
Као вјетар драг у коси.
Као плима што се носи обали својој.

Ево ту сам
Тако мала под небо завичајно стала.
Пркосим сузама, ходим старим стазама
Успомене походим.

Трешње берем
По дрвећу се верем.
И пењем се на брежуљке као некада.

Ево ту сам...само ћу да лутам
По травама да пливам, као по мору
Љубичице берем и да се скривам.
Косовима да главом климам у знак поздарва.
И никада више, да се закунем сада
Нећу да се хвалим, туђим морима, далеким горама
И ливадама росним.
Мој ће завичај да ме прими, као роса
А ја боса, све ћу ливаде да претрчим.
Свима ћу да се хвалим
Кругове од сапунице опет ћу да правим, као некада.

Ако ме босе ноге моје издају
Пред трњем и драчом, лећи ћу у траву
И тако рањена тужићу се мраву. Моја ће крв на моју земљу
Пасти, и све ће ране зарастати.

Ево ме ту,
Пред сновима свијеће палим
Ево ме ту,
Пред очима звијезде ловим
Ево ме ту,
Као лептир пред цвијетом стојим, љепоте бројим,
Ширим крила,
Тако ми свега мога
Тако ми дједовог гроба
Ево ту сам, спремна сам за пут
Као под мајчин скут, као вјетар драг у коси
Као плима што се носи, обали својој.

ДРАГИЦА ИЛИЋ ЈАШАРЕВИЋ, Јагодина

ЗАГРЛИХ ПЛАТНА И СТИХОВА РЕД...

Понашаш се према мени...
Као да немам корење...
Као да сам из борбе ордење...
Заслужена награда.. палог капетана...
А ти добио заслуге генерала...
А само си на капи генералској ознака. Беџ. Младалчких дана...
Слика прошла.

Понашаш се као да сам твоја...
У логору смрти жидов без броја.
Стрељани робијаш... гушен у комори.
Служиш Содоми и Гомори...
У дну блата спаваш... отежаваш.
Погрешну слику о мени ствараш...
Ја дижем руку, идем у бој
Као војник... у ставу Стој.

Једва преживех и душу спасих...
Из рата као победник.. крила украсих..
Ја птица крилатица... Анђела миљеница...
Загрлих платна и стихова ред...
Остављам трагове ко пахуља снег.
Летим високо... ко сиви соко.
Моје је море бистро, дубоко.
Живот је слика победника.
И имам свог сапутника
Божијег посланика.

ЕВА РАНЧИЋ, Пирот

НЕ ЖЕЛИМ НИШТА

Не желим ништа...
Очи стакласте
У боју злата да сакријем,
Риму од стиха
Да раздвојим,
Разведем ветар
Од лугања
И немир-птице
Од слободног лета,
Разводним тинту
Црном крвљу
Из малог мозга,
Па пустим речи завезане
Да крвожедне завијају
На пун месец
Као чопор вукова,
Да искидају ову
Танталову стварност
Коју је лакше
Под воденични точак,
Него ли у нови дан.

БАЈКА

Вратих се
Из безазлене шетње

По танкој жици разапетој
Инад твог одраза
У води, захваћеној
У сребрној чинији
У којој се још и небески
Свод огледа.
Тада ме у угловима собе
У још неумрлом дану
Дочекаше успаване песме
Нежно ушушкане,
На твој топлој длану,
На ком још онако, приде
Несвестан својих моћи
Спаваше и црни троглави
Пас, и онај гавран
Утекао из поема
Едгара Алана Поа.
Застадох, да не пробудим
Уснулу свиту, кад ти
Угледавши ме, озарена лица

Нестрпљиво дотрча
Да пољубиш топла, од
чуђења
Полуотворена уста,
И заштитнички загрлиш
Свој „сан лепши од свих
снова“,
И помилујеш по коси
ОНИМ длановима,
И све своје становнике
(узгред буди речено,
потпуно
невидљиве твоје оку)
са њих дарујеш мени...
Осетивши мој дрхтај,
И мој страх, само си
прошапутао
„Не бој се љубави, љубави“
А у мени оно дрхтање
Већ прераста у нервозу
И већ почињем да бројим
Звери у сопственим очима.

ЗЛАТКА пупа ФРАЈЗМАН, Лендава, Словенија

ПРОЛЕЋЕ

Гледај како се буди и коме сјаји?
Сјаји бљешти на све стране света...
Она грана расцветана, па то је пролеће!
Слушаш ли?
Сјаји прах...
Златне ли боје?
Буди се сунце
Слушаш ли цвркут птица?
Чије је сунце?
Има ли брата?

АКО ТЕБЕ НЕМА

Шта може песма ако тебе нема?
На која год врата покуцаш тишина...
Куда ићи, кога тражити?
Даљина, туђина или нешто друго?
Где је твој дом, да ли си га имао?
Ко ће ми то рећи?
Ни сунца нема, да ме угреје.

СТАРА МЕСТА

Стара места више нису иста.
Заспало је сећање на столици...
И шибица, што је давно престала сијати, плам су којег нема...
Измакнути рубови наша је задаћа,
У углу или на столу
Шуња се време, урежу се слутње, куда кад стану песме.

ЗОРАН ЂУРОВИЋ, Вршац

АФОРИЗМИ

Моја жена стално нешто гунђа.
Та нађе замерку свакој мојој љубавници.

Стидим се бестидних.

Не дружим се са данашњом елитом.
Ја сам фин, господин човек.

То што смо се заглавили у месту има и своје добре стране.
Не назадујемо.

Слобода говора код нас се углавном свела на слободу
гунђања.

Од нечовека увек знаш шта можеш да очекујеш.
Са човеком никад ниси начисто.

Црно нам се пише
Чим је афористичара све више.

Кажу да Бог све види и све чује.
А моја жена и све зна.

Наши преци су претеривали са гостопримством.
Турци су одавде отишли тек после петсто година.

Знам кад морам да одем на посао.
Али не знам кад могу да одем с посла.

Данас се не исплати говорити истину.
Ваистину.

Ја сам неустрашив мушкарац!
Сузе ми крену само кад сам на депилацији.

Није тачно да нам је живот пун неизвесности.
Извесно је да ће нам сутра бити горе него данас.

Уместо качкаваља, на сендвиче нарендан сапун .
Лепше мирише, а и јефтинији је.

Газда не жели да нам прави стрес позивањем у његову
канцеларију.
Отказе дели искључиво смс порукама.

Нећемо дозволити непотизам!
Запослиће се онај ко највише плати.

Каријеристи је повређен витални орган.
Лакат.

Узео сам неплаћено одсуство.
Да се мало одморим од домаћих и страних плаћеника.

Жртва сам вршњачког насиља.
Бије ме жена.

Кад грми и сева, слободно станите поред моје жене.
Неће гром у коприве!

ЈАСМИН АДЕМОВИЋ, Суботица

ГОРШТАК

Гора мучки цикну
Шума болно рикну
Бистра река више не тече
Крзнена мати изгубила мече
Сунце склони златне зраке
Над рањеником нагнуте свраке...

Душама лутају тамне сене
Месец сакрио сјајне мене
Железне стекао сам гене
Овај плашт модри сви ће да цене!
Страх се укопао, не сме да крене.
Горштак се роди из најтврђе стене.

ЉИЉАНА ГУТИЋ, Футог

БАРБАРА

Заносна беше она
док је шетала малом
уском улицом града.
Увек ведро и насмејана
дуге златне косе,
витког тела, грациозног
хода, погледима пратили је
и уздахе мамила је она.
Дођоше и неки дани туге,
без љубави она оста,
није хтела љубав другу
осмехом је крила тугу.
Дуга коса поста црна
није хтела те погледе
желела је бити сама
крила је то годинама.
Барбару још увек
осмех краси, грациозног
оста хода, не да се ни
годинама још уздхе она
мами, прате је још погледима,
оста верна самој себи
Барбара та црна жена
пркосно се брани, јер лепота
није споља у души је сакривена
као и сва туга њена.
Прошетаће опет уском улицом
Барбара црна жена са
осмехом на лицу иза
ње ће остати траг чежње
и благи неодољиви мирис
француског парфема.

ЉУБОМИР ГЛИГОРИЋ, Нови Сад

ОСТАЈТЕ ОВДЕ

Ако се нешто наследи
све то, да неко понизи
на доказано, да вреди
тај је на другој стази.

Лепоту духовну занемарити
некакву мржњу
шта ће то, они понудити
вреди одржати тежњу.

Еј животе и бедни свете
оно што вреди
што то газите
шта нас то следи.

Кад је Алекса поручио
„Остајте овде“
истински родољуб је био
зар, то мржње следе.

Само то не дозволити
то, што заслужује
уметнику почасно место дати
нико, дела да не крије.

Ако се вера умешала
никада дела запоставити
само је тугу оставила
Алексу надаље уздизати.

Школа живота говори
наслеђе испоставити
шта да се ради, док се стари

Шантића не одбацити.

Алекса се потврдио
У елиту га сврстати
своја дела је оставио
књижевни маг ће остати.

Настали су преокрети
мржњу су посејали
неко ће ту, некога насамарити
православље би уништили.

Тражим и истражујем
Алексу вратити
па тако и успем
у школама га изучавати.

И науку не мешати
вредности да се испоштују
па тако веру заборавити
освете, никада се не кују.

Ћудљив је овај живот
глупости ће величати
у бунилу је читав свет
вредна дела запоставити.

ЉУБИСАВ ГРУЈИЋ Груја, Пожаревац

ЗАШТО

*И ноћас, опет, седео сам, пио.
Са људима који тугу своју блаже,
у вину покој и заборав траже,
и опет нисам задовољан био !*

Велимир Рајић

У кафани, као сваке ноћи
седео сам, с вином се дружио.
Рекао сам, нећу више доћи,
И НОЋАС, ОПЕТ, СЕДЕО САМ, ПИО.

У кафани другари су моји,
у вину утеху, као и ја траже.
Испијене чаше конобар не броји
СА ЉУДИМА КОЈИ ТУГУ СВОЈУ БЛАЖЕ.

Судбина је нама скоро иста,
чаша се за чашом тек на столу слаже.
Прљави столњаци ал душе им чисте
У ВИНУ ПОКОЈ И ЗАБОРАВ ТРАЖЕ.

И ноћ ова проћи ће ко друга,
са сновима које нисам снио.
У души ми опет нека туга
И ОПЕТ НИСАМ ЗАДОВОЉАН БИО.

ГРЕХ

Грешио сам много и сад ми је жао

*и што нисам више и што нисам луђе.
Јер само ће греси када будем пао
бити само моји-све је друго туђе!*

Душко Трифуновић

Живим како хоћу и баш ми се може,
путеве сам своје сам ја зацртао.
Знао сам шта радим, опрости ми Боже,
ГРЕШИО САМ МНОГО И САД МИ ЈЕ ЖАО!

Живео сам бурно и сад не престајем,
волео сам вино, лепе жене туђе...
Једино се сада с годинама кајем
И ШТО НИСАМ ВИШЕ И ШТО НИСАМ ЛУЂЕ!

Волео сам лудости, кафане и жене
ни дан данас нисам стао нит престао.
Знам шта ће да остане кад нестане мене:
ЈЕР САМО ЋЕ ГРЕСИ КАДА БУДЕМ ПАО!

За мишљења других мене „уво боли“,
на лево изађе што на десно уђе.
Јер сви ће грехови што ми срце воли
БИТИ САМО МОЈИ, СВЕ ЈЕ ДРУГО ТУЂЕ!

МАЈА ГРАЧАН ЛИВАДА, Рума

***

У мени има
истине,
лажи,
ватре,
леда,
пркоса,
трагова радости,
трагова бола,
хиљаду жеља,
хиљаду неостварених снова
авантуристе.
Из мене сто ђавола вире.
У мени има
оптимизма,
снаге,
вере,
љубави,
гена мојих предака.
У мени има поезије.
Међу нама речено
у мени има...
у мени нови живот се рађа.

***

Често сам летовала
у том далматинском граду.
Добро познајем
лабиринт кала
старог града.
Те вечери испред старе конобе,
уз тиху медитеранску музику,
уживала сам у црном домаћем вину.
Да ли је слободно?
Да, рекох помало збуњено.
Препланули учтиво се представи.
Причајући о уметности,
заједно смо наставили
да уживамо у вину.
Посматрао је моје обрве,
очи,
нос,
усне,
врат.
Међу нама речено
увек се тога сетим
док бришем прашину
с портрета.

МАРА РУЕГ, Аделтсвил, Швајцарска

ПРЕКОСУТРА

[264]

Од јуче до данас
Водише ме многи оци.

Од данас до сутра
Идем са остала два.

У њима ми је сва остава
Потребна за даљи пут.

Ослабљеним видом
И сажетим увидом,
Ићи ћу од сутра
До прекосутра.

ВАЖНО МЕСТО

Исто место,
Исти сто,
Друга ја.
Промене су неопходне,
Да би разумео самог себе.

На исто се место обратити
И грешкама повратити,
Повредама захвалити,
Да би ново могло плодно бити.

На исто место
И за исти сто,
Са радошћу навратити често,
Свако има своје важно место.

КО ПЕРО У ВЕТРУ

Ко перо у ветру,
Лебдим у простору беспутноме,
Безбрижна и срећна,
Верујући да ветар зна,
Куд ме развејава.

Ко перо у ветру,
Ко мисли у цвету,
Су моји стихови у свету.

Као перо у ваздуху,
Препуштена духу,
Ветром расперјано,
Циљу усперено,
Спусти ме на облак,
Да сачекам сусрет чарни
И дохватим вечност пуну тајни.

МАРИЈА Маца ЈОТИЋ, Ниш

ЈА ЗНАМ

Ја знам да нисам пепео сиви
остао од угашеног угарка.
Знам да нисам догорела ватра
чијој се топлоти свет диви.
Ту сам да својом љубављу грејем,
да око себе њу и сејем.
Знам да се увек лако не дижем
нити баш могу ко Феникс да будем,
а знам да морам увек изнова.
Да поштујем и ценим добре људе
дајем део себе да би дали мени,
да се с поштовањем обраћају мени
као мајци, другарици, жени.
Ја знам да све је у нама,
истина и срећа и бол закопана.
Нисам још увек догорела ватра,
нити сам пепео сиви постала.
Сву љубав што носим у мојој души,
свима сам је подједнако делила и дала.

МИЛА СТАШЕВИЋ, Зрењанин

НЕКАДАШЊЕ СИЈЕЛО

[267]

Коло се креће и пјесма ори
Игра пролета, дабарка и босанка⁵,
Док на зиду петролејка гори
Нигдје нема љепшег боравка.
Полако крећу игре нове
Натпјевавање непрестано траје
Свако кроз пјесму испреда снове
Што љепоту овој вечери даје.
Зов љубави, чежња, осјећања искрена
Ширили су таласе ведрине до касно у ноћ.
Трајала су тада предивна времена
Гдје мјерило успјеха, нису новац и моћ.
Није се тражио накит, пиће ни цвијеће
Кроз пјесму се љубав и жеља зборила,
А не кроз новац, кола или парче одјеће
Да би се добар утисак и слика створила.
Вратимо се мало љепшем дружењу
Традицији, култури и старом сијелу.
Увијек ћемо наћи руку пружену
Без обзира шта имамо и у каквом смо одијелу.

МЈЕРИЛО УСПЈЕХА

---

⁵Пролета, дабарка, босанка-врсте фолклорних игара

Воља је покретач
Благодети свих
Зато је увијек радо
Преплићем у стих.
Од воље зависи
Животни успјех
Добро је јачати
И хранити увијек.
Љепота воље
Види се у свему
Када се човјек
Радује нечему.
Ако је изгубиш
Што пре је пронађи
Јер уз добру вољу
И живот је слађи.

МИЛАН ДОБРОВОЉСКИ РАНЧЕР, Маглић

КУБА

Ја сам своје спремио бицикло,
и на њега окачио трубу.
Спремам се за далек пут,
жеља ми је да одем на Кубу.

Куба је извор мојих снова,
а будућност, нови живот ствара.
За слободу, љубав, песму, игру,
борили се легенде, Кастро и Чегевара

Отићи ћу, да живим на селу,
јер, не желим да живим у граду.
Желим само, сваки дан да играм
уз музику, самбу, салсу и ламбаду.

Када будем кренуо за Кубу,
правац свој мењати нећу.
Успут ћу да свирам у трубу,
жељама својим, пронаћи ћу срећу.

Када стигнем, обићи ћу ћерку Јасмину,
која тамо живи у сновима.
За то још времена има,
надам се, да ће добро бити свима.

Правац Куба!!! Ја одо!!!

РАНЧЕРЕВА ЛАЂА

Пут пловила, Ранчерова лађа,
дуж Дунава, па до сињег мора.
Служиле га и лепша и слађа,
само слатка свитала му зора.

Није живот у вину и храни,
нити благо, да проћердаш лако,
већ је живот, кад су срећни дани,
кад уживаш, а завиди ти свако.

То је оно, што ти душу гали,
кад уживаш, ништа ти не фали.
Здравља имаш, љубави све више,
ни брига те, што падају кише.

Немаш бриге, где ћеш с лађом стати,
дал си узорао, кад ћеш посејати.
Опуштено, од земље до неба,
баш ме брига, тако ми и треба.

Да је мени још година која,
опловио би, као што је Ноја,
реке, мора и све океане
не би дао лађи, ни животу да стане.

Еј! Алај плови, Ранчерова лађа...

СИМБОЛИ

Ено се Емина
са њим купа,
у Неретви,
мој Алекса!

Рањенике сакупила,
па лијечи,
својој кући да их врати.

И Неретва у сузама,
за Емином,
и Ђерданом што просуше.
Град проплакао!

Порушене душе су им,
као твоја кад их спази,
и пригрли.

Ти пошао,
она пошла,
а ћуприја нова ту је.

Само ибрик
на пенцеру остао је!

МИРОСЛАВ МИШЕЛ БОЛТРЕС, Смедерево

ПЕСНИЦИ ОПЕТ НОСЕ ШЕШИРЕ

Радосне вести сад се шире:
Песници опет носе шешире!
А, у времена добра, стара
Знало се чија је испод шешира
Много цењена мудра глава!
Осим врлих писаца и поета
Шетала се и остала духовна елита:
Доктори, инжињери, професори,
И по који врли и знани учитељи...
Носише их поносити и банкари,
Трговци по успеху великоуважени
За шешир на глави знали су боџи,
Министри и посланици, понеки коцкари...
У то време и многе знане даме,
Лепотице бајне и младе маме...
А, некако ненајављено изненада
Прошла је мода тих шешира
И у заборав скоро да паде...
Но, ових година и дана изнова
Радосне вести сад се шире:
Песници опет носе шешире!

ОГЊЕН КАНДИЋ, Невесиње, Р. Српска

ХИМНА БЕСМРТНИКА

Још се галеб вије над твојим Мостаром
А велешки вихор лет му лаки бодри,
Још дјевојке младе шетају по Старом,
Јоргован се и сад авлијама модри.

Још Неретву смарагд величанствен боји
И најслађе воће рано сазријева,
Херцегова кула још наузгор стоји
Али твоја пјесма сад се кришом пјева.

У наopak вакат зло се из сна прену
Затресе се земља без узбуне труба,
Усахнулог ума, с пушком на рамену,
Брат на брата крену са шкргутом зуба.

Стрељаше те мртвог безумници исти
Који су се тобом дичили у миру,
Због имена српског на бронзаној бисти
Прогута те вода у лађаном виру.

Поетска је душа довољно велика
Да опрости глупост узавреле крви,
Бацали су камен на кип бесмртника
А од њих, већ сутра, ни трага ни стрви.

Затирући твоје, своје име ниште,

Одричућ' се тебе, себе не признају,
Срце им је мржње срамно исходиште –
Љубављу се вјечне истине дознају.

Немоћни су пред Њом богаљи без слуха
За богова језик, химне побједника,
Никад неће моћи презир малог духа
Убит једно слово васкрслог пјесника.

ОЛГИЦА МАРИНКОВИЋ, Талин, Естонија

ПИСМО

„Драга моја девојчице,

Изненадила ме је, пријатно, твоја жеља да ти пишем. Моја писмена нису као некад. То је давно прошло време, кад је било нормално да се дописујемо.“

А онда, са извесном дозом кајања или можда због преоштре или неадекватно употребљене речи, додаје:

„Уствари, то је био једини вид комуникације.“

Има томе четрдесет година. Није нас делило више од осамдесет километара, али сасвим довољан разлог за размену писаних речи. Могла сам је замислити са коликим ме жаром обавештава о свакодневици коју сам напустила, а која ми у тим годинама није много недостајала, али сам је радо ишчитавала са њених страница. Седала је за мали писаћи сто на коме су уредно стајале вежбанке са оцењеним писменим задацима. Протезала се и исправљала леђа, стављала наочари на нос, специјалан осмех у угао усана и почињала:

„Драга моја девојчице!“

Обичан бели папир постајао је непроцењиво уметничко дело. Низови необично извијених линија, заводљиви лукови, арабескне квачице и кокетни знакови интерпункције. Правилни редови, беспрекорно нагнути удесно, калиграфија изаткана емоцијама. Могла сам их осетити. Тако снажно, да сам могла чути њен умирујући шапат, мирис даха од кога је папир благо подрхтавао. Заплакала бих, а сузе правдала неком тренутном слабошћу. Притискала сам драгоцен папир на оно место где борави душа. Утискивала сам драгоцене редове у сећање, тражила скривене поруке, тумачила прореде, замишљала израз лица вољеног аутора ових скупоцености.

Волела сам њене беле коверте и жељно ишчекивала долазак поштара.

Сећам се једног писма. Почињало је са:
„Отвори ми срце, девојчице!“

У истанчаном осећају за угао под којим је исписивала слова кад је забринута, открила ми је несумњиву спознају о узурпираним младачким сновима и будним ноћима њене девојчице. Ненаметљиво сугерисан, у њеним реченицама, тачније, у проредима тих дивних низова, пронашла сам излаз за којим сам лутала читаву бесану недељу.

Од последњег писма нас дели огроман временски амбис и две хиљаде километара приде. Као да ме прекорева, каже:
„Живиш у уређеном свету.“

Управо у овом уређеном, савременом свету, у коме управља вештачка интелигенција и у коме се све решава благим пребирањем по тастатури, добро сам се потрудила да нађем прибор за писање. Јер, како да пошаљем глас тамо где двадесет први век још није, а и неће имати времена да покуца?

И тако, на другом крају света, видим погурену прилику. Уз много напора, седа за исти онај сто, сада расклаћен, огуљене фарбе, и одавно без декорације од ђачких свезака. Покреће дрхтураву руку и прихвата се тешког задатка. Као што је то некад чинила, у горњи десни угао уписује датум, а онда дубоко удахне, као да ће заронити у таласе. На набораним уснама, некад тако лепим, тешко се назире осмејак. Са ретких трепавица откида се сланкасти бисер. Пуста хартија, открива ми место на коме се зауставио!

„Драга моја девојчице!“

Слова су и данас лепа, неће бити лепших. Речи се уредно нижу, с почетка неодлучно и стидљиво, а онда обазривост попушта и она плете препознатљиви калиграфски ланчић, мало разливен али још увек проткан емоцијама. Изостају

приче о свакодневици јер је она...па, нема је више. Одавно су отишли они који су чинили да њена свакодневица постоји. Ипак, не одустаје од свог задатка. Она успева да направи ткање, ма колико оно болно било: „Размишљам о прошлости. Она је саставни део мог живота. Моје личне свакодневице. Сећања су носталгична и меланхолична, али никада неугодна. То је карактеристично за моје године, да се све горко заборави. Схватила сам да све што је било ружно, није се могло избећи.“

Вреди ли противречити? Или можда упутити какву несувислу примедбу? Чему, кад више ништа не може да се промени. Вриште у мени болне успомене, гребу по сећањима која су могла бити и неке пастелније боје. Окаснили науми и нечињења због необјашњивих страхова, не налазе више места у тесном купеу воза који све брже тутњи ка свом мрачном исходишту.

Осећам да је застала. Направила малу паузу. Можда је све ово за њу физички пренапорно? Да ли сам погрешила што сам себично тражила њена писма јер ме је овај безосећајни свет лишио најскромнијих суптилности? Да ли ћу јој тако ускратити ретке уздисаје намењене непреболном губитку и наметнутој усамљености? Видим како јој лута поглед, претражује дубоку таму у великом прозорском раму. Незауостављиво истиче плаветнило из тог празног погледа и она исписује признање: „Како пролазе године и најлепша сећања се често претворе у тугу... Можда зато што се догађаји не могу поновити...“

А онда, као да се пренула, прикупља и посесивно грли своја сећања, проживљене туге, самотне године. Извињава се што ме замара и оптерећује својим „космичким надахнућима“. Некако, као да је збрзала ту опаску о својим надахнућима која већ деценијама сама вуче кроз живот. Затим иде поздрав :

„Имаћеш прилику да ми опишеш један свој дан.“

Шта је смислила та седа глава? Каквом математиком је дошла до еквивалента свог времена и мог дана? Зар једног јединог? Па, ја желим да јој пишем о својим дановањима, о свом „космосу“ у коме се моје корење тешко прима, о празнинама које испуњавам сланкастом бисерном водицом, о заблудама о савршеном свету, о самоћи која ме стеже својим леденим рукама, о неутаживој жељи да читам писма намењена њеној девојчици...

„П.С. Замисли, после три дана магле, појавило се сунце. Моћи ћу да изађем у кратку шетњу...”

Воли те мама“

ПАНТЕЛИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ, Данска

НАГОВЕШТАЈ

Игра пахуља испод
Уличних светиљки,
Одзвања тишином
Непоновљивост тренутка,
Жели да проговори
Али све речено би било
Мање од тишине, ситница
На коју не треба трошити
Време. Дозволити јутру
Да са дечјом радошћу
Дочека тај тренутак.
Ко брине о испраћању
Дана који ће свакако бити
Само један у низу,
У тој гомили га нико
Неће препознати
За разлику од лица нових
Која ће обележити
Следеће дане.

ПРОНАЋИ ЈЕСТЕ

Вежбаш постојање
Под суморним временом
Бесконачном пластичном
Траком загледан у вечност.
Не осећаш шуму
Која чека дечака да
Закорачи земљом.
Места су различита
У овом хаос
Несебично части.
Непознати свици,
Цветови,
Вода,
Укус постојања.
Застани пред понуђеним
Можда напакон
Откријеш да си стварни.

НАШОЈ МАЛОЈ ЛИВИЈИ ...

(према казивању С.Р.)

Неколико година свог испразног живота, све Злу и Бесмислу потчињен, С. Р. је живео у Угарској у варошици Св. Андреја.

Ево његове приче, за један сусрет, везана је.

Сусрет који је, каже он, сврсисходност и лепоту његовом битовању да дâ могао, а његовој пролазности к'о дар Вечност ... Не би ли, бар мало, наново човеком постао.

Дан је био тмуран, и улазећи у двориште варошке кафане пао сам, преврнувши се, а саплетен о полу-разбијени део некакве из своје основе истргнуте камене плоче, старе очито, маховином и сивилом прошаране.

Све у блату лежећи, из блата такође, у мене је нашим ћириличним писмом написани текст гледао. Могло је да се прочита једино: ... нашој малој Ливији ...

Кафана се у центру налазила и најпре зачуђен бејаш; одакле наиме део надгробне плоче овде, подалеко од месног гробља? Колико је (плоча) стара? Ко је мала Ливија?

И док сам у себи девојчицино изговарао име, нешто се са мном почело да збива.

Дах вечности к'о да ме је додирнуо и тајну одао: дете свакога од нас кад као дете усни, крхки у башти Бога цветић буде, Бог дете дететовим именом познаје и Зли Заборав моћ нема да дете себи узме ...

А ... до свакога од нас је да се свачије баш од имена такве деце непрестано у себи изговара и тиме Незаборав детета и

овде међу нама да се к’о миомирис и тихи пламен одржава. И ... траје. До сусрета у Бескрају.

Бескрајем и завршавам казивање С.Р.

Бескрајем што све сетном бојом туге боји и бескрајем што ме понукао да о нашој малој Ливији, и о свакој другој нашој малој Ливији напишем и песму.

Крај надгробног камена:
... нашој малој Ливији ...
Сент Андреја

/триптих/

К’о заоденут
цвећа дивљег бокором
и ... недокучивошћу

налазећи се
сад ... од гроба далек твог
с именом Ти

кам надгробни твој
забораву те дете
не да великом.

Да, кад год ту песму неко да прочита, узме ... један цветић обрадован негде наново затрепери и замирише. Као дете.

(Посвећујем им и као молитву им имена изговарам. Свој нашој убијеној деци: ... Милици, Татјани ...)

РАДОСЛАВ ФЕЛБАПОВ, Нови Сад

ПОДЕТИЊИТИ ХОЋУ

Бора на челу наборана
широм очи отворене.
Свака бора своју причу прича,
све на челу исписано
само треба знати прочитати.
И радост и туга и детињство
хоћу да маштам као дете,
стварност ме вуче уназад.
Хоћу до детињства да добацим.
Хтео бих вечно да будем дете,
и нећу да порастем.
Хоћу да гледам свет очима детета
ти то можеш исто
само ако хоћеш и желиш,
да препознаш дете у себи.
Хтео сам да се спасем одрастања.
Плакао сам и сузе гутао
када сам одрастао.
Дођи хоћу с тобом
да поново подетињимо заједно.

У џепу старог капута
носим оловку и разне папириће,
на којима песме записујем.
Из пробушеног џепа старог капута,
песма на папирићу вири
док се не заврши неће да се смири.

Кад зими кошава зафијуче
и заигра с лишћем
лалошки валцер
кошава у рукав капута се увуче
кро поцепан џеп
папирић с песмом извуче.
Песма добије лептирова крила.
песма у ветар пуштена.
Хоће с другима да се дружи
можда неком радост да пружи.

СПОМЕНКА ДЕНДА ХАМОВИЋ, Београд

У ТВОМ ПАРКУ

Алекси Шантићу

Божанског пера, мисли и стаса
Из Неретве ледне Орфеј стасао.
Бронзаном оку, усни без гласа
Голуб на длану чуј исклесао.

Алекса драги, стојиш поносан!
Пјесниче, појем прослави Мостар.
С Ћоровићем, Шолом и Дучићем
Зору си основао, културе нектар.

У Гулама сијела бјеху чувена
А Бјелушине на стих још миришу
У бехар га утка душом од невена
Да о љубави прољећа пишу.

Твоје су версе позив свој браћи:
Остајте овдје! Сунце туђег неба...
Вјечна Емина, кô икона ће таћи
А Ти Анку волиш, љубав Ти треба.

Претпразничко вече, опијева дане
Куће пуне, стрњике печатиш срцем.
Предбожична пјесма вида Ти ране.
Пјесниче златним писао си перцем!

Стих је Твој љубав, пјева и свира
Души је лет и постање вјечног.
Осјећањем Твој пој тетовира!

Умро наш Пјесник! Мостарци сузни
Збијени у колони, руку склопљених
Испратили су Те на починак вјечни.
С Олимпа одјекује Твој њежни стих!

СТАНКА ЂАЛАСАН, Нови Сад

ПРЕЛИВИ У ПЈЕСНИКУ

Чини се,
тренутак те понесе.
Ријеч. Разговор.
Бијес најчешће!
На обмане, лажи.
Бреме незнања.
Олоше,
скривене иза ћутања.
Онда те прене,
Она.
Што ватру разгрће, што страсти буди.
Слободу, блуди.
Трептаје преливаш у вапаје.
За господом,
што гласом Космос пролама.
Чула ти брецају.
Груди надимају.

Погледом у бескрај
и звијезда сјај,
у Маторца скривеног за облак
млак,
утишаш бујицу... уз лагану музику.
Душа те Њена,
нечујем дотакне.
У благост, душа душу увије.
Напетост нестане.
Сан, снове снује...

СЛАВИЦА АГИЋ, Бачка Паланка

А Ф О Р И З М И

- Цаба ти бежати од муке – ако је баш тебе изабрала.
- Човек се ослања на човека – није ни чудо што попадалаше.
- Држи се новог пута и старог пријатеља – најлакше ћеш забасати.
- Иде време – ал наше бремене остаде.
- Морао је побећи што даље – бадава и тамо га је чекао он исти.
- Кад су звали под слоганом „идилично“ – нису знали да је то наредба иди лично.
- Док је проверавао одакле ветар дува – оплете га по ушима.
- На младима свет остаје – онакав какав смо им оставили.
- Док се пењао ка врху – није очекивао да ће га дочекати пустош.
- Кад је туговао што није добио посао, тешили су га – ионако би врло брзо био технолошки вишак.

СНЕЖАНА МИЛОШЕВИЋ, Врање

НОВОГОДИШЊА ЧЕСТИТКА

Новогодишње жеље искрене
До свачијег срца нека стигну!

Талас Љубави нек' све покрене!
Небеске завесе нек' се дигну!

Срећна Нова и сви дани нови!
Нека живот мирном реком плови!

Бог нек' чува Дечицу и Здравље!
Нека сваког дана буде славље!

Сваког дана све што урадите
С најдражима кући прославите!

За све милом Богу захвалите
И Његовим стазама ходите!

Успеси се не постижу лако,
А без Бога нема их никако!

Па и кад Вас ломе страшне буре,
Кад се десе горке авантуре,

И тад опет Богу захвалите.
Да не траје дуго – пожелите.

Кад паднете, треба се подићи!
Тако ћете до циљева стићи!
За Вас молиће се сваког дана
Мали Сима и мама Снежана!

СРЕЋНА НОВА 2019. ГОДИНА!
СНЕЖАНА ШОЛКОТОВИЋ, Корбово

ОПЕТ СМО ТУ КАО НЕКАДА

Опет смо ту као некада
поред упаљене славске свеће,
молимо се кућном свецу
за мало здравља и среће.

Иста су то позната и забринута лица
која понављају уз здравицу жеље
да се оствари сан сваког појединца
чува ближње и пријатеље.

Опет смо ту за славским столом
молимо се за исте ствари
да нас слога и љубав веже док
када душом црв сумње ровари.
Вежу нас гени и много још тога
слава која је нашег постојања аманет,
док је овог огњишта и вере у Бога
нико не може газити дати завет.

Опет смо ту као некада
поред упаљене славске свеће,
молимо се кућном свецу
за мало здравља и среће.

ЧЕДНА РАДИНОВИЋ ЛУКИЋ, Београд

ПЕСНИК

[290]

Стихова сазвучје,
наткрило је прелепо сазвежђе.
Песник је љубав дотакао,
пригрлио.

Сновиђења скрита при дну душе,
светлост угледаше,
сад ноћима плеше.

Сплетоше се руке две,
након целова жигосућег,
жилавости анђеоске,
слободе уметничке,
кроз лавиринте ума,
уметношћу зналачком,
опчињеном.

Израз тражећи, изазивачки,
ванвременском страшљивошћу,
својом, кроз безумља свих питања,
искања,
столећа нашег,
без слике растројене,
имагинарности разних,
протеста гласног, тајанствености
самосвесно нимало.

Песник клизећих суза признање сад иска,
сновидне хаљине облачи,
кроз стварност безусловног припадања,
уме да заблиста.

ШПЕЈТИМ СОЈЕВА СОЛЕ, Београд

СЕВЕРНИЈЕ

/Наташи Бундало Микић/

Свуда одем,
свуда прођем,
у велеграду живим,
северу се дивим,
ал' кад се нађем,
у најлепшем граду,
у прелепом Новом Саду,
поново оживим.

Тамо северније
пуно је нежније,
дању и ноћу,
осетим мирноћу,
дуго ту остајем,
као да све познајем.

У мрклом мраку,
у Дунавском парку,
душа се моја опушта,
чаролије улице Дунавске,
нико не пропушта.

Ох, каква милина,
како сија Змај Јовина
и тврђава Петроварадина.

Штранд плажа.
дивота је права
и она најдража,
обала Дунава.

Онда се појави,
млада и лепа дама са
Лимана,
своме граду одана,
у Дунавској рођена,
храбра, љупка, божена,
јединствена и божанствена.

Диви се свом шехеру,
који је на северу,
радо га показује,
томе се пуно радује,
госте срдачно дочекује,
осмехом их дарује.

Њена доброта и топлота
је будућност и нада
града Новог Сада.

САДРЖАЈ:

Реч уредника

Дијана Влаинић Драгин.....	7
Александар В. Павловић, Бечеј.....	178
Александра Љубисављевић, Смедерево	232,233
Алма Буљубашић Маглић, Хилерод, Данска	14
Ана Берта, Инђија.....	15,16
Ана Митић Стошић, Врање.....	94,180
Андреј Кокот, Словенија.....	234
Аранка Киш, Суботица.....	17
Аца Јовановић, Ковиљ.....	18,19
Биљана Хукић, Земун.....	235
Бобан Боки Пауновић, Пожаревац.....	20,21
Богдан Јевтић, Крушевац.....	22,23
Божица Велоусис, Београд.....	24,25
Борисав Бора Благојевић, Туприја	26,114
Борка Драгољевић, Нови Сад.....	181,236
Бошко Барјактаровић, Радичевић	27,116
Бранка Дачевић, Ср. Каменица	237,238
Бранка Тирнанић, Крњево.....	118
Бранко Браниша Ђукић, Футог	239
Будимир Фрка, Нови Сад.....	182,183
Валентина Вулић, Врбас	95,96
Велика Томић, Руменка.....	97,98
Вера Александрић, Нови Сад.....	99,100
Весна Крњић, Нови Сад.....	120,121
Весна Миловановић, Краљево	28
Гордана Срећковић, Београд.....	29
Гордана Стевановић, Крагујевац	210,211
Дана Радуловић, Нови Сад.....	122
Данијела Милосављевић, Нови Сад.....	241
Даринка Томић Бела, Београд.....	124
Дијана Влаинић Драгин, Стара Пазова.....	125
Дина Заварко, Нови Сад.....	30,243
Драган Вилић, Вирцинија, САД	101
Драган Радосављевић, Пожаревац.....	31,32

Драган Савић, Бечеј.....	185
Драгана Максимовић Јовановић, Ковиљ.....	127,184
Драгана Миљковић, Лесковац.....	244
Драгица Бека Савић, Бачка Паланка.....	33,104
Драгица Грујић, Мали Радинци.....	34
Драгица Добријевић, Смедерево.....	188
Драгица Ждралић, Петроварадин.....	248
Драгица Илић Јашаревић, Јагодина.....	251
Драгољуб Јанолић, Смед. Паланка.....	37
Душан Ковачевић Батуља, Мали Радинци.....	128
Ева Ранчић, Пирот.....	252,253
Жанка Жана Бошковић Ковен, Италија.....	41
Желимир Ристић, Платичево.....	42,212
Живорад Милетић, Ћуприја.....	129
Живота Жика Игњатовић, Јагодина.....	130
Звездана Милосављевић, Ћуприја.....	105
Здравка Бабић, Билећа, Р. Српска.....	43
Златка пупа Фрајзман, Лендава, Словенија.....	254
Зоран Ћуровић, Вршац.....	255
Зоран Танкосић, Апатин.....	190
Зорица Ивановић Гајевић, Прокупље.....	192
Зорка Чордашевић, Франкфурт, Немачка.....	131,132
Иван Букинац, Нови Сад.....	45,46
Иван Гаћина, Задар, Хрватска.....	47,48
Ивана Зајић, Врбница.....	193
Игор Станковић, Нови Сад oгim.....	49,195
Илинка Марковић, Нови Београд.....	133
Ирена Сретић, Ниш.....	50,135
Јабланка Павловић, Сокобања.....	106
Јасмин Адемовић, Суботица.....	257
Јасмина Ћирковић, Панчево.....	51
Јасна Софија Косановић, Кернен, Немачка.....	52
Јованка Роквић, Нови Сланкамен.....	53,54
Јовица Плачкић, Темерин.....	136
Јока Милошевић, Београд.....	55
Љиљана Глигоријевић, Житковац.....	138,139
Љиљана Гутић, Футог.....	196,258

Љиљана Фијат, Нови Сад.....	140
Љубомир Глигорић, Нови Сад.....	259
Љубисав Грујић Груја, Пожаревац.....	261,262
Маја Грачан Ливада, Рума.....	263,264
Мара Руег, Аделтсвил, Швајцарска.....	265,266
Мариана Кунбар Селма, Јерусалим, Израел.....	108,142
Марија Маца Јотић, Ниш.....	197,267
Марија Перан, Шибеник, Хрватска.....	56
Марија Рожић, Мркоњић Град, Р. Српска.....	57,58
Маринко Чавар, Нови Сад.....	198
Матилда Јанковић, Ћуприја.....	213
Мила Марковић, Параћин.....	199,214
Мила Сташевић, Зрењанин.....	268,269
Милан Добровољски Ранчер, Маглић.....	270,271
Милан Тривунчић, Шипово, Р. Српска.....	143
Милан Чорак, Вуковар, Хрватска.....	215,216
Миланка Кузмић, Добој, Р. Српска.....	200
Миле Костић Дубница, Врање.....	59,60
Миленко Милошевић, Маглић.....	61,62
Милица Лазаревић Витановић, Београд.....	217
Милка Васић Глушац, Београд.....	63,202
Милка Ижогин, Ћуприја.....	64,65
Милко Христов, Лом, Бугарска.....	66
Мило Радов, Подгорица, Црна Гора.....	218,272
Милован Аксентијевић, Нови Зеланд.....	221
Милован Мићо Петровић, Смед. Паланка.....	144,145
Милојка Јеловац, Пљевља, Црна Гора.....	68,69
Милорад Куљић, Стари Лединци.....	146,147
Милосав Петровић, Ниш.....	148,149
Милош Иветић, Футог.....	71
Миљана Игњатовић Кнежевић, Ниш.....	72,152
Миомир Лакићевић, Јагодина.....	153
Мирјана Миланков, Нови Сад.....	203
Мирјана Штефаницки Антонић, Нови Сад.....	219,220
Мирко Стикић, Нови Сад.....	70,109
Мирослав Мишел Болтрес, Смедерево.....	150,273
Мирослав Мишо Бакрач, Ниш.....	151

Мирослава Мира Цветковић, Смедерево	223
Миша Хаџи Лазић, Бабин Мост	155,156
Младен Несторовић, Београд	157
Младомир Кнежевић, Пожега	73
Момчило Јањичић Момос, Инђија	74,110
Нада Дангубић, Нови Сад	158,159
Нада Јовановић Круљанин, Нови Сад	75,76
Наташа Марковић, Нови Сад	77,78
Огњен Кандић, Невесиње, Р. Српска	160,274
Олгица Маринковић, Талин, Естонија	276
Оливера Синђелић, Шабац	224,225
Пантелија Милосављевић, Данска	280
Пламенка Пешић –Николић, Београд	79
Предраг Станаћев, Београд	281
Предраг Цветковић, Смед. Паланка	80
Радислава С. Бокшан, Нови Козјак	85,86
Радмила Милојевић, Параћин	162,163
Радмила В. Стојановић, Зрењанин	161
Радослав Фелбапов, Нови Сад	283,284
Ратко Рале Белић, Суботица	84,164
Савка Козић, Беочин	166,167
Саша Миливојев, Зрењанин	168
Славица Агић, Бачка Паланка	288
Славица Клеин, Беч, Аустрија	171
Слободан Савић Бели, Вукошић	226
Слободан Тодоровић, Смед. Паланка	206
Слободан Цвитковић, Шид	172,227
Смиљана Божић, Београд	88,228
Снежана Милошевић, Врање	289
Снежана Шолкотовић, Корбово	90,290
Споменка Денда Хамовић, Београд	285
Срђан Ђурић, Слеччевић	169
Станка Таласан, Нови Сад	87,287
Сузана Асковић, Параћин	111,112
Тања Ајтић, Ванкувер, Канада	91,229
Тања Трашевић Спасић, Ниш	5,173
Томислав Тома Марјановић, Ћуприја	174,175

Чедна Радиновић Лукић, Београд	92,291
Шпејтим Сојева Соле, Београд	292
Садржај	293

Реализацију 13. Међународне уметничке колоније „Панонски бисери” и објављивање зборника подржали су:

Град Нови Сад
Градска управа за културу

„АЗА” медара, Стари Лединци

д.о.о. „Тиха”, Сремска Каменица

Винарија „Миљевић”, Стари Лединци

Месна Заједница Стари Лединци

Удружење „Срба Херцеговаца и пријатеља у Србији“,

Нови Сад

Музеј „Ј.Ј. Змаја”, Сремска Каменица

Етно домаћинство „Савић”, Стари Лединци

Манастир Савинац, Стари Лединци

СПЦ „Војводина”, Нови Сад

СIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

821.163.41-14(082.2)

821.163.41-32(082.2)

**МЕЂУНАРОДНА уметничка колонија "Панонски бисери" (13 ;
2019 ; Нови Сад)**

Остајте овде : зборник радова 13. међународне уметничке колоније
"Панонски бисери" / [главни и одговорни уредник Дијана Влаинић
Драгин]. - Нови Сад : Савез књижевника у отаџбини и расејању, 2019
(Земун : Горапрес). - 301 стр. ; 21 cm

Тираж 300. - Стр. 7-11: Реч уредника / Дијана Влаинић Драгин.

ISBN 978-86-7970-157-2

COBISS.SR-ID 329276423

